

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

ΙΩΒΗΛΑΙΟΝ
ΤΡΙΑΚΟΝΤΑΕΤΙΑΣ
1956 – 1985

ΕΤΟΣ 30ον

ΤΕΥΧΟΣ 167

ΙΟΥΛΙΟΣ – ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1985

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» Χαρ. Τρικούπη 26
α' όροφος, Κωδ. 106 79 Τηλέφ. 3620-702

H.P. Blavatsky	Τò κλειδί τής Θεοσοφίας	350
»	Ή φωνή τής σιγής — Τά πρώτα βήματα στόν	
	Ή αποκρυφισμò	150
Besant - Leadbeater	Ή Άτραπòς του Άποκρυφισμού	350
N. Sri Ram	Προσέγγιςις πρòς τήν Πραγματικòτητα	100
»	Αι βαθύτεραι òψεις τής Ζωής	100
Irving S. Cooper	Ή Μετενσάρκωσις	150
An. Besant	Ή απόκρυφη ζωή του ανθρώπου	150
»	Ο Έσωτερικòς Χριστιανισμòς	350
Vivekananda	Κάρμα — Γιòγκα	150
Βενετοῦ - Ήλαρίωνος	Φῶς στήν Άτραπò	100
Krishnamurti	Βλέπε στήν γ' σελίδα του έξωφύλλου	
Άντ. Άδριανοπούλου	Άρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι	400
»	Οι Νόμοι τής Ζωής	200
Ίω. Βασιλῆ	Τò Σημειωμáτáριo ενòς Μύστου	400
»	Τά φυσικά δικαιώματα του ανθρώπου	150
K. Μελισσαροπούλου	Άποκρυφισμòς καὶ Μυστικισμòς	δδ. 150, δεμ. 250
»	Μελετήματα	δδ. 350, δεμ. 500
»	Εἰσαγωγή στὴ Θεοσοφία	δδ. 400
»	ΜΗΤΙΣ (Τò βιβλίον τής σοφίας)	δεμ. 500
»	Τά βήματα τής Φιλοσοφίας Α'	δεμ. 350
»	Τά βήματα τής Φιλοσοφίας Β'	200
»	Έκλογαὶ ἀπò τὸν Κρισηαμουρτι	250
»	Ο Κρισηαμουρτι γιὰ τὸν Διαλογισμò	100
»	Ο Ίησοῦς	150
»	Ο Κομήτης (Θέατρο ἰδεῶν)	100
»	«Άγνώστῳ Θεῷ»	30
»	Πέντε Τεκτονικαὶ Όμιλαιο εἰς Α'	100
»	Μεγάλες πράξεις στὴν Ἱστορία τῶν Ἑλλήνων	350
»	Άρχαιοελληνικὰ	350
Χρίστου Α. Ριζοπούλου	Οι τίτλοι τῶν Ἑλλήν. Τεκτ. Στ. τής Κύπρου με εἰσαγωγή περὶ Ἐλευθεροτεκτονισμοῦ	200
Περιοδικὸν «ΙΛΙΣΟΣ»	Τόμοι χαρτόδετοι 1965,71,73,74,76 ἕκαστος	200
	» » 1972,75,77,78,79 »	300
	» » 1980,81,82,83 »	400
	» » 1984 »	500
«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογὴ 1956-58, 1959-61, 1962-65 ἕκαστη δεμένη		400
«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογὴ 1966-1970 χαρτόδετος		500

Άποστείλατε τò αντίτιμον διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.

Αἰ ἀποστολαὶ ἐπὶ ἀντικαταβολῇ ἔπιβαρύνονται με δραχμὰς 200

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 100

ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 600. Ἐξωτερ. \$ 10, Ἀεροπ. \$ 15

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ

Χαρ. Τρικούπη 26 Κωδ. Ταχ. 106 79, Ἀθήναι

Τηλ. 36.20.702

Διευθυντής ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 30ον • Ἰούλιος-Αὐγούστος 1985 • ΤΕΥΧΟΣ 167

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΕΑΣ

Βακτηρία τοῦ βίου μέ τήν ἀγία Σου Κοίμηση γίνε γιά μᾶς Θεοτόκε

Μνήμη τοῦ Χριστοῦ Α. Ριζόπουλου

Περιορίζε τήν κάθε μας παραλογικήν ὀλισθηρότητα τῆς παραφορᾶς μας· μένε στό πλευρό μας γιά νά κατασκευάζουμε φράγματα γιά τό Κακό καί νά μήν τό ἀφήνουμε νά καταστρέφει τή σωτηρία τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, Θεονύμφευτε, Ἐσὺ τό πρῶτο Προοίμιο τῆς χαρᾶς κάνε μας Μετοχό της γιά νά διασεύουμε ἐκ θεμελίων τήν κάθε μας ἀσθένεια· φωτίζέ μας νά κηρύττουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας τοῦ Οἴκου μας Κυρίου· γίνε γιά μᾶς κατάλυμα πού δέχεται τόν ὁδοιπόρο νά διανυκτερεύει καί τοὺς στατήρες τοῦ Κόπου καί τῶν μεριμνῶν του ἐκσεύει· κι ἄφηνέ μας κάποτε νά συλλογίζομαστε πῶς εἴμαστε ἓνα παιδάκι ὅταν παίζει σέ μιάν ἀμμουδιά διά τῆς πατρίδας μέ τό γαλανό του κουβαδάκι. Ἐσὺ σήμερα ἀναβαίνεις ὁλόσωμη τήν ἐπάνοδό Σου στόν οὐρανό μέ τίς κλίμακες τίς στολισμένες καί κεντημένες μέ τίς πολύχρωμες φλόγες τῶν ἀγγέλων σου καί τραγουδοῦν τά Σεραφεῖμ καί τά Χερουβεῖμ, οἱ θρόνοι, οἱ κυριό-

τητες, αρχές, Δυνάμεις, Ἐξουσίες, ἄγγελοι, Ἀρχάγγελοι οἱ δυσκίνητοι στό Κακό καί στό κάθε καλό εὐκίνητοι μέ τά φτερά του σέ στάση προσοχῆς καί προσευχῆς Σέ ὑποδέχονται Ἀπειρόγαμε· δυνάμωνε τό ἰσχνό καί τό χλωμό χαμόγελο τῶν παιδιῶν πάνω στή γῆ, ἀνάσταينه τό σκοτωμένο τους χαμόγελο Ἐσύ ὅπου μέ τόσο σιωπηλή στοργή σφίγγεις στήν ἀγκαλιά Σου τό μικρό Χριστό ὅπως μιά καλοκαιριάτικη μέρα σφίγγει καί τά φλέβαρα τῶν νυχτολούλουδων κλείνει Ἐσύ τοῦ ἀρχαίου μας ἁμαρτήματος καταλύτρια· Δώρισέ μας τή χάρη Σου πάνω σ' ὅλα νά γράφουμε τίς δίδυμες ἀδερφές ἀγάπη καί εἰρήνη στό κοσμικό τοῦ Σύμπαντος Δεσμωτήριο γιά νά μήν συναντοῦμε τοῦ ξίφους τή ματωμένη συνάντηση Ἐσύ ὅλων τῶν χαρίτων τό ταμεῖο τό ἀκένωτο.

Βάστα τήν ἐπίμονη κι ἄγρυπνη θέλησή μας νά γεωργοῦμε τήν ψυχὴ μας καλά γιά νά πνίγονται καί νά ματαιώνονται τά ζιζάνια· Ἐσύ ἀρωματικὴ ρίζα τῶν οὐρανῶν καί προΐκίζε μας μέ τῆς μεγάλης Ὑπομονῆς τή ρίζα γιά νά μετριάσουμε καί ν' ἀφαιροῦμε τήν κάθε μας ὀδυνηρὴν ἀκμή τοῦ βίου καί ν' ἀλαργεύουμε πολὺ τέλεια ν' ἀλαργεύουμε ἀπὸ τὴ συχνὴ ματωμένη και σκοτεινὴ μας Διχόνοια μέσα μας μυστικός ὁ νόστος τ' οὐρανοῦ ὅπως καί ἡ θάλασσα ἔχει κι αὐτὴ τὴ φυσικὴ τῆς παλινόστηση στὸν οὐρανὸ καί δέχεται νά κρατᾷ μέσα στὴ γαλήνη τῆς καί τὴν εὐθυμὴ τὴν τόλμη νά τὴν ἐμπαίζει κάθε τῆς ἐλαφρό μ' ἀνθισμένο τό ἰστίο του πλοιάριο· Τό ξέρουμε πῶς στό στέλεχος τοῦ Χρόνου δέν ἀνθίζουν τριαντάφυλλα μόνον, ἀλλὰ καί σαρκοβόρα φυτὰ· γι' αὐτὸ χαλίνωνε τά πάθη μας καί μήν ἀφήσεις τῆς ψυχῆς τὴν ἀναμμένη λαμπάδα νά σβῆσει ἐμπρὸς Σου ἀβοήθητη, ὦ βρεφουργήτρια. Τρέφε, ὦ τρέφε τὴν ἀντοχὴ πού ἔχει ἓνας σπόρος τοῦ λωτοῦ νά ἐπιπλέει χίλια ἔτη ἕως ὅτου λάβει τὴ λάσπη τοῦ ποταμοῦ του γιά νά βλαστήσει, ὦ Θεοκατοίκητη Κόρη· ζωστήκαμε πολὺ τὴν ἄμμο καί τὴν ἔρημο καί ἀπομακρυνθήκαμε πολὺ ἀπὸ τὸ «ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὅπως τὸν ἑαυτὸ σου» γι' αὐτὸ, γίνε Θεοφρούρητη Μαρία τοῦ βίου μας Βακτηρία· συγκατάνευε ν' ἀνάβουμε τὸ ἐσωτερικὸ καθῆκον τῆς χαρᾶς καί τῆς εὐθυμίας τὴν ἐπιμέλεια καί θέλαμε νά Σέ νιώθαμε κοντά μας φυσικά ὅπως ὑπάρχει ἓνα πολῦτιμο βάζο γιά νά δέχεται μιά δέσμη λουλουδιῶν στοῦ σαλονιοῦ μας τὸ τραπέζι, ὅπως τὸ ἀλάφδι τοῦ χτίζει ἰσορροπεῖ μέ τοῦ μέτρου καί τῆς καμπύλης τὴν ἁρμονία ἓνα ἀρχιτεκτόνημα, Μαρία εὐλογημένη. Κι ὅταν μαίνονται γύρω μας οἱ τρικυμίες τοῦ βίου, χάριζε μας τὴ γαλήνη γιά ν' ἀλλάζουμε τά ἰστία τοῦ ταξιδιοῦ μας κατευοδῶτρια. Μὲ τὴ μητρικὴ Σου νά μᾶς ἡγεμονεύεις, μητέρα τῶν καλῶν ἀγγελιῶν γιά νά κυλοῦν νερά χαριτωμένα οἱ μέρες μας τοῦ ἡλίου οἱ θυγατέρες· σέ θέλαμε

καθώς τό θέλει τό ρύζι τό ἀπαραίτητο νερό· γι' αὐτό ἐνίσχυε ὡ ἐνίσχυε τήν ἀντοχή τῶν ἀναγκαίων Ἐσύ πού εἶσαι τό πió μυστικό καί ἐσωτερικό ρῆμα τοῦ Θεοῦ· δεμένοι μέσα στόν πόνο μας τή βοήθειά Σου λαχταρούσαμε νά τήν ἀναγνωρίζουμε ὅπως οἱ γλάροι φανερώνουν σ' ἓνα ναυαγό τήν ὑπαρξη τῆς στεριᾶς μαζί μέ τόν ἀναστεναγμό τῆς θάλασσας σ' ἓνα βατό γυρογάλι· ἡ δέησή μας κάνε τήν ταχυδρομικό περιστέρι νά μᾶς κομίζει τήν εἶδηση τῆς σωτηρίας μας, γιατί μένεις μέσα στό Συνωσιμό τῆς Ἑρμηϊᾶς μέ Σκηνή Σωστική, τοῦ βίου μας σωσίβιο· ρύθμιζε ὡ ρύθμιζε τήν ἀρωγή Σου γιά νά βαθαίνουμε τῆς ὑπομονῆς τό φρέαρ καί κάνε τήν πεντάδα τῶν αἰσθήσεων νά μήν αἰσθάνεται τό μίσος καί τήν ἀπιστία, ὅπως ὅταν ὁ ἀστροναύτης ἐξέρχεται μέ τήν προωθητική συσκευή του στό κενό διάστημα δέ νιώθει τήν ταχύτητα τῶν εἰκοσι ὀκτώ χιλιάδων χιλιόμετρων τήν ὥρα πού τρέχει παρά σάν ἔνα ἀκίνητο δάπεδο· θωράκιζε μας λοιπόν μέ τό θάρρος τό προγονικό κατά τοῦ Ἀντικειμένου, ἀνίκητη καί ἀείφωτη κόρη καλή. Μέ τόν μυστικό Σου σπόγγο μάζευε τά δάκρυα καί τοῦ Ἰδρώτα μας τόν κόπο καί κάνε τα τρόπαιον ἄφτερο κι ἄπαρτο· φωτολόγιζε μας λοιπόν νά κερδίζουμε τῆς χρυσῆς αὐτάρκειας τή δύναμη μέ τή δικαιοσύνη καί τήν ἐργασία Ἐσύ τῆς πρώτης μας χαρᾶς χορηγήτρια· δρόσιζε τῶν πληγῶν μας τό ξύπνημα, ὅπως οἱ μέλισσες μέσα στό θέρος ταγμένες στήν ἐξώθυρα τῆς κυψέλης τους ριπίζουν οἱ καλές ἀνεμίστριες μέ τά χρυσά φτερά τους τήν κοπιαστική σπουδή τῶν μελισσῶν πού μεταφέρουν τή γύρη καί τήν κάνουν μέσα στούς παμπληθεῖς θαλαμίσκους τους κερί καί μέλι μέ τά ἐννέα χιλιάδες αὐγά ὅταν ἀκμάζει ἡ χαρωπή τῆς ἀποδημίας τους ἐξοδος σέ νέον ἐνδιαίτημα μέ τή βασιλίσσα νά φορεῖ τά ἡγεμονικά τῆς ἐξουσίας της σύμβολα, ὅταν οἱ μέρες ντύνονται τήν καταγάλανη καί κάτασπρη ἐπίδερμίδα τους. Τό ξέρουμε, Μάνα, πώς τό θεωρεῖς ἀποτρόπαιο νά πεινάει καί νά κρυώνει καί νά φοβᾶται ἔστω κι ἓνας ἄνθρωπος στόν πλανήτη μας πολύ περισσότερο ὅταν εἶναι ἓνα παιδάκι ἀνυπεράσπιστο· Θέλαμε νά ἔχουμε τῆς πίστες τή θερμότητα ὅπως τό ξερό ξύλο ἔχει τήν ὕλη τοῦ Πυρός καί τή φωτιά τρέφει· ἀκύρωνε, ὡ ἀκύρωνε τῆς κακίας τό κύρος· χορήγησέ μας τό καθῆκον ν' ἀπευθυνόμασταν στούς ἐσωτερικούς μας ἑαυτούς, γιά νά θυμόμαστε πώς εἶχαμε κάποτε τῆς θάλασσας κάποτε τή θαλερήν εὐρυσθένεια· κατάνευε ὡ κατάνευε καί μήν ἀνανεύεις ἔτσι ὅπως βρισκόμαστε μέσα στῶν παθῶν τήν τρικυμία περιτειχισμένοι Ἐσύ, Μαρία, θύρα τοῦ Θεοῦ, γιά ν' ἀποφύγω ἢ νά συντρίψω μέ ποιά στρατηγική τήν παρατεινόμενη τήν ἀκανθώδη τήν πῆλινη τή μέριμνα.

“Αμα ὁ καθαρότατος ἥλιος τὴν ἡμέρα μας ἀνάψει ὁ δρόμος γίνεται ἡλιοφώτιστος ἅμα τὸ γιομοφέγγαρον ὁ δρόμος μας γίνεται φεγγαροντυμένος κί’ Ἐσύ, ὅταν τὸ φέγγος Σου μᾶς δώσεις καὶ εἰσχωρήσει στὴν ψυχὴ μας κάθε μας ἀπιστία μουδιάζει καὶ καταστρέφεται· Πλούτιζέ μας μέ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀλληλοκατανόησης τὴν καρποφορία κι ἀποτέφρωνε τὴ χωμάτινη θλίψη μας, γιὰ νὰ χαλαρώνουμε τὸ σῶμα, ὅπως ἓνα ζῶο στὴν ἐποχὴ τῆς νάρκης του καὶ δίδασκέ μας τὸ φῶς τῆς γνώσης νὰ τὸ μαθαίνουμε σάν ἓνα πιστεύω στὴν Ἁγία Τριάδα γιὰ νὰ ὑποστηρίζουμε τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐπίγειων ἡμερῶν μας καὶ τὴν ἐσωτερικὴ μας Ὑγεία, ὅπως οἱ κίονες ἀφιερωμένοι σέ χώρους ἱεροὺς ἦταν τ’ ὠραῖο καὶ τ’ ὠριμὸ τους ἔρεισμα, γιὰ νὰ μένουμε ὀρθῆς ἀναμμένες λαμπάδες φυλαγμένες ἀπὸ Ἐσένα ἀπὸ τὸ βαρὺ τῶν ἀνέμων βραχίονα ὧ Παναγία Γιάτρισσα, ἔσύ τῶν ἀγγέλων ὁ θρεπτικός καὶ ἱερὸς Ἄρτος.

Σκιές περιπλανώμενες καὶ δυστέκμαρτες εἵμασταν καὶ τῆς κάθε πλάνης ἀθύρματα, γι’ αὐτὸ τὴν προσευχὴ μας σάν μιὰ ἔκκριση παράκλησης, δέξου τὴν, Μαρία Φανερωμένη, σβῆνε μας, ὦ σβῆνε μας τῶν ἁμαρτιῶν μας τίς ρυτίδες γιὰ νὰ μᾶς ἀναγνωρίσει μέ τῆς παρρησίας Σου τὴν Προστασία ὁ Γιὸς Σου καὶ Θεὸς μας ὅταν ἔρθει σάν πύρινος ποταμὸς τῆς Ἐκπύρωσης τὸ Κριτήριο· κάνε μας νὰ διακρίνουμε τὸ Κακό καὶ τὸ Καλὸ καθὼς ἓνας εὐσυνείδητος ὁδηγὸς ξεχωρίζει τὰ σήματα τῆς Τροχαίας καὶ πείθεται σ’ αὐτὰ καὶ τὰ ὑπακούει χωρὶς νὰ ἔναι παράπτωμα τῆς ἀξιοπρέπειας μέ τέτοια κοινὴ μέ πλήρη συγκατάθεση ὅλων μας παρακοή· Ἀφαίρεσε ἀπὸ τὴν ὄψη μας τὸ καθημερινὸ δάκρυο καὶ πυρπόλησε ὥ πυρπόλησε τοὺς φανατισμένους μας διχασμοὺς γιὰ νὰ μὴ μᾶς σκοτεινιάζουν τὸν ἥλιο ἐξαλείφοντας τὸν ὀλέθριο σπόρο τοὺς χωρὶς ἵχνος τέφρας ὅπως δέν ἀφήνει καμιὰ τέφρα ὅταν καίγεται ἓνα κλαδί καμφοροδέντρο. Σύνδραμέ μας νὰ ἔχουμε τὸν Ἐσωτερικὸ μας Ἄγγελο χωρὶς καπνοὺς αἶθριον Ἐνοικο.

ΣΠΥΡ. ΝΑΓΟΣ

ΠΕΡΙ ΟΡΦΕΩΣ ΚΑΙ ΟΡΦΙΚΩΝ ΔΟΞΑΣΙΩΝ

Ὁ Θεὸς Ὁρφεύς ἦτο ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος καθιέρωσε φυσικάς ἐορτάς καὶ ὥρισε, ὅτι αὐταὶ πρέπει νά γίνωνται κατὰ τὰς Ἡλιακάς Τροπὰς καὶ Ἰσημερίας ἐκάστου ἔτους.

Διὰ τῶν ἐορτῶν αὐτῶν ἠθέλησε νά ἀποκαλύψει εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὀφείλουν καὶ πρέπει νά ἐκδηλοῦν λατρείαν μόνον πρὸς τὴν Φύσιν, διότι τέκνα αὐτῆς εἶναι οἱ ἄνθρωποι καὶ ἡ δημιουργός αἰτία εὐρίσκεται εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις αὐτῆς, ἐκδηλώσεις δέ αὐτῆς εἶναι καὶ οἱ ἄνθρωποι. Μεταγενεστέρως καὶ ὁ Θεὸς Πυθαγόρας μύστης τῶν Ὁρφικῶν ἀληθειῶν, μᾶς ἀφῆκεν σαφεστέραν ὑποθήκην περὶ τῆς λατρείας τῆς Φύσεως.

Κατὰ ταύτην, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐκδηλοῖ λατρείαν πρὸς τὸ ὅλον τῆς Φύσεως, περιλαμβάνει ἐν αὐτῇ καὶ τὰς κατὰ μέρος προσωπικότητας, ἐνῶ ὅταν ἀπευθύνει τὴν λατρείαν του πρὸς τὰς προσωπικότητας, περιορίζει αὐτὴν κατὰ μέρος καὶ ἀρνεῖται τὸ σύνολον μέσα εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάρχουν καὶ αἱ προσωπικότητες.

Κατ' ἀκολουθίαν, ὁ λατρεύων τὸ ὅλον λατρεῖ καὶ τὸ κατὰ μέρος, ἐνῶ ὁ λατρεύων τὸ κατὰ μέρος ἀρνεῖται τὸ ὅλον.

Αὕτη ἡ ἀντίληψις περὶ λατρείας εἶναι ἡ ἐπικρατεστέρα καὶ ἀληθής, διότι εἶναι ἀντίληψις πράγματι φυσική καὶ οὐχί βεβιασμένη ἐκδήλωσις ἐκ μέρους τῶν μὴ ἐλευθέρως ἐνεργουσῶν ἀνθρωπίνων διανοιῶν.

Ὁ Θεὸς Ὁρφεύς ἐξῆσεν εἰς προῖστορικὴν ἐποχὴν καὶ διὰ τοῦτο δέν ἔχομεν διὰ νά ἐξετάσωμεν αὐτόν ἱστορικά δεδομένα, ἀλλὰ μίαν παράδοσιν περὶ τῆς υπάρξεως καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων ἔλαβε καὶ ἡ ἱστορία δεδομένα ὅπως τὸν μνημονεύσει.

Ἐκτὸς αὐτῆς τῆς παραδόσεως ἡ ὁποία διέσωσε εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀνθρώπων τὰ περὶ τῆς υπάρξεως τοῦ Ὁρφέως, ἔχομεν καὶ ἄλλην πολύτιμον συμβολήν. Τὴν διάσωσιν διὰ μέσου τῶν ἀνθρωπίνων γενεῶν τῆς ἰδεολογίας του περὶ τῆς κοσμογονίας καὶ Θεογονίας, ὑποθήκας ὑψίστης σπουδαιότητος, αἱ ὁποῖαι ἀποκαλύπτουν δι' ἀλληγορικῶν εἰκόνων τὰς πραγματικὰς ἀληθείας περὶ τῆς ἐμφανίσεως τῶν κόσμων, τῶν ὄντων αὐτῶν καὶ τὴν ἀνύψωσιν των εἰς τὸ γένος τῶν ἀθανάτων. Δηλαδή τὴν ἀνύψωσιν τῶν ψυ-

χῶν τῶν ὄντων, διότι τὰ ὄντα ἐν τῷ συνόλῳ των ἐμφανίζουν καὶ τὴν ψυχικὴν καὶ τὴν ὀργανικὴν αὐτῶν σύστασιν καὶ λειτουργίαν.

Ὁ Θεῖος Ὀρφεύς ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος μέγας μυσταγωγός, δηλαδὴ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τοῦ ὁποίου ἡ διανόησις διὰ τοῦ μήκους τῶν ἀκτίνων τῆς ἔφθασε τὰ ὅρια τῶν ἄλλων ὑπερτέρων κόσμων καὶ ἀντλησεν ἀπὸ ἐκεῖ τὴν Θεῖαν γνῶσιν, διὰ τῆς ὁποίας καὶ ἡ Θεία δημιουργία κατανοεῖται καὶ ἡ ἐξέλιξις τῶν νοητικῶν ὄντων αὐτῆς, καθὼς καὶ ἡ εἰσοδός των εἰς τὴν Θεῖαν μακαριότητα ἡ ὁποία ἀκτινοβολεῖ, διότι αὐτὴ ἐκδηλοῦται μόνον εἰς τὰς φύσεις τῶν ἀθανάτων. Τὸ ἀνθρώπινον γένος δύναται μόνον νὰ εὐδαιμονεῖ, ἐάν ἔχει λειτουργίαν φυσικῆς διανοήσεως, δὲν δύναται ὅμως νὰ ἔχει καὶ μακαριότητα, διότι ἡ μακαριότης ἐκδηλοῦται καὶ παραμένει εἰς τὰς φύσεις τῶν Θεῶν.

Ὁ Θεῖος Ὀρφεύς ἔθεσεν στερρὰς βάσεις ἐπὶ μιᾷ ἰδεολογίας, ἡ ὁποία θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξυπηρετεῖ τὴν διανοητικὴν πρόοδον τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀφῆκεν εἰς θαυμασίας εἰκόνας τὰς βάσεις τῆς ἰδεολογίας του αὐτῆς.

Δυστυχῶς ἡ ἀνθρωπίνη ἀδυναμία, ἡ ἀδυναμία τῆς διανοήσεως τῶν ἀνθρώπων, ὅχι μόνον δὲν ἐξετίμησε τὴν ἰδεολογίαν του, ἀλλὰ οὔτε καὶ κατὰ τὸ σύνολον αὐτῆς ἠδυνήθη νὰ τὴν διασώσει διὰ νὰ τὴν ἔχωμεν ἐξ ἁλοκλήρου ὑπ' ὄψιν μας καὶ κατανοήσωμεν τὸ μέγεθός της.

Ἐμεῖς, οἱ κοινοὶ ἄνθρωποι, δυστυχῶς δὲν ἔχομεν μόνον ἀδυναμίας διανοήσεως καὶ κρίσεως, ἀλλὰ καὶ μεταβαλλόμεθα εἰς διαστρεβλωτὰς πολυτίμων διανοητικῶν ἐκδηλώσεων ὑπερόχων πνευματικῶν διδασκάλων, εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ διασώζωνται αἱ μεγάλοι αὐτῶν ἔννοιαι.

Ὑπέροχος διδάσκαλος τοῦ ἀνθρώπινου γένους ὑπῆρξε καὶ ὁ Θεῖος Ὀρφεύς. Οὐδένα τῶν ὑπερόχων τούτων διδασκάλων ἀφῆκε τὸ ἀνθρώπινον γένος νὰ ζήσει μέσα εἰς τὸ πραγματικόν περιβάλλον τῆς διανοητικῆς του ἀξίας, μέσα εἰς τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς ὑπερόχου αὐτοῦ διανοήσεως, ἀλλὰ πάντας τοὺς κατεβίβασε εἰς τὰ πεδία τῆς ἀδυνάτου ἀνθρωπίνης σκέψεως, ἀπέδωσεν εἰς αὐτοὺς ὅλα τὰ ἐλαττώματα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ τοὺς ἐστόλισε μὲ ὅλας τὰς ἀντιφυσικὰς ἐνεργείας, αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἀπὸ τὰς σκέψεις τῆς ἀδυνάτου διανοήσεως των κοινῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ καὶ πέραν τῶν μεγάλων διδασκάλων ἐπροχώρησε ἡ διανοητικὴ ἀδυναμία τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπέδωσε χαρακτηρισμοὺς καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Θεοὺς τῆς Ἑλληνικῆς Θρησκείας, διὰ τῶν ὁποίων κατεβίβασε τὴν πνευματικὴν των ἀξίαν καὶ τὴν ἐξομοίωσε πρὸς ἐκείνην τῶν ἀνοήτων ἀνθρώπων, τὴν διεπομένην ὑπὸ τῆς ἀγνοίας καὶ τῶν κα-

κῶν αὐτῶν τάσεων. Ἐάν ἐξακολουθεῖ ἀκόμη νά κακοδαιμονεῖ τό ἀνθρώπινον γένος καί νά βαδίζει μέ ἀσταθές βῆμα εἰς τήν κοινωνικήν του ζωήν, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τό ἔργον του, διὰ τοῦ ὁποίου παρεμόρφωσε τήν ὑψίστην ἰδεολογίαν τῶν ὑπερόχων διδασκάλων τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τῶν μεγάλων τούτων μεμνημένων εἰς τὰς Θείας ἀληθείας τῆς Φύσεως, τῶν πρωτοπόρων τούτων τῆς ἀγνῆς καί Θείας διανοήσεως.

Ὁ Θεῖος Ὀρφεύς τήν περί δημιουργίας τῶν κόσμων ἰδεολογίαν του διετύπωσε ὡς ἑξῆς. Πρὸ παντός ὑπῆρξεν ὁ χρόνος, διότι ὁ χρόνος εἶναι τό ἔκδηλον φαινόμενον τῆς Θείας δημιουργίας, εἶναι τό ἔκδηλον φαινόμενον τῆς Θείας οὐσίας καί εἶναι παράγωγον τοῦ πρωταρχικοῦ νόμου αὐτῆς, τοῦ νόμου τῆς κινήσεως. Μόνον διὰ τῆς ἐννοίας τοῦ χρόνου δύναται νά φθάσει ἡ ἀνθρωπίνη διανόησις εἰς τήν ἔννοιαν τοῦ νόμου τῆς κινήσεως. Δέν δύναται νά νοηθεῖ ἡ δημιουργία ἐάν δέν ἐκινεῖτο τό αἶδιον οὐσιαστικόν αἶτιον. Ἡ κίνησις αὐτοῦ ἀποτελεῖ τήν βάσιν τῆς ἐνεργείας τοῦ οὐσιαστικοῦ αἰτίου διὰ τῆς ὁποίας τό αἶτιον τοῦτο ἔρχεται ἀπό τήν δύναμιν αὐτοῦ κατάστασιν εἰς τήν ἐνεργητικήν τοιαύτην. Ἐνεργητική κατάστασις εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία ἐμφανίζει τό οὐσιαστικόν αἶτιον τῆς δημιουργίας εἰς τήν μορφικήν του ἐμφάνισιν, ἡ ὁποία καί ἀποτελεῖ τό ἀντικείμενον τῆς ἐρεῦνης τῶν λειτουργιῶν τῶν Φυσικῶν νόμων διὰ πᾶσαν τήν διανόησιν τῶν ὄντων τῶν ἀπείρων κόσμων.

Ὁ χρόνος κατὰ τήν ἰδεολογίαν τῶν Ὀρφικῶν μᾶς δίδει τήν ἔννοιαν τῆς συναντήσεως καί συνεργασίας τοῦ χάους, δηλαδή τοῦ ἀμόρφου οὐσιαστικοῦ αἰτίου τῆς δημιουργίας τῶν κόσμων μετὰ τοῦ ἐτέρου οὐσιαστικοῦ αἰτίου τό ὁποῖον ἡννόουν οἱ Ὀρφικοί ὡς χῶρον, ὡς τό δυνάμενον νά περιέχει τό ἕτερον οὐσιαστικόν τῆς δημιουργίας, τοῦ ὁποίου τήν ἔννοιαν συλλαμβάνομεν ὡς τό περιεχόμενον τοῦ χώρου. Δύο οὐσιαστικά αἶτια τῆς δημιουργίας κατὰ τοὺς Ὀρφικοὺς ὑπῆρξαν, ἡ Μονάς ἢ Χῶρος, τό ἐν συνεχείᾳ ὑπάρχον τοῦ ἀπείρου τό ἀποτελοῦν τήν ἐνότητα αὐτοῦ καί τό πλῆθος, ἐκεῖνο τό ὁποῖον καί ἀπετέλεσε καί ἀποτελεῖ τό περιεχόμενον τῆς Μονάδος.

Τό πλῆθος ἐνούμενον ὑπὸ τῆς Μονάδος ἐμφανίζει τό πρῶτον κοσμογονικόν ὦον, τό πρῶτον μορφικόν ἔκδηλον τῆς δημιουργίας, ἐντός τοῦ ὁποίου δυναμικῶς περιείχετο πᾶν ὅ,τι ἐξεδηλώθη εἰς λειτουργίας μεταγενεστέρως εἰς τοὺς ἀπείρους κόσμους. Τό πλῆθος ἦτο τό χάος, τό οὐσιαστικόν αἶτιον, τό εἰς ἀτομικήν οὐσίαν ἐμφανισθέν ἐν τῇ δημιουργίᾳ τῶν κόσμων, τό περιεχόμενον ὑπὸ τοῦ ἐτέρου αἰτίου ἐκείνου τό ὁποῖον ἔλαβε τήν ἔννοιαν τοῦ περιέχοντος. Εἶναι δηλαδή τό περιεχόμενον τοῦτο οὐσιαστικόν αἶτιον, ἐκεῖ-

νο τό ὁποῖον ἐμφανίζει τό πλῆθος τῶν μορφῶν, τὰς ὁποίας συνέθεσεν ἡ Μονάς εἰς τοιαύτας, διά τῶν ἀτόμων ἐκείνου τό ὁποῖον ὠνομάσθη πλῆθος.

Ἐπῆρξε μία μεριστή κατ' ἄτομα δημιουργική οὐσία καί ἐτέρα συνεχῆς πρὸς ἑαυτήν. Ἐκ τῶν δύο τούτων οὐσιῶν ἀποτελέσθη τό πρῶτον κοσμογονικόν ὦν καί ἀπό τοῦ σημείου τούτου ἄρχισε ἡ δημιουργία τῶν κόσμων. Ἡ δημιουργία τῶν κόσμων ἀναφέρεται εἰς τήν ἐμφάνισιν τῶν μορφῶν. Τό κοσμογονικόν ὦν τοῦ Ὀρφέως ἐμφανίζει τήν ὑψίστην διανόησιν αὐτοῦ περί τῆς δημιουργίας, διότι δι' αὐτοῦ λαμβάνομεν τήν ἔννοιαν τοῦ πρώτου δημιουργικοῦ τύπου τῆς δημιουργίας, τοῦ πρώτου δημιουργικοῦ τύπου τῶν μορφῶν αὐτῆς. Οἱ μεμνημένοι εἰς τήν Ὀρφικὴν ἰδεολογίαν, τήν Μονάδα ὠνόμαζον βραδύτερον αἰθέρα καί ἰσχυρίζοντο ὅτι αὐτὴ διοργάνωσε τήν οὐσίαν τοῦ χάους καί συνετέλεσεν εἰς τήν ἐμφάνισιν τῶν μορφῶν. Αὐτὴ συνέχει τό ἄπειρον καί συντελεῖ εἰς τήν ἐπ' ἄπειρον ἀνέλεξιν τῶν οὐσιῶν αὐτοῦ. Τό χάος ἔλεγεν, ἦτο ἡ οὐσία ἐκείνη ἡ ὁποία ἐνεφάνισε τήν ὕλην, διότι ἡ ὕλη ὡς τήν γνωρίζομεν εἶναι κατάστασις τῆς οὐσίας τοῦ χάους. Δέν ἦτο ἀρχικῶς τοιαύτη, οὔτε μέλλει νὰ μείνῃ ἑσαεὶ εἰς τήν κατάστασιν τῆς ὕλης. Τήν οὐσίαν τοῦ χάους διεμόρφωσεν ἡ Μονάς εἰς τήν κατάστασιν τῆς ὕλης καί εἰς τήν Μονάδα ἐναπόκειται νὰ μεταβάλλῃ τήν κατάστασιν αὐτῆς εἰς ἄλλην τοιαύτην μέ δυναμικὰς ἐνεργείας ὑπερτέρας. Ἐλεγον ἐπίσης, ὅτι ἐκ τοῦ κοσμογονικοῦ ὡοῦ τό ὁποῖον προῆλθεν ἐκ τοῦ χάους καί τῆς Μονάδος, ἐξεπορεύθη κατὰ πρῶτον ὁ Φυνης ἢ Χρυσόπτερος Ἐρως, ὁ Ἐρως περί τοῦ ὁποίου ἔλεγον οἱ μῦσαι τῆς Ἐλευσίνος ὅτι εἶναι ὁ νεώτερος καί ἀρχαιότερος τῶν θεῶν.

Εἶναι καί ὁ Φάνης ἢ Χρυσόπτερος Ἐρως μία ἀπὸ τὰς ἀλληγορικές εἰκόνας τῶν Ὀρφικῶν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐγκλείεται μέγιστον μυστικόν τῆς δημιουργίας. Σχετικὴν ἔννοιαν περί τοῦ Φάνητος δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἐκ τῆς λειτουργίας τοῦ νόμου τοῦ Ἐρωτος, εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ ὁποίου ὀφείλεται ἡ λειτουργία τῶν μορφῶν τῶν κόσμων καί τῶν ὄντων αὐτῶν, ἡ διανόησις των καί ἡ ἐξέλιξις, διά τῆς ὁποίας συντελοῦνται αἱ μεταμορφώσεις καί δι' αὐτῶν ἡ προαγωγή τῆς δυναμικῆς των ἐνεργείας.

Ὁ Φάνης εἶναι ἴσως ὁ πρωταρχικὸς νόμος τῆς Μονάδος ἐκ τῆς συνεργασίας της εἰς τὰς μορφὰς μετὰ τῆς οὐσίας τοῦ Χάους. Μετὰ τήν ἐμφάνισιν τοῦ Φάνητος ἐδημιουργήθη ὁ Οὐρανός καί ἡ Γῆ - οἱ κόσμοι τοῦ Οὐρανοῦ καί ἡ Γῆ.

Ὁ Οὐρανός καί ἡ Γῆ λειτουργοῦν διά τῶν δυνάμεων τῶν οὐσιῶν αὐτῶν, αἱ δὲ δυνάμεις των αὐταὶ ἔρχονται εἰς γάμου ἐπιμι-

ξίαν καί ἐκ τῆς ἐπιμιξίας αὐτῆς διαπλάσσονται αἱ μορφαί τῶν ὄντων τῆς Γῆς καί δι' αὐτῶν ἐξελίσσονται συνεχῶς, διότι αἱ ἐπιμιξίαι τῶν δυνάμεων τοῦ Οὐρανοῦ καί τῆς Γῆς συνεχίζονται. Ἡ ἐξέλιξις τῶν μορφῶν τῶν ὄντων τῆς Γῆς εἰς τοῦτο τό γεγονός ὀφείλεται. Ἡ ἀνοδος διὰ τῆς ἐξέλιξεως τῶν μορφῶν τῶν ὄντων τῆς Γῆς ἔφερεν εἰς τό εἶναι τὰς φύσεις τῶν Τιτάνων. Πρῶτοι Τιτᾶνες ὑπῆρξαν ὁ Κρόνος καί ἡ Ρέα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐγεννήθησαν οἱ Θεοί. Τά τέκνα τῶν Τιτάνων τούτων κατέπιεν ὁ Κρόνος, δηλαδή τὰ τέκνα ταῦτα δέν ἠδύναντο ψυχικῶς νά φύγουν ἀπό τὰς φύσεις τῶν Τιτάνων, ἡ ζωή των περιορίζετο εἰς τὰς φύσεις ταύτας. Ἡ γέννησις τοῦ Διὸς ἀπετέλεσε τήν βάσιν τῆς θεογονίας τοῦ Ὀρφέως, διότι τό τέκνον τῆς Τιτανικῆς φύσεως τοῦτο ἐτράφη ὑπό τροφῆς οὐχί Τιτανικῆς φύσεως, ἀλλά ἐκ τροφῆς ἡ ὁποία τοῦ ἐδίδετο ἐκ πνευματικῆς φύσεως Οὐρανίων ὄντων. Ἡ τροφή αὕτη, τό γάλα μιᾶς ὑπερτέρας πνευματικῆς τροφοῦ, ἔδωσεν εἰς τήν Τιτανικήν φύσιν τοῦ Διὸς τὰ μέσα τῆς κατανικήσεως τῆς Τιτανικῆς φύσεως καί τῆς μεταμορφώσεως ταύτης εἰς μίαν ἄφθαρτον φύσιν. Ἀλλά ἡ νέα φύσις τοῦ Διὸς δέν ἦτο δυνατόν νά κυριαρχήσει ἐπὶ τοῦ Τιτανικοῦ κόσμου. Κάτι ἄλλο ὑπέρτατον ἔπρεπε νά ἀφομοιωθεῖ ἐν αὐτῷ. Εἰς τό σημεῖον τοῦτο ἐμφανίζει ὁ Θεῖος Ὀρφεύς μίαν μεγαλειώδη ἀλληγορικὴν εἰκόνα, διὰ τῆς ὁποίας ἀποκαλύπτει τό ὑπέροχον τῆς ἐνεργείας τοῦ Φάνητος. Κατά ταύτην ὁ Θεός Ζεὺς κατέπιε τόν Φάνητα, τόν ἥνωσε πρὸς τήν μεταμορφωθείσαν Τιτανικήν του φύσιν καί ἀπό τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐξεπορεύθη ἐκ τῆς νέας του φύσεως ἡ ἄπειρος καί μεγαλειώδης γνῶσις, διὰ τῆς ὁποίας μετέστη εἰς τόν Οὐρανόν καί κατέκτησεν ὡς δυναμικός κύριος αὐτόν. Μετά τό γεγονός τοῦτο ἠλευθέρωσε τούς ἀδελφούς καί ἀδελφάς του ἐκ τῆς Τιτανικῆς φύσεως καί μετ' αὐτῶν καί ἄλλων του τέκνων ἔλαβε τὰς κυριαρχίας τῶν Ὠρῶν καί περιώρισε τούς Τιτᾶνας ἄνευ ἐξουσίας ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν τῆς Τιτανικῆς φύσεως. Ἐκτοτε ὁ νοητικός κόσμος τῆς Γῆς ὑπῆχθη εἰς τήν ἐξουσίαν τῶν Θεῶν.

Τό ὕψος τῆς ἀλληγορικῆς εἰκόνας τοῦ Ὀρφέως, τῆς εἰκόνας τοῦ Φάνητος, ἡ ὁποία δίδει ἄφθαστον μεγαλουργίαν εἰς τήν διανόησιν τοῦ Θεοῦ Ὀρφέως, εἶναι ἡ περιγραφή τῆς ἀλληγορικῆς ἐννοίας τοῦ Φάνητος τήν ὁποίαν μόνον μεμνημένοι εἰς τήν μυστηριακὴν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ Ὀρφέως δύνανται νά κατανοοῦν. Κατά ταύτην ὁ Φάνης ἐμφανίζεται ὡς μία μορφή τοῦ ὁποίου ἡ κεφαλὴ εὐρίσκεται εἰς τόν Οὐρανόν, οἱ πόδες του εἰς τήν Γῆν, αἱ χεῖρες του καταλαμβάνουν τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, τοῦ Οὐρανοῦ ὀρίζοντος τοῦ Βορρᾶ καί τῆς Μεσημβρίας. Οἱ ὀφθαλμοί τοῦ Φάνητος εἶναι ὁ ἥλιος καί ἡ Σελήνη καί τό ὅλον του τό ἄπειρον. Ὄταν ἐκ

τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Φάνητος ρέουν δάκρυα κατερχόμενα πρὸς τοὺς πόδας του διὰ τοῦ σώματός του ἐκ τούτων γεννᾶται εἰς τὴν Γῆν τό ἀνθρώπινον γένος τῶν βροτῶν, ἐκ δέ τοῦ γέλωτος τοῦ Φάνητος γεννᾶται τό γένος τῶν Ἀθανάτων.

Μέσα εἰς τὴν θαυμασίαν ταύτην ἀλληγορικὴν εἰκόνα τοῦ Θείου Ὁρφέως ἐνεκλείσθη ἡ ἀλήθεια περὶ τῆς ἐμφανίσεως εἰς τὴν Φύσιν τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων καὶ τῶν πνευματικῶν φύσεων τῶν Θεῶν, ὡς καὶ τῆς μεταβάσεως τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν ἐκ τῶν φύσεων αὐτῶν εἰς τὰς φύσεις τῶν Ἀθανάτων.

Ὁ Φάνης ἄλλοτε μὲν χύνει δάκρυα διὰ τῶν ὁποίων συνεχίζει τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων εἰς τὰς Τιτανικὰς τῶν φύσεις, ἄλλοτε δέ διὰ τοῦ γέλωτος αὐτοῦ ἀναβιβάζει τὰς ψυχὰς ταύτας εἰς τὰς φύσεις τῶν Ἀθανάτων ἀπαλλάσσων αὐτὰς τοῦ θανάτου τῶν τιτανικῶν φύσεων.

Τὰ ἐκτεθειμένα ὑπὸ τοῦ Θείου Ὁρφέως διὰ τῆς ἀλληγορικῆς εἰκόνης τοῦ Φάνητος εἶναι ἱκανὰ νὰ ἀνυψώσουν τὴν διανόησιν τῶν μυστῶν εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ γνωρίσουν ὅλον τό μυστήριον τῆς Θείας Φύσεως, νὰ κατανοήσουν τὴν πηγὴν τοῦ Θείου ἐκείνου νόμου διὰ τοῦ ὁποίου τὰ πάντα γίνονται, ἐξελίσσονται καὶ διαρκῶς μεταβάλλονται διὰ νὰ πληροῦνται οἱ σκοποὶ τῆς Θείας δημιουργίας. Ὁ Φάνης κατὰ τὸν Θεῖον Ὁρφέα ἀποτελεῖ τὴν ἔννοιαν τοῦ Θείου μυστικοῦ διὰ τῆς γνώσεως καὶ ἀσκήσεως τοῦ ὁποίου οἱ μύσται δύνανται νὰ ἀναρριχῶνται εἰς τὰς ἐπάλξεις τοῦ ἐκ χρυσοῦ κατασκευασθέντος τείχους ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὐρίσκονται τὰ ἐνδιαιτήματα τῶν Ἀθανάτων.

Ὁ Φάνης κατέχει ὅλα τὰ πεδία τῶν κόσμων καὶ ἀναλόγως τῆς δυναμικῆς αὐτῶν καταστάσεως δημιουργεῖ, διατηρεῖ καὶ μεταμορφώνει τὰς μορφὰς τῶν νοητικῶν ὄντων τῶν κόσμων. Ὁ Γέλως τοῦ Φάνητος δημιουργεῖ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς καὶ δίδει τὴν εὐδαιμονίαν εἰς τὰ ὑπέροχα τέκνα τῆς Θείας Φύσεως, τὰ ὁποῖα ἔπαυσαν νὰ διανοοῦνται μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν Τιτανικῶν αὐτῶν φύσεων. Παρεμφερὴς πρὸς τὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῶν νοητικῶν ὄντων τοῦ Φάνητος εἶναι καὶ ἡ ἀλληγορικὴ εἰκὼν τῆς Ἑλληνικῆς παραδόσεως κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Τιτὰν Κρόνος ἀπέκοψε διὰ τῆς ἀδαμαντίνης τοῦ ἄρπης τὰ γεννητικὰ μόρια τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Οὐρανοῦ, τὰ ὁποῖα πεσόντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐγέννησαν τὴν Θεάν τοῦ κάλλους. Τό γεγονός αὐτό ἔδωσε τὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν πρῶτον αὐτόν Τιτᾶνα.

Ὁ Ζεὺς μετὰ τὴν ἀφομοίωσιν ἐν τῇ φύσει αὐτοῦ τοῦ Φάνητος, ἐσκέφθη κατὰ τὸν Θεῖον Ὁρφέα νὰ δημιουργήσῃ μίαν νέαν θεότητα, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἀναθέσῃ τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν τῶν φύσεων πάντων τῶν ὄντων.

Καί ὄντως ἐξ αὐτοῦ καί τῆς θυγατρὸς τοῦ Περσεφόνης ἐγένε-
νησε τὸν Ζαγρέα Διόνυσον. Ὁ Διόνυσος κατ' ἀρχάς μὲν ὑπῆρξε
καί ὑπάρχει ὡς θεότης ὑποχθόνιος, μετέπειτα ὁμως ἐγένετο καί
γίνεται Οὐρανία Θεότης.

Εἰς τὰς ἀλληγορικὰς εἰκόνας τοῦ Ὀρφέως περὶ τοῦ Διονύσου
εἶναι τοποθετημέναι ὑψίστης σημασίας ἔννοιαι, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν
δέν δύναμαι παρά ἐλάχιστα νά εἶπω. Μόνον ἄκρως μεμυημένοι εἰς
τά μυστήρια τοῦ Ὀρφέως εἶναι ἐνδεδειγμένοι νά ὁμιλοῦν καί ἀπο-
καλύπτουν αὐτά. Δέν εἶμαι ἀτυχῶς ἐξ αὐτῶν. Ἡ μήτηρ τοῦ Διονύ-
σου Περσεφόνη καί ἐκείνη ἡ ὁποία ἀναφέρεται εἰς τήν Ἑλληνικὴν
παράδοσιν ὡς μήτηρ αὐτοῦ. ἡ Σεμέλη, εἰκονίζουσιν τό αὐτό πρόσω-
πον ἢ τήν αὐτὴν ἀτομικότητα. Εἰκονίζουσιν τήν ἀνελιχθεῖσαν ψυχὴν,
τήν ὑπερβάσαν κατὰ τήν διανόησιν αὐτῆς τὰ ὅρια τῆς Τιτανικῆς
φύσεως τῶν ἀνθρώπων. Τήν ψυχὴν ἐκείνην ἡ ὁποία ἐδέχθη καί
ἀφομοίωσεν ἐν αὐτῇ τὰς ἐνεργητικὰς δυνάμεις τοῦ Φάνητος διὰ
τῶν σχέσεων τῆς πρὸς τὸν πνευματικόν ἄρχοντα τοῦ Οὐρανοῦ
Δία. Ἐκ τῶν δυνάμεων αὐτῶν ἐγεννήθη ὁ Διόνυσος καί διὰ τοῦτο
εἶναι τέκνον τοῦ Θεοῦ Διὸς καί τῆς Περσεφόνης ἢ Σεμέλης.

Ἀλλὰ ἡ Περσεφόνη ἢ Σεμέλη κατὰ τὸν Θεῖον Ὀρφέα παρά
τήν ὑπέροχον διανόησιν αὐτῆς ἔζη ἀκόμη μέσα εἰς Τιτανικὴν τῶν
ἀνθρώπων φύσιν καί ὡς ἐκ τούτου εἶχεν ἀμέσους σχέσεις πρὸς
τοὺς Τιτᾶνας. Οἱ Τιτᾶνες γνωρίζοντες τήν διπλὴν φύσιν τοῦ Διονύ-
σου ἐβουλεύθησαν νά κατασπαράξουν αὐτόν καί εἰς στιγμὴν κατὰ
τήν ὁποίαν ὁ Διόνυσος ἦτο προσηλωμένος εἰς ἓν κάτοπτρον βλέ-
πων τήν μορφήν του, εἰκὼν ἡ ὁποία προδίδει ἀλληγορικῶς κατὰ
τὸν Θεῖον Ὀρφέα τήν Τιτανικὴν τῶν ἀνθρώπων φύσιν, ἐπέπεσαν
κατ' αὐτοῦ καί τὸν κατεσπάρξαν διαμελίσαντες δέ τήν φύσιν αὐ-
τοῦ τήν κατέφαγαν.

Οἱ κατασπαράξαντες τὸν Διόνυσον Τιτᾶνες ἦσαν ἑπτὰ τὸν
ἀριθμὸν καί διεμέλισαν τήν φύσιν αὐτοῦ εἰς ἑπτὰ ἴσα μέρη. Ἐκτο-
τε, ἀπεκάλυψεν ὁ Θεῖος Ὀρφεύς, πᾶσαι αἱ ἀνθρώπιναι φύσεις φέ-
ρουν μέρος τῆς διπλῆς φύσεως τοῦ Διονύσου, ἀλλὰ τοῦτο δέν δύ-
ναται νά φέρει τὰς ψυχὰς αὐτῶν εἰς τό γένος τῶν ἀθανάτων. Διὰ
νά γίνει αὐτό, πρέπει εἰς τὰς φύσεις αὐτὰς νά ἀφομοιωθεῖ ὁλόκλη-
ρος ἡ φύσις τοῦ Διονύσου.

Κατὰ τὸν διαμελισμὸν τῆς φύσεως τοῦ Διονύσου ἔσπευσεν ἐκ
τοῦ Οὐρανοῦ ἡ Θεὰ τῆς Σοφίας καί ἔλαβε τήν καρδίαν του, τήν
μετέφερε καί τήν παρέδωκεν εἰς τὸν Θεόν Δία. Τήν καρδίαν τοῦ
Διονύσου ἐχρησιμοποίησεν ὁ Θεός Ζεὺς πρὸς δημιουργίαν ἐνός
νέου Διονύσου, ἐνός Οὐρανίου Διονύσου καί εἶναι πλέον αὐτός, ὅ-
χι ὁ Διόνυσος ὁ Ζαγρεύς, ἡ ὑποχθονία Θεότης, ἀλλὰ ὁ Διόνυσος ὁ

Ἐλευθερεύς, ἐκεῖνος εἰς τόν ὁποῖον ἀνέθεσεν ὁ Θεός Ζεὺς τήν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν ἀπό τὰς Τιτανικάς αὐτῶν φύσεις. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος μεταφέρει τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων διὰ γάμου τοῦ τελουμένου πρὸς αὐτάς εἰς τὰς φύσεις τῶν ἀθανάτων καὶ τοῦτο, ὅταν ἡ διανόησις των φθάνει νά ἐνεργεῖ πέραν τῶν Τιτανικῶν φύσεων τῶν ἀνθρώπων.

Εἰς αὐτάς τὰς ἀλληγορικές εἰκόνας τοῦ Θείου Ὅρφεως περι-κλείεται ὁλόκληρος ἡ σημασία τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ πρὸς τοὺς μύστας τοῦ καὶ ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τῆς προφορικῆς διδασκαλίας τοῦ καὶ ἀναλύσεως τῶν ἐννοιῶν των πρὸς μύησιν εἰς τὰ Θεῖα πνευματικά μυστικά, ἄνευ τῆς γνώσεως τῶν ὁποίων καθίσταται ἀδύνατος ἡ ψυχικὴ μεταμόρφωσις τῶν μεμυημένων.

Ἀθῆναι 1933

Η ΠΙΟ ΣΚΛΗΡΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Μπορεῖ νᾶναι πιό κουραστικὴ ἀπὸ μιᾶς μέρας σπάσιμο πέτρας. Μπορεῖ νά τσακίζῃ τὰ νεῦρα περισσότερο ἀπὸ μιᾶς μέρας χειρουργεῖου τῆς καρδιᾶς. Μπορεῖ νά φέρῃ ἐπιτυχία, εὐτυχία, ζωή... ἢ ἀποτυχία, δυστυχία, θάνατο. Στὴ σημερινή κοινωνία, πού λαχταράει γιὰ ἀσφάλεια, εἶναι μία δουλειά πού ὅλο καὶ λιγώτεροι θέλουν νά τήν καταπιάνονται. Δέν εἶναι γιὰ τοὺς λιπόψυχους πού φοβοῦνται μὴν ἀποτύχουν. Δέν εἶναι γιὰ τοὺς παράτολμους πού μπορεῖ νά καταστοῦν ἐπικίνδυνος. Προκαλεῖ τὴν γελειοποίηση, τὴν κριτικὴ, τὴν ἀντιδημοτικότητα. Ἀλλὰ χωρὶς αὐτὴν ὁ κόσμος μένει ἀκίνητος. Εἶναι ἡ μοναχικὴ κί ἀβέβαιη δουλειά τοῦ νά παίρνης ἀποφάσεις.

Π. Α. Μακρῆς
(μετάφραση ἀπὸ τὸ ΝΙΟΥΣΓΟΥΙΚ)

Ἐκυκλοφόρησε σ' ἓναν κομψὸ τόμο

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀρχαιοελληνικά

Ἐπιλογές ἀπὸ τὰ Ὀμηρικά Ἔπη

Ἐπιλογή ἀπὸ τὴν Ἰλιάδα

Ἐπιλογή ἀπὸ τὴν Ὀδύσσεια

Μεταφράσεις

Πυθαγόρεια Χρυσᾶ Ἔπη

Θουκυδίδου Περικλέους Ἐπιτάφιος

Περίληπτικές Ἀφηγήσεις

Πλάτωνος Συμπόσιον ἢ περί Ἔρωτος

Πλάτωνος Φαῖδρος ἢ περί Καλοῦ

Πλάτωνος Ἀξίохος ἢ περί Θανάτου

Πλάτωνος Ἀπολογία Σωκράτους

Πλάτωνος Φαῖδων ἢ περί Ψυχῆς

Ὁ Πλάτων γιά τὴν Παιδεία <Νόμοι—Πολιτεία>

Ὁ καταποντισμός τῆς Ἀτλαντίδος <Τίμαιος>

Πλουτάρχου Ἑπτὰ Σοφῶν Συμπόσιον

Τιμᾶται Δρχ. 350

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Τόμος Α΄

**Ἀπὸ τὴν Προϊστορία
μέχρι τὴν Ἀναγέννηση**

Τόμος Β΄

**Ἀπὸ τὴν Ἀναγέννηση
ὡς τοὺς σημερινούς**

**Α΄ Τόμος δεμένος δρχ. 350
Β΄ Τόμος χαρτόδετος δρχ. 200**

ΚΑΤΙΝΑ ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Τό Πνεῦμα τοῦ ἀρχαίου Θεάτρου

Ὁμλία στή Θεοσοφική Ἑταιρία

Τό θέμα πού θά μᾶς ἀπασχολήσῃ εἶναι τό πνεῦμα τοῦ ἀρχαίου θεάτρου. Καί ὅταν λέμε θέατρο ἀναφερόμεθα κυρίως εἰς τήν ἀρχαία τραγωδία. Θά ἐξετάσουμε τήν ἀρχαία τραγωδία, ὅχι φυσικά ἀπό φιλολογική ἄποψη, ἀλλά θά προσπαθήσουμε νά δοῦμε πῶς εἶναι τό πνεῦμα πού τήν διέπει καί τί σκοπό ἐπεδίωκε.

Πηγή τοῦ ἀρχαίου θεάτρου εἶναι ἡ θρησκεία, ἡ ὁποία ἦταν μία ἐλεύθερη θρησκεία, πού εἶχε σύνδεση μέ τή φύση, καί τή χαρά, πού δέν ἐδέσμευε τόν ἄνθρωπο, ἀλλά τουναντίον τόν ἐλευθέρωνε. Ἡ θρησκεία πού ἦταν συγγενής πρός τά Μυστήρια. Ὅπως λέγει ὁ Ἀντ. Ἀδριανόπουλος «ἡ θρησκεία ὅχι μόνο δέν ἐμπόδιζε τήν λειτουργία τῶν Μυστηρίων, ἀλλά τά ἐσεβάσθη πολύ καί τά ἐβοήθησε, γιατί ἤξεραν οἱ ἱερεῖς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὅτι εἰς τά Μυστήρια ἤρχετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ἐπικοινωνίαν μέ τόν ἄνωτερον πνευματικόν κόσμον, καί ὅτι ἀπό αὐτόν ἤρϋετο ἰδέας, συναισθήματα καί παραστάσεις αἱ ὁποῖαι τόν ἀνύψωναν».

Γύρω ἀπό τόν βωμό πού ἦταν ἐξω ἀπό τό Ναό τοῦ Διονύσου, ἐπάνω στόν ὁποῖο βωμό ὑπῆρχε τό προσφερόμενο σφάγιο, ἐψάλλετο ὁ διθύραμβος.

Ὁ διθύραμβος ἦταν ἓνα εἶδος ποιήματος (ᾄσματος), πού ἐψάλλετο πρόν τιμήν τοῦ Διονύσου. Ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξεως διθύραμβος εἶναι: δῖς θύρα βαίνω. Αὐτό δέ γιατί ὁ Διόνυσος εἶχε διπλή κυοφορία. Ὁ Διόνυσος, ὁ ἐπικαλούμενος Ζαγρεύς, ἦτο γιός τῆς Περσεφόνης μέ τόν Δία. Οἱ Τιτᾶνες ὅμως, Πνεύματα τῆς τάξεως τῶν δαιμονίων, ἐφθόνησαν τόν Διόνυσον. Καί ἀφοῦ ἄλοιψαν τό πρόσωπό τους μέ γῦψο διά νά γίνουν ἀγνώριστοι, ἔπεναν ἐπάνω στόν Διόνυσο, σέ μιά στιγμή πού ἦταν ἀφηρημένος καί κύταζε τό πρόσωπό του στόν καθρέπτη, τόν σκότωσαν, τόν χώρισαν σέ ἑπτὰ μέρη ὅσοι ἦταν οἱ Τιτᾶνες καί ἔφαγαν τίς σάρκες του. Ἡ θεά ὅμως Ἀθηνᾶ κατόρθωσε νά σώσῃ τήν καρδιά του καί νά τήν δώσῃ στόν Δία. Ὁ Ζεὺς τήν κατάπιε καί μέσα στό σῶμα τοῦ Διὸς

ἐγινε νέα κυοφορία τοῦ Διονύσου. Ἀπό αὐτὴν τὴν κυοφορία προέκυψε ὁ Διόνυσος ὁ Ἐλευθερεὺς. Ἔτσι βλέπουμε ὅτι ὁ Διόνυσος εἶχε διπλὴ γέννηση, δὶς θύρα βαίνει, ἐξ οὗ καὶ διθύραμβος τὸ ἄσμα του.

Συνεδιάζετο ὁ διθύραμβος μέ χορούς κυκλίους γύρω ἀπὸ τὸν βωμό καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν διθύραμβο ξεκίνησε τὸ ἀρχαῖο δράμα. Δηλαδή σπῖθα πού τὸ ἄναψε καὶ πού τὸ ἀνέβασε μετὰ τόσο ψηλά, ὥστε σήμερα νὰ θεωρῇται ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ τραγωδία μοναδικὴ στό εἶδος της, νὰ παίζεται εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ νὰ τὴν μιμοῦνται μεγάλοι σύγχρονοι δραματουργοί, ἦτανε τὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαίας θρησκείας, ὁ ὕμνος στό θεό Διόνυσο. Τό τραγούδι γιὰ τὰ πάθη αὐτοῦ τοῦ θεοῦ.

Οἱ χορευταὶ τοῦ διθυράμβου, θεωροῦντες τοὺς ἑαυτοὺς των ὀπαδούς τοῦ θεοῦ, ὑπεδύοντο τοὺς σατύρους. Ὁ σάτυρος ἐσυμβόλιζε τὸν φυσικὸν ἄνθρωπο, ἀκόλουθο τοῦ θεοῦ Διονύσου, οἱ ὅποιοι σάτυροι ὠμοίαζαν μέ τράγους. Καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς Σατύρους πού εἶχαν τὴν μορφήν τῶν τράγων, προῆλθε τὸ ὄνομα, ὅπου ὅλοι γνωρίζουμε τραγωδία. (Τράγων ὠδή).

Θέατρα ἐκτίζοντο σέ ὅλα τὰ ἱερά. Στοὺς Δελφούς, στῇ Δωδώνῃ, στὴν Ἐλευσίνα, στὰ Καβεῖρια, στὰ Ἀσκληπιεῖα. Ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει σήμερα τὸ θέατρο τοῦ Διονύσου, στὴν Ἀκρόπολη, δίπλα στό ναό τοῦ θεοῦ ἐκεῖ, κάτω ἀπὸ αὐτό βρέθηκαν λείψανα ἐνός ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων θεάτρων στό χῶρο τῆς Εὐρώπης.

Ὡστε ἡ παρουσίασις τοῦ δράματος τοῦ θεοῦ Διονύσου εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἀρχαίας τραγωδίας. Αὐτὴ ἡ παρουσίασις τοῦ δράματος τοῦ θεοῦ Διονύσου, δείχνει πῶς ἀπώτερος σκοπὸς της ἦτανε κάποιος σκοπὸς πνευματικός, ἴσως τὸ κέντρισμα τῶν θεατῶν γιὰ νὰ ξυπνήσουν οἱ συνειδήσεις των καὶ μέσα ἀπὸ τὸ δράμα τοῦ θεοῦ Διονύσου νὰ δοῦν τὴν ἴδια τους ἀτομικότητα. Νὰ θελήσουν μίαν κάθαρσιν τῆς ψυχῆς των. Νὰ ὑποστοῦν μίαν ἑξαρσιν, ἕναν ἐνθουσιασμόν, μίαν μέθην τῆς ψυχῆς, μίαν πραγματικὴν εὐδαιμονίαν.

Μέ τὸν καιρό αὐτὲς οἱ ἱερὲς παραστάσεις πῆραν τὴν μορφή τοῦ δράματος, ἐγιναν θέατρο.

Ὁ Ἀριστοτέλης, στὴν «Ποιητικὴ του», ὅταν δίνει τὸν ὀρισμὸ τῆς τραγωδίας γράφει: «Ἔστι οὖν τραγωδία μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος ἐχούσης, χωρὶς ἐκάστου τῶν εἰδῶν ὃν τοῖς μορίοις, δρῶντων καὶ οὐ δι' ἀπαγγελίας, δι' ἐλέου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν».

Ἡ μετάφρασις τοῦ Σίμου Μενάρδου εἶναι:

«Τραγωδία, λοιπόν, εἶναι μίμησις πράξεως σοβαρᾶς καὶ τελείας (καθαυτῇ) ἡ ὁποία ἔχει ἀρκετὸ μέγεθος μέ χωρισμένα τὰ εἶδη στὰ

ἐπιμέρους δηλ. ρυθμούς, μουσική, στολισμό καί διεξαγμένα διά δράσεως, ὅχι δι' ἀπαγγελίας πετυχαίνοντας διά τοῦ ἑλέου καί φόβου τήν κάθαρσιν τῶν τέτοιων οἰκτρῶν καί φοβερῶν παθημάτων.»

Φυσικά στήν ἀρχή τό θέατρο εἶχε σκοπό ἠθικό-πλαστικό, διδασκτικό, ὅπως ἦτανε καί τά Μεσαιωνικά μυστήρια. Δέν εἶχε σχολαστικά κηρύγματα, ἀλλά μέ τή δράση τῶν ἡρώων καί τά λόγια τοῦ χοροῦ ἔδινε ζωντανό παράδειγμα ὄλων τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν πού κάνουν ἓνα λαό ἀξιο νά ζῇ καί νά μεγαλουργῇ. Ἡρωϊσμοί, μεγαλοψυχία, σεβασμό τοῦ νόμου, τῶν γερόντων, ὑποταγή στό θεό, πράξεις τρανές πατριωτισμοῦ, ἀγάπης μεταξύ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἦτανε τά θέματα πού πρόβαλε τό δράμα, μέ τέτοιο τρόπο ὥστε νά ἐπιρρεάζεται τό πλῆθος, ὁ λαός. Ὁ λαός πῆγαινε στό θέατρο δωρεάν, γιατί ἡ Πολιτεία εἶχε ἀναλάβει αὐτό τό βάρος. Ὁ ἀρχοντας τῆς πόλεως διάλεγε τοὺς πλουσίους πολῖτες τοὺς χορηγούς, οἱ ὅποιοι ἀνελάμβανον ὅλα τά ἐξοδα. Οἱ χορηγοί ἐπλήρωναν γιά τή δόξα καί ὄχι γιά ὑλικά κέρδη. Ἀπό τήν ἐποχή μάλιστα τοῦ Περικλέους οἱ πτωχοί ἔπαιρναν μικρή χρηματική ἐπιχορήγηση γιά νά πᾶνε στό θέατρο, τά λεγόμενα θεωρικά. Ἡ πρώτη τραγική παράσταση ὀφείλεται στόν ποιητή Ἀρίωνα τόν Λέσβιο, στήν ἀρχή τοῦ 6ου αἰῶνος. Ὁ Ἀρίων εἶναι αὐτός πού ἔκανε τόν διθύραμβο ἐντεχνο εἶδος. Ὁ Διθύραμβος διεμορφώθη σέ δράμα διά τῆς προσθήκης τῶν ὑποκριτῶν. Τόν πρῶτον ὑποκριτήν εἰσήγαγε ὁ Θέσπις τό 520 π.Χ.

Αὐτές οἱ ἱερές παραστάσεις ἀποκτοῦσαν ὀλοένα καί τραγικώτερο χαρακτήρα, γιατί ὁ θεατής ἔβλεπε μέσα σ' αὐτές ὀλοένα καί περισσότερο ἄγνωστες, ἀόρατες δυνάμεις νά καθορίζουν τίς μεγάλες στιγμές τοῦ βίου του.

Στήν ἀρχή ὁ διθύραμβος ἦταν ὁ διάλογος ἑνός προσώπου μέ ἓνα χορό καί καθὼς ἡ τραγωδία γεννήθηκε, ὅπως εἴπαμε, ἀπό τόν διθύραμβο τά χορικά παίζουν μεγάλο ρόλο στή τραγωδία. Στά χορικά μιλεῖ ὁ ἴδιος ὁ λαός, μέ τή σοφία τῆς πείρας του. Ὁ χορός εἶναι ὁ ἐμψυχωτής τοῦ θεατῆ. Ὁ χορός μέ τήν πληθωρική του κίνηση καί τήν ἄμεση ἀνταπόκρισή του πρὸς τό βαθύτερο δράμα τῆς τραγωδίας, ὁδηγοῦσε τόν θεατῆ στήν ἐνόραση τοῦ πάθους, στήν ἀφομοίωση τοῦ μύθου, στήν συμμετοχή του μέ τά δρώμενα ἐπὶ σκηνῆς καί στό ἀνέβασμα τῆς σκέψεώς του σέ ἀνώτερα πνευματικά προβλήματα. Ὁ θεατής, ὁ λαός, λάβαινε καί αὐτός μέρος σέ ὅ,τι παιζότανε στή σκηνή τοῦ ἀρχαίου θεάτρου. Ὅ,τι παιζότανε τοῦ ἦτανε γνωστό. Ἦξερε τά παθήματα τῶν θεῶν, τῶν ἡρώων. Ἦξερε τοὺς μύθους.

Ὁ χορός κατά τόν Νίτσε, ὁ πρῶτος παράγοντας τῆς ἀρχαίας τραγωδίας, εἶναι ἡ ἐπιβίωση τοῦ διονυσιακοῦ πνεύματος. Ἡ προοδευτική ἐξέλιξη τῆς τέχνης, λέγει ὁ Νίτσε εἶναι τό ἀποτέλεσμα τοῦ διπλοῦ χαρακτήρα της, δηλαδή τοῦ ἀπολλωνείου πνεύματος καί του διονυσιακοῦ.

Καί ὁ Ἀντώνιος Ἀδριανόπουλος γράφει:

«Τό Ἀπολλώνειον πνεῦμα εἶναι ἡ σκέψις, ἡ ὁρμή πρὸς τό ἰδανικόν, ἡ φαντασία, ἡ δημιουργική ὁρμή. Τό Διονυσιακόν πνεῦμα εἶναι ὁ αὐθορμητισμός, εἶναι ἡ ἐλευθέρα ἐκδήλωσις τῶν ὁρμῶν, τῶν ἐνστίκτων καί τῶν φυσικῶν ἐπιθυμιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐκδηλοῦνται αὐτομάτως μέσα ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου. Καί ὁ Νίτσε παρομοιάζει τὴν ἔννοιαν αὐτὴν μέ τόν Σάτυρον, τόν πρωτόγονον ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος δέν ἔχει ἐπηρεασθῇ ἀπὸ τό περιβάλλον τῆς κοινωνίας καί δέν ἔχει ὑποστῇ εἰς τό ἐσωτερικόν τῆς ψυχῆς του διαστροφάς. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶναι ἀξιοθαύμαστοι, γιατί ἐπέτυχαν τὴν σύζευξιν τοῦ Ἀπολλωνείου πρὸς τό Διονυσιακόν πνεῦμα».

Αὐτὴ ἡ σύζευξις τοῦ Ἀπολλωνείου πρὸς τό Διονυσιακόν Πνεῦμα εἶναι τό ἀποκορύφωμα τῆς ἀρχαίας τραγωδίας. Γιατί τό ἐλεύθερο πνεῦμα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἔφερε στή σκηνὴ τοὺς μύθους τῶν θεῶν καί τῶν ἡρώων μέ ὅλες τους τίς περιπέτειες. Οἱ Ἕλληνες δέν ἐφοβοῦντο νά φέρουν στή σκηνὴ τοὺς θεοὺς των. Αὐτό δέ γιατί καθὼς ξέρουμε, ἡ θρησκεία των εἶχε ἐλεύθερη σκέψη, πίστευαν ὅτι ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι «δοῦλος τοῦ θεοῦ», ἀλλὰ συγγενὴς μέ αὐτόν.

Μέσα ἀπὸ ὅλες αὐτές τίς περιπέτειες τῶν μύθων προβάλλει ρυθμιστὴς τῆς ζωῆς τῶν ἡρώων ἡ Εἰμαρμένη, ἡ Μοῖρα. Αὐτὴ εἶναι ὁ πρωταγωνιστὴς τοῦ ἀρχαίου δράματος καί αὐτό ἔπρεπε νά διδασκοῦν οἱ θεαταί. Οἱ θεαταί ἔπρεπε νά μάθουν ὅτι ἡ Εἰμαρμένη καθορίζει τὴ ζωὴ κάθε ἀνθρώπου. Πολλές φορές αὐτὴ ἡ Μοῖρα εἶναι φαινομενικὰ ἀδικη. Αὐτὴ ὅμως ἡ ἀδικία ἔκανε τόν θεατὴ, τόν λαό, νά ἐρευνᾷ τό γιατί καί νά φθάνη νά ζητήσῃ νά βρῇ τό γιατί τῶν παθημάτων του στή ζωὴ, τό γιατί τοῦ θανάτου. Γιατί οἱ Ἕλληνες πίστευαν στήν Εἰμαρμένη. «Ἡ ἰδέα τῆς Εἰμαρμένης ἀπετέλει κοινὴν πίστιν ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Καί ἡ πίστις αὐτὴ διαπνέει καί τὴν Ἑλληνικὴν Μυθολογίαν καί τοὺς ποιητάς καί τὴν κατ' ὀρθὴν ἔννοιαν φιλοσοφίαν», γράφει ὁ Ἀντών. Ἀδριανόπουλος στό βιβλίο του «Οἱ Νόμοι τῆς Ζωῆς».

Ἔτσι μέσα στίς τραγωδίες τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Σοφοκλῆ καί ἄλλων, βλέπουμε τὴ βαρεῖά Μοῖρα ποῦ εἶναι τό πεπρωμένο τοῦ οἴκου τῶν Ἀτρείδων, τῶν Λαβδακιδῶν, καί ὅλων τῶν πρωταγωνι-

στῶν τοῦ ἀρχαίου δράματος. Σέ ὅλες τίς τραγωδίες τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Σοφοκλή καί τοῦ Εὐρυπίδη, ἡ Μοῖρα κανονίζει τήν πορεία τοῦ δράματος. Ἡ Εἰμαρμένη εἶναι ὁ σκελετός γύρω καί ἐπάνω στόν ὁποῖο κτίζεται τό δράμα. Αὐτή κινεῖ τοὺς πρωταγωνιστάς, αὐτή ὁδηγεῖ τοὺς ἥρωας στίς διάφορες πράξεις τοῦ βίου των. Μαζύ ὁμως μέ τήν Εἰμαρμένη ὑπάρχει στό ἀρχαῖο δράμα καί ἡ διαρκῆς παρουσία τῶν θεῶν. Αὐτή ἡ παρουσία ἔδινε στό δράμα ἕνα χαρακτηριστικὴν πνευματικότητος. Γιατί ὁ Ἕλληνας, πιστεύοντας στήν Εἰμαρμένη ἔβλεπε τήν μηδαμινότητα τοῦ θνητοῦ μπροστά «στό θέλημα τοῦ Θεοῦ» μπροστά στή Μοῖρα ἀλλά καί τό μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου ὅταν φθάνη νά ἐνεργῇ σάν ἐλεύθερος ἄνθρωπος ἀντίκρου στή Μοῖρα του.

«..... σέ δίκιο τέλος
θά φέρῃ — πρῶτα ὁ θεός — τά Πεπρωμένα»
ψάλλει ὁ χορός στόν Ἀγαμέμνονα τοῦ Αἰσχύλου καί ἀλλοῦ.
«Ἄχ! ἐσύ σαι Δία
σ' ὅλα ἡ ἀφορμή σ' ὅλα ἡ αἰτία,
τί γίνεται χωρίς τό Δία στόν κόσμο;
καί ποιά ἀπ' αὐτά χωρίς Θεοῦ βουλή;»

Χοηφόροι

«Ναί, Δία, στρέψε τά μάτια σου στίς συμφορές μας.

Βοήθα! κι' ἀπό τό τίποτα μπορεῖς νά ὑψώσεις
σπίτι ψηλό
πού γιά καλά τ' ὄχουν πεσμένο»
«Γιατ' εἶν' ἡ ἀρρώστια ριζωμένη
στά σπίτια αὐτά, κι' ὄχι παρμένη
ἀπόξω, ἀπ' ἄλλους, μά ἀπ' τῶν ἰδίων
τήν ἔχθρα, πού αἷμα δέ χορταίνει».

Ἀπό **τῶν ἰδίων τήν ἔχθρα**, οἱ ἴδιοι οἱ ἄνθρωποι αἴτιοι τῆς Εἰμαρμένης των, ὁ θεός ἀναίτιος.

Αὐτό δέ γιατί οἱ ἀρχαῖοι, φιλόσοφοι, ποιηταί, τραγικοί, πίστευαν πώς τήν Εἰμαρμένη, ὅπως καί πραγματικά εἶναι, κάθε ἄνθρωπος τήν δημιουργεῖ μόνος του. Ἡ Εἰμαρμένη κάθε ἀνθρώπου πού προσδιορίζεται ἀπό αἶτια τά ὁποῖα προέρχονται ἀπό τήν κατάσταση κάθε ψυχῆς. Γιά αὐτό ὁ χορός ψάλλει: «ἀρρώστια ριζωμένη στά σπίτια αὐτά, κι' ὄχι παρμένη ἀπ' ἔξω ἀπ' ἄλλους».

Χοηφόροι

«Ἄλλ' ὦ Μοῖρες μεγάλες, ἅς δώσῃ ὁ θεός
ἕνα τέλος καλό

ἐκεῖ πῶχουν τό δίκαιο μαζί τους.
 «Μέ γλῶσσα κακιά ἢ γλῶσσα ἢ κακιά
 νά πλερώνεται πρέπει» φωνάζει τρανά
 πού ξοφλᾷ τά χρωστούμενα ἡ Δίκη
 «Κί' ἀντίς φόνου πληγή πάλι φόνου πληγή
 νά πλερώνεται — κάμεις θά βρῆς
 ὁ παμπάλαιος ὁ μῦθος φωνάζει.»

Στίς Εὐμενίδες ψάλλει ὁ χορός

«Καί ποιός λοιπόν αὐτά δέ σέβεται
 καί δέ φοβᾶται ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους,
 ἀκούοντας τοὺς νόμους μας
 ὅπου μᾶς ὠρισαν οἱ Μοῖρες
 κί' ἐπικυρώσανε οἱ θεοί;»

Στίς Ἰκέτιδες

«Ὅ, τί ναι γραφτό ἀπ' τῇ Μοῖρα θένα γίνη καί κανεῖς πέρ' ἀπ'
 τό θέλημα δέ βγαίνει τό μεγάλο ἀνεξιχνίαστο τοῦ Δία»

«Ὅ, τι ὠρισαν οἱ Μοῖρες, οἱ θυγατέρες τῆς Ἀνάγκης, τῆς
 Ἀδράστειας. Ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξεως Ἀδράστεια εἶναι τό
 ρῆμα διδράσκω πού θά πῇ ἀποδρῶ ἐξ οὗ καί ἡ λέξις ἀπό-
 δρασις. Ἀλλά μέ τό α τό ἀρνητικό μπροστά γίνεται ἀδιδρά-
 σκω, Ἀδράστεια, δηλαδή δέν μπορῶ νά ξεφύγω ἀπό τό Νό-
 μο τῆς Ἀνάγκης, τῆς Εἰμαρμένης. Καί ὅπως λέει ο Ἀριστο-
 τέλης διά τήν Ἀδράστεια: «Ὡς ἀναπόδραστος αἰτία οὐσα
 κατά φύσιν».

Πέρσαι

«ὅμως, ἀνάγκη οἱ ἄνθρωποι τίς δυστυχίες πού στέλνει ἡ μοῖ-
 ρα νά ὑπομένουν.»

Ἀνάγκη νά ὑπομένουν οἱ ἄνθρωποι τίς δυστυχίες πού στέλ-
 νει ἡ Μοῖρα γιά νά ἀνοίξουν τά μάτια τους καί νά διορθώ-
 σουν τά ἐλαττώματά τους, νά προσπαθήσουν νά βροῦν τό
 ἀληθινό νόημα τῆς ζωῆς, καί καταλάβουν τό μεγάλο ρόλο
 πού παίζει στήν ἐξέλιξη τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου ἡ Εἰμαρ-
 μένη, ἡ Μοῖρα, πού εἶναι βοηθός τοῦ ἀνθρώπου καί ὄχι τι-
 μωρός.

Ἀγαμέμνων

Μά ὅποιος τοῦ Δία τή νίκη ἀπό
 καρδιάς τιμᾷ
 τῆς γνώσεως τόν καρπό τρυγᾷ

πού ὁδήγησε τόν ἄνθρωπο στή γνώση
κι ἔβαλε νόμο: πάθος μάθος»
(«τόν πάθει μάθος θέντα κυρίως ἔχειν»)

«Πάθος μάθος» λόγια που μεταχειρίζεται ἀκόμα καί σήμερα ὁ λαός, λέγοντας: «παθός μαθός»

Ὅλοι οἱ μῦθοι τοῦ Οἰδίποδος, τῶν Τανταλιδῶν, τῶν Ἀτρειδῶν καί ἄλλων, ἐπάνω στούς ὁποίους βασίζονται ὅλες οἱ ἀρχαῖες τραγωδίες ζωγραφίζουν τήν δύναμη τῆς Μοίρας. Ἐπειδή δέ ὁ νόμος τῆς Εἰμαρμένης στηρίζεται, ὅπως πίστευαν ἀπόλυτα οἱ Ἕλληνες, στό νόμο τῆς θείας Δικαιοσύνης, γιά αὐτό μέσα ἀπό τούς φόνους τῶν μύθων αὐτῶν, ὅπως τό ἐγκλημα τοῦ Ὁρέστη, τῆς Κλυταιμνήστρας, τοῦ Αἴαντα, τοῦ Οἰδίποδα καί ἄλλων, εἶναι μέν ἐγκλήματα, ἀλλά συνάμα καί κυρώσεις τίς ὁποῖες ἐπιβάλλει ἡ Εἰμαρμένη σέ κάθε ἄνθρωπο γιά νά τόν συνετίσει γιά τά σφάλματα πού ἔχει κάνει ὄχι μόνο σ' αὐτή τή ζωή ἀλλά καί σέ προηγούμενες ἐνσάρκώσεις. Γιατί ἂν ἀφαιρέσουμε τήν πίστη στήν μετενσάρκωση, τότε ἡ Μοῖρα εἶναι μία φοβερή ἀδικία. Τά μυστήρια, ἡ ἀρχαία θρησκεία, ἡ φιλοσοφία βασίζονται στό νόμο τῆς μετενσάρκωσης. Φυσικά ὅλοι οἱ θεαταί δέν ἤξεραν καί πολλοί δέν πίστευαν στόν νόμο αὐτό. Ἀλλά καί αὐτοί ἀκόμη μέ τά δρώμενα ἐπὶ σκηνῆς συναρπάζοντο, προβληματίζοντο. Ἀρχίζαν νά σκέπτονται καί νά διερωτῶνται τό γιατί. Οἱ δέ πνευματικῶς προηγμένοι, ἐρευνώντας τό γιατί σύχναζαν στίς φιλοσοφικές σχολές καί πολλοί, οἱ ὠριμοί πνευματικῶς καί ψυχικῶς, ἐμυσούντο εἰς τά Μυστήρια. Ὡστε τό ἀρχαῖο θέατρο ἦτανε ἓνα σχολεῖο καί ἡ Εἰμαρμένη, ἡ θεία Δικαιοσύνη, ἡ τιμωρία γιά σωφρονισμό, «πάθος, μάθος».

Ἔτσι μέσα ἀπ' ὅλες τίς κυρώσεις πού ἐπιβάλλει στόν ἥρωα ἡ Εἰμαρμένη καί μέ τήν παρουσία τοῦ θεοῦ τῆς θείας Δικαιοσύνης, ἐπέρχεται στήν ψυχὴ τοῦ ἥρωα μία ψυχαναλυτικὴ ἐνέργεια, πού τόν κάνει νά νοιώθῃ ἓναν ἀγνισμό, σάν νά ἐπέδρασαν ἐπάνω του θεῖες δυνάμεις. Ἐπέρχεται ἡ κάθαρσις, ὁ ἐξαγνισμός ὅλων τῶν παθημάτων πού διεδραματίσθηκαν στή σκηνή. Ὁ Ἀριστοτέλης ὑπελάμβανε τήν κάθαρσιν ὡς τόν κυριώτατον σκοπὸν τῆς τραγωδίας.

Μέ τήν κάθαρσιν ἡ πράξις τῆς τραγωδίας δέν διακόπτεται μόλις κορυφωθῇ ἡ συμφορὰ πού κατατρέχει τόν ἥρωα, ἀλλά παρατείνεται ὥστε νά διεγείρει στίς ψυχές τῶν θεατῶν τόν οἶκτον, τόν ἔλεον γιά τόν ἥρωα πού πάσχει.

Ἡ Ἀντιγόνη θάβει τόν νεκρό ἀδελφὸ τῆς, παρά τήν ἀπαγορευτικὴ διαταγὴ τοῦ Κρέοντα. Καί αὐτὴ ὅμως, μετὰ θάβεται ζωντανή. Ξέρει ἡ Ἀντιγόνη τήν γλύκα τῆς ζωῆς καί θρηνεῖ πού θά πε-

θάνει. Ἀλλά θά ξανάκανε τό ἴδιο ἄν ζοῦσε. Γιατί ξέρει πώς αὐτό εἶναι τό σωστό. Ἡ ταφή τῶν νεκρῶν εἶναι ἄγραφος νόμος. Καί ἡ Ἀντιγόνη ζωντανή μέσα στόν τάφο, διεγείρει στίς ψυχές τῶν θεατῶν τόν πόνο, τόν οἶκτον, τόν ἔλεον, ἀλλά συνάμα καί τό θάμπωμα μπροστά στό μεγαλεῖο τῆς ψυχῆς της. «Οὐ τί συνήχθην, ἀλλά συμφιλεῖν πέφυκα». (δέν γεννήθηκα γιά νά μισῶ ἀλλά γιά νά ἀγαπῶ») λέγει ἡ Ἀντιγόνη τήν ὥρα πού θά ἀφήσει αὐτή τή ζωή.

Ὁ Αἴας τήν ὥρα πού πέφτει ἐπάνω στό ξίφος του γιά νά σκοτωθῇ λέει: «ἦ μέ τιμή νά ζῇ κανένας ἢ μέ τιμή νά ἔθεαίνη». Λόγια πού φέρνουν τήν κάθαρσιν καί τόν ἔλεον.

Καί ὁ θεατής ζώντας ὅλες αὐτές τίς περιπέτειες τῶν ἡρώων αισθανότανε μαζί μέ τόν ἔλεον καί τόν φόβον καί μίαν ἠθικὴν ἔξαρσιν μίαν ἠθικὴν βελτίωσιν. Γιά αὐτό καί ὁ Πλάτων ἔλεγε γιά τήν τραγωδία:

«Τῆς ποιήσεως δημοτερπέστερον καί ψυχαγωγικώτερον τραγωδία»

Ὅλοι οἱ ἥρωες τῶν τραγωδιῶν εἶναι πρότυπα ὄλων τῶν ὑψηλῶν συναισθημάτων τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς. Τοῦ ἡρωϊσμοῦ, τῆς ἀγάπης, τῆς μεγαλοψυχίας, τῆς ἀλληλεγγύης, ἀλλά καί τοῦ πάθους.

Ὅλη δέ αὐτή ἡ κλίμαξ τῶν συναισθημάτων καί τό πάθος, ιδίως δέ ὁ ρόλος τῆς Εἰμαρμένης στή ζωὴ τῶν ἀνθρώπων καί ἡ κάθαρσις εἶναι δοσμένα διά δράσεως (δρῶντων καί οὐ δι' ἀπαγγελίας) Ἔτσι ὥστε ὁ θεατής νά τὰ ζῇ, νά βλέπει στή σκηνή τόν ἴδιο τόν ἑαυτό του γιά νά μπορέσῃ νά διδαχθῇ τό μεγάλο μάθημα πού δίνει σέ κάθε ἄνθρωπο ἡ Εἰμαρμένη, ἡ ὁποία στηρίζεται στό νόμο τῆς θείας Δικαιοσύνης καί πού ἐξυπηρετεῖ τήν πρόοδο τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Σχολεῖο ἦτανε ἡ ἀρχαία τραγωδία.

Ἡ κωμωδία εἶναι ἡ ἄλλη μορφή τοῦ δράματος. Ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξεως κωμωδία εἶναι κατὰ «κῶμον ὠδή» δηλαδή ὠδή, ᾄσμα πού ἐψάλλετο σέ πομπήν βακχικήν. Κατά τόν Ἀριστοτέλην ὅμως ἡ ὀνομασία κωμωδία προέρχεται ἀπό τὰ σκώμματα μεταξύ ἀντιπάλων πού ἐγίνοντο εἰς τὰς «κώμας» δηλαδή χωριά τῶν Μεγαρέων. Ἡ καταγωγή τῆς κωμωδίας εἶναι τὰ Μέγαρα. Ἀλλά πατρίδα τῆς πρώτης κωμωδίας εἶναι ἡ Σικελία, νησί πού ἀποίκισαν οἱ Μεγαρεῖς. Ἐκεῖ γεννήθηκε καί ὁ Ἐπίχαρμος πού ἔδωσε κανονικὴ μορφή στήν κωμωδία καί πού ὁ Πλάτων τόν θεωρεῖ ὡς τόν τελειότερον τῶν ποιητῶν τῆς κωμωδίας (Θεαίτητος).

Καί ἡ κωμωδία πηγὴ εἶχε τίς θρησκευτικὲς ἑορτές, τὰ «κατ' ἀγροῦς Διονύσια».

Κατά τίς Διονυσιακές ἑορτές, ἐπροπορεύετο ἄγαλμα τοῦ Διόνυσου ἢ νεανίας, ὁ ὁποῖος ὑπεκρίνετο τόν Διόνυσον, ντυμένος γυ-

ναικεῖα φορέματα. Ἀκολουθοῦσε ὁ φαλλός καί πομπή παρθένων κρατώντας κάνιστρα καί ἄνδρες μετεμφισμένοι σέ σατύρους. Κατά διαστήματα ἡ πομπή σταματοῦσε καί οἱ Σάτυροι εἰρωνεύοντο καί ἐσατύριζον ὅλους τοὺς κατοίκους ἀκόμη καί τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως. Αὐτὴ ἡ σάτυρα ἦταν ἡ ἀφορμὴ ὥστε νά δημιουργηθῇ ἡ κωμωδία, ἡ ὁποία εἶχε καί χιούμορ καί ἐλευθεροστομία λόγω τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Ἡ κωμωδία ἐρχεται κοντά μέ πρόσωπα καί καταστάσεις τοῦ καθημερινοῦ βίου.

Ἐνῶ στήν τραγωδία ὁ χορός παίξει βασικό ρόλο, στήν κωμωδία ἔχει συμπληρωματικό μόνο χαρακτήρα.

Τόν 5ον αἰώνα, στήν ἀρχή τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὁ Εὐπολις τοῦ ἔδωκε καί καλλιτεχνική μορφή.

Ἡ κωμωδία ἐφθασε σέ μεγάλη ἀνθηση μέ τόν Ἀριστοφάνη (452-385 π.Χ.).

Ἀλλά δυστυχῶς ὁ Ἀριστοφάνης δέν ἐσατύρισε στίς κωμωδίες του μόνο τά κακῶς κείμενα, ἀλλά καί τά καλῶς κείμενα. Αὐτό δέ ἀπό παρανόηση. Καί εἶναι γνωστή ἡ ἐκστρατεία του ἐναντίον τοῦ Σωκράτους. Ἀπό ἀντίδραση στίς νέες ιδέες τοῦ Σωκράτους, στήν κωμωδία του «Νεφέλαι» διακωμωδεῖ τόν Σωκράτη κατά τρόπον ἄσχημον, παρουσιάζοντάς τον ὡς σοφιστήν.

Ὁ Ἀριστοφάνης διακωμώδησε καί τοὺς θεοὺς καί τίς ἀρετές ἀκόμη. Αὐτὴ ἡ παρεκτροπὴ καί ἡ διακωμώδησις τῶν ἀρετῶν εἶναι ἕνας ἀπό τοὺς παράγοντες τοῦ ξεπεσμοῦ τοῦ θεάτρου. Μαζί δέ μέ αὐτόν ἐπῆλθε καί ὁ ξεπεσμός τῆς ἐλεύθερης ἐλληνικῆς θρησκείας, τοῦ πολιτισμοῦ καί γενικά τῆς Ἑλλάδος. Καί ἔτσι ἦλθε ἡ πτώσις τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, ὁ ὠραῖος κόσμος ἔσβησε.

Ἐκεῖνο δέ πού πρέπει νά τονίσουμε ἰδιαίτέρως μιλώντας γιά τὸ ἀρχαῖο ἐλληνικὸ θέατρο εἶναι ὅτι μοναδικός του σκοπός δέν ἦταν ἡ παρουσίαση πολιτικῶν θεμάτων καί ἡ λύση κοινωνικῶν προβλημάτων, ὅπως δυστυχῶς θέλουν νά τό παρουσιάσουν σήμερα, ἀδιαφορώντας τελείως γιά τὸ βαθύτερό του νόημα. Τὸ ἀρχαῖο ἐλληνικὸ δρᾶμα ἀνεφέρετο καί σέ πολιτικά καί κοινωνικά θέματα, ἀλλά κύριος σκοπός του καί βαθύτερό του νόημα ἦταν ἄλλο. Ἐκεῖνο πού ἐπεδίωκε ἦταν νά ἔλθῃ κοντά στοῦ θεατῆ ἀγγίζοντας τὴν ψυχὴ του μέ τέτοιο τρόπο, ὥστε νά τὸν βάλῃ νά σκεφθῇ ἀνώτερα προβλήματα, βαθύτερα ἀπὸ τὰ καθημερινά. Νά κεντρήσῃ τὴν περιέργειά του γιά τὸν βαθύτερο καί ἀνώτερο σκοπὸ τῆς ζωῆς, γιά τὸ μεγάλο μᾶθημα τῆς Εἰμαρμένης. Νά σκεφθῇ γιά τὴν καθάρση τῆς ψυχῆς του ἀπὸ ὅ,τι ἄσχημο, τιτανικὸ φέρνουμε μέσα μας. Γιά τὴν ἐξέλιξη τῆς ψυχῆς μέ τὴν γνώση καί μέ τὴν βοήθεια ἀνώ-

τέρων πνευμάτων. Προσπαθοῦσε νά φέρη τόν θεατή νά ποθήσῃ τόν ἐξαγνισμό τῆς ψυχῆς του, ὅπως καί οἱ ἥρωές του. Οἱ ἥρωες τοῦ δράματος βασανίζονται, πάσχουν, ἀλλά στό τέλος αἰσθάνονται, μέ τήν βοήθεια τῆς Ἀθηνᾶς καί τοῦ Ἀπόλλωνος, τόν ἀνώτερο σκοπό τῆς ζωῆς, ἀφοῦ νοιώσουν τό βαθύ μάθημα τῆς Εἰμαρμένης, τῆς θείας Δικαιοσύνης.

Αὐτό ἦτανε τό πνεῦμα τοῦ ἀρχαίου θεάτρου. Ἕνα μάθημα γιά τόν λαό. Καί «ἄς εὐχρηθῶμεν καί ἄς ἐλπίσωμεν» ὅπως λέγει ὁ Ἀντώνιος Ἀδριανόπουλος «ὅτι θά ξαναζήσῃ κάποτε αὐτό τό πνεῦμα, αὐτός ὁ ὥραϊος κόσμος».

ANNA ΜΠΟΥΡΑΤΖΗ-ΘΩΔΑ

Το βλέμμα

Εἶσαι ἄστρο νιογέννητο
καί περιστρέφεις τοὺς μαγνήτες σου
σε σύμπαν φωτεινό
με ἡδονή καί οδύνη.

Στα σύννεφα με τοὺς πλάνητες ἤχους
πραγματοποιῶ τοὺς κύκλους τῆς ἡμέρας!

Ο χρόνος ἀγκαλιάζει τὸ βλέμμα μου
κι αὐτὸ βαθαίνει

ὡς τῆς μνήμης τῇ θεόρατῇ θάλασσᾳ
καὶ πότε κύμα, πότε γλᾶρος, πότε νησί
περνά τα χθόνια ποτάμια

καὶ στοὺς πόνους τῆς κλίμακες
συναντᾷ τὴ μορφή σου
πὺλιν δραπετεύει ἀπ' τὸ λυγμὸ

νὰ μου ντύνει τὰ ὄνειρα

μέσα σε γαλαξίες καὶ φωτὸς κυκλώνει
καθὼς ολύμπια πυρὰ τῇ μοίρᾳ μεταλλάσσει
στοὺς κοιτῶνες τῶν ἀστρῶν.

Εκεῖ τοῦ κόσμου ἡ ψυχὴ
καὶ ὁ δικός μου παιάνας...

Διασωθεῖσαι ἀρχαῖαι Τραγωδίαι

Αἰσχύλου 7

Πέρσαι

Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας

Ἰκέτιδες

Προμηθεὺς Δεσμώτης

Ἀγαμέμνων

Χοηφόροι

Εὐμενίδες

Σοφοκλῆ 7

Αἴας

Ἡλέκτρα

Οἰδίπους τύραννος

Ἀντιγόνη

Τραχίνιαι

Φιλοκτήτης

Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῷ

Εὐριπίδη 19

Μήδεια

Ἴππόλυτος

Φοίνισσαι

Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις

Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι

Ἄλκηστις

Ἀνδρομάχη

Βάκχαι

Ἑκάβη

Ἑλένη

Ἡλέκτρα

Ἡρακλεῖδαι

Ἡρακλῆς μαινόμενος

Ἰκέτιδες

Ἴων

Κύκλωψ

Ὀρέστης

Τρωάδες

Ρῆσος

Αιμιλία Ίβου

Ω Ἐλευθερία

Ω Ἐλευθερία
 σταυρωμένο πουλί σ' άνίερα χέρια
 τσαλαπατημένο λουλούδι, κρίνο
 υπέρλαμπρο
 σέ ποιό διαπλανητικό όνειρό μας
 σ' έχουμε δεϊ
 καϊ σ' έρωτευθήκαμε.
 μᾶς συνεπήρε ή όμορφιά, τó τραγούδι σου
 μέ τόν παλμό του σάν τῆς αίωνιότητας.
 Νά σέ μεταφυτέψουμε πάνω στή γῆ
 μάταια μοχθοῦμε.
 Σέ παραμορφώνουμε, σέ τυρραγνοῦμε
 σέ πνίγουμε...
 Εἶναι άκόμα νωρίς γιά νά εύδοκιμήσεις
 έδῶ
 Ό μολυσμένος άγέρας, τά βαρειά χώματά μας
 σοῦ μαραζώνουν μέσα άπ' τῆ γέννησή σου
 τήν ούράνια πνοή.

(Άπό τῆ συλλογή « *Ορείά Κρύσταλλος
 καί Βασάλτης* »)

ΡΩΜΥΛΟΣ Κ. ΒΑΜΒΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΛΧΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΡΟΔΟ- ΣΤΑΥΡΙΣΜΟΣ

Μέρον 2ον

Ὡς ἔχομεν ἤδη ἐπισημάνει εἰς τό πρῶτον μέρος, οἱ Ροδό-σταυροί, ἀποδέκται καί συντηρηταί μίας παναρχαίας κληρονομίας, εἰδικεύονται εἰς τήν μελέτην τῶν ἀρχαίων παραδόσεων καί τοῦ ἑσωτερικοῦ νοήματος τῶν Γραφῶν, ἀσχολούμενοι ἐν μυστικότητι —λόγω τοῦ κατατρεγμοῦ τῆς ἐκκλησίας— μέ τās θετικές καί ἀποκρύφους ἐπιστήμας, τόν ἐρμητισμόν, τήν φιλοσοφίαν, τήν ἀστρολογίαν, τήν μαγείαν, τήν ἔρευναν τῆς Φύσεως καί τήν Ἱατρικήν, ἀφοσιώνοντες ἑαυτούς εἰς τήν εὐγενή προσπάθειαν ἐξόδου ἀπό τό μεσαιωνικό τέλμα διά μιᾶς πνευματικῆς μεταρρυθμίσεως.

Λόγω ὁμως τῶν ἀντιζητήτων τῆς ἐποχῆς, τās ὁποίας ἀντιμετώπιζον, ἠναγκάζοντο νά ἐργάζονται κατὰ τό πλεῖστον ὑπό τήν κάλυψιν τῆς τέχνης τῆς Ἀλχημείας, καθ' ὅσον ὁ ἀλχημισμός ὁ ὁποῖος παρέμενεν ἀκατάδίκωτος παρεῖχε εἰς αὐτούς τρόπους ἐκφράσεως καί κάλυψιν εὐλογοφανέστερη τοῦ ἔργου εἰς τό ὁποῖον ἐπεδίδοντο.

Ἀλλά τί ἦτο ἡ τοῦ Μεσαίωνος Ἀλχημεία καί κατὰ πρῶτον πόθεν πηγάζει ὁ ὅρος οὗτος;

Αἱ γινῶμαι ὁμως διχάζονται ὡς πρός τήν καταγωγὴν τοῦ ὅρου καί εἶναι δύσκολον νά δοθῇ πειστική ἀπάντησις καί ἀκριβὴς ὁρισμός, καθ' ὅσον διάφοροι ἐκδοχαί προβάλλονται ὡς πρός τήν ἐτυμολογίαν τῆς λέξεως.

Ὑπάρχουν οἱ ὑποστηρίζοντες τήν Ἀραβικήν ἐτυμολογίαν. Δι' ὠρισμένους ἐξ αὐτῶν ἡ λέξις προέρχεται ἀπὸ τήν Αἰγυπτιακὴν ρίζαν «Χέμ» διά τῆς ὁποίας ἐπισημαίνεται ἡ εὐφορος μαύρη γῆ, ρίζα εἰς τήν ὁποίαν προσετέθη τό ἀραβικόν ἄρθρον «αλ». Κατ' ἄλλους, ἐπειδὴ ἡ ἀρχαία Αἴγυπτος ἐκαλεῖτο «Κεμίτ», ἦτοι μαύρη χώρα, ὡς ἐκ τῶν ἰλῦων τοῦ Νείλου ποταμοῦ, ἡ λέξις ἐξελληνίσθη εἰς Χημεία (μέ Η καὶ Ι). πρός ὑποστήριξιν δέ τῆς ἀπόψεώς των ἀναφέρονται εἰς τόν Πλούταρχον καί εἰδικῶς εἰς τό σύγγραμμά του «Περὶ Ἰσιδος καί Ὀσίριδος», ἔνθα διατυποῦνται τά ἐξῆς: «τὴν Αἴγυπτον ἐν

τοῖς μάλιστα μελαγγεῖαν οὖσαν ὥσπερ τό μέλαν τοῦ ὀφθαλμοῦ Χημίαν καλοῦσι».

Κατά μίαν ὁμως ἄλλην ἐκδοχήν, ἡ λέξις προέρχεται ἀπό τήν τεχνικήν τῆς μεταλλουργικῆς ἐπεξεργασίας τῆς ἀφορώσης τήν χρυσοποιητικήν, ἐκ τοῦ χρυσογόνου, μεταλλικοῦ τίγματος ἢ χύματος τῶν χρυσοφόρων τζάμων, μέ ἄλλους λόγους ἐκ τῆς «χυμευτικῆς τέχνης» ἣτις καί ἀπεκλήθη «Χυμεία» (μέ Υ καί ΕΙ). (10)

Οἱ ἀσκηταί πάντως τῆς ἀρχαίας «χυμευτικῆς τέχνης», ἡ ὁποία περιεβάλλετο δι' ἀποκρύφων συνταγολογιῶν καί ἱερογλυφικῶν συμβόλων, ἦσαν οἱ σοφοί καί μάγοι ἱερεῖς τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου. Οὗτοι θεμελιωτήν καί ὁδηγόν τῆς ἐπιστήμης των ἐκήρυτον τόν σεληνιακόν τῆς σοφίας θεόν Θῶθ, τόν ὅποιον καί ἐθεώρουν ὡς ἐφευρέτην τῶν τεχνῶν καί τῶν ἐπιστημῶν.

Ἀργότερον, οἱ τῆς Ἀλεξανδρείας Ἑλληνες παρομοιάζοντες τόν Θῶθ πρός τόν ψυχοπομπόν καί πάσης σοφίας Ἑρμῆν ὀνόμασαν αὐτόν «Τρισμέγιστον» ἀποδεχόμενοι τοῦτον ὡς ἐκπρόσωπον τοῦ ἀρχαίου Ἱερατίου καί ὡς μυσταγωγόν καί καθοδηγητήν τῶν πράξεων των. Ἡ ἱερά δέ «χυμευτική τέχνη» παραληφθεῖσα περί τόν 1ον αἰῶνα μ.Χ. ὑπό τῶν Ἑλλήνων, μετενεχθεῖσα δέ βραδύτερον εἰς τό Βυζάντιον, ἀπεκλήθη «Ἑρμητική». Εἶναι δέ γνωστόν ὅτι ὁλόκληρος φιλοσοφία ἐξυφάνθη πέριξ τοῦ ὀνόματος τοῦ Τρισμεγίστου, ὀνομασθεῖσα «ἐρμητική φιλοσοφία», ἡ ὁποία ἀπεδέχετο τήν θεωρίαν τοῦ ἐνιαίου τῆς ὕλης.

Πλεῖστοι ὅσοι εἶναι ἐκεῖνοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀλεξανδρείας καί τοῦ Βυζαντίου, οἵτινες ἀναφέρονται ὡς ἐπιδοθέντες μετὰ ζήλου εἰς μελέτας καί συγγραφάς ἀφορώσας τήν «Χυμείαν» (τήν χυμευτικήν δηλ. τέχνην) τῶν χρόνων ἐκείνων, ὅπως π.χ. ὁ ἐφευρέτης τοῦ ὑγροῦ πυρός Καλλίνικος, ὁ Ζώσιμος καί ἡ ἀδελφή του Θεοσέβια, ὁ Ὀλυμπιόδωρος, ὁ Σινέσιος, ὁ Αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος, ὁ μοναχός Νικηφόρος, ὁ Πατριάρχης Φώτιος, ὁ Μιχαήλ Ψελλός ὁ νεώτερος κ.ἄ.

Κατά τήν παράδοσιν, ὁ Ἀραψ Χαλίφης Γιεζίν τοῦ 7ου αἰ. μ.Χ. μυηθείς ὑπό τοῦ μοναχοῦ Μοριανοῦ εἰς τήν ἱεράν χυμευτικήν τέχνην, μετέδωκεν ταύτην εἰς Ἀραβίαν. Μαθητής τοῦ Γιεζίν ἀνεδείχθη ὁ περίφημος ἀλχημιστής καί διάσημος ἀστρολόγος τῶν Ἀράβων Abou Moussah Giaffar al Sofi (703-765) ὁ γνωστός εἰς τήν Δύσιν ὡς Gerber. Οὕτω ἡ «χυμευτική τέχνη» ἢ «Χυμεία» προσλαβοῦσα ἐκ τῆς γλώσσης τῶν Ἀράβων τό ἄρθρον «αλ» ἐξηπλώθη μέσω Ἰσπανίας εἰς τήν Δυτικήν Εὐρώπην (10) ὑπό τό ὄνομα «Ἀλχυμεία». Εἶναι δέ γεγονός ὅτι εἰς τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τοῦ πο-

λιτισμοῦ τῶν Ἀράβων οἱ Gerber Rhazés* καὶ Averhoes ἐδίδασκον ἤδη εἰς τὰς σχολὰς τῆς Ἰσπανίας, μαζί μέ τήν Χυμείαν, τήν ἀστρολογίαν καί τήν μαγείαν.

Ἡ «Ἀλχυμεία» ἦτο σχεδόν τό μόνον εἶδος χημείας τό ὁποῖον ἐκαλλιεργεῖτο, ἀρκετοί δέ ἐκ τῶν μή μεμνημένων, οἱ ὁποῖοι ἡσυχολοῦντο μέ αὐτήν, εὕρισκοντο μεταξύ αὐταπάτης καί ἀπάτης εἰς τήν προσπάθειάν των νά ἐπιβεβαιώσουν τὰς θεωρίας τοῦ Ἀριστοτέλους, ὁ ὁποῖος ὑπεστήριζε ὅτι τό πείραμα δέν κατέχει τόσον ἐξέχουσιν θέσιν εἰς τήν φυσικήν ἐπιστήμην, ὅσον ἡ ἐφαρμογή ὠρισμένων ἀρχῶν, ὅπως π.χ. τῆς ὑπερσεληνίου καί ὑποσεληνίου ὑφῆς τῆς ὕλης καί τῆς περιστροφῆς τοῦ ἡλίου γύρω ἀπό τήν μικροσκοπικήν μας γῆ, κλπ.**

Ὅμως, ὡς ἔχομεν ἤδη ἀναφέρει (κατά τήν ἀνάπτυξιν τοῦ θέματος περί Ροδοσταύρων εἰς τό πρῶτον μέρος) παρ' ὅλον ὅτι διά τοῦ Ἀλβέρτου Μάγνου καί τοῦ Θωμᾶ Ἀκουϊνάτη εἶχον εἰς τήν Ἑσπερίαν ἐμπεδοθῇ αἱ σχολαστικά θεωρήσεις, τό «ἐξ Ἀνατολῆς Φῶς», μεταλαμπαδευόμενον μέσω τῶν Ἀράβων καί τῶν Βυζαντινῶν, δέν ἔπαυσε νά ἐπενεργῇ ὡς προωθητικός παράγων καί νά εἰσδύῃ εἰς τοὺς ἐλευθερόφρονας κύκλους τῆς Δύσεως. Ἦδη δέ ἀπό τῆς ἐποχῆς τῶν Ἀράβων ὁ «ἐρμητισμός» καί αἱ μεταγενεστέρως ἐκ μέρους τῶν Ροδοσταύρων ἐνστερνισθεῖσαι ιδέαι ἀντιπροσωπεύοντο εἰς τήν Ἰσπανίαν ἀπό τοὺς Alumbraados —τοὺς φωτισμένους— οἱ ὁποῖοι κατεδιώχθησαν ὑπό τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως.

Τό «ἐξ Ἀνατολῆς Φῶς» συνέβαλλε πάντως εἰς τήν διάδοσιν τῶν ἀρχαίων φιλοσοφικῶν, ἐρμητικῶν καί ἀποκρύφων παραδόσεων καί τῶν ὅσων ἡ Σοφία (μυστική καί ἀκάλυπτος) τῶν ἀρχαίων λαῶν εἶχε συλλάβει, ἐπεξεργασθῇ καί ἀναπτύξει.

Εὐνόητον λοιπόν διατί οἱ περισσότεροι τῶν ἀποκρυφολόγων ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ κατά τόν Μεσαίωνα χρησιμοποιηθεῖς ὅρος «Ἀλχημία» προέρχεται ἐκ παραφθορᾶς τοῦ ἀρχαίου ὅρου «Ἀρχή-Μία», ὑποδηλοῦντος οὕτω τό φιλοσοφικόν τῶν Ἑλλήνων σύστημα κατά τό ὁποῖον τό Πᾶν ἐξεπορεύθη ἐκ μιᾶς ἀρχικῆς ἐνιαίας, αἰδίου καί ἀνάλλοιώτου Ἀρχῆς πρὸς τήν ὁποίαν καί τείνει νά ἐπανέλθῃ, νά ἐπιστρέψῃ. Τοῦτο δέ συμβιβάζεται καί μέ τήν ἀπόκρυφον γνῶσιν τῶν ἀρχαίων Μυστηρίων, ὑπενθυμίζον ἐξ ἄλλου εἰς ἡμᾶς καί τόν πρῶτον διδάξαντα Ξενοφάνη μέ τό «Ἐν τό Πᾶν».

* Πρόκειται περί τοῦ Abou Bekr Mohammed ben Zakaria Er-Rāzi, τὰ συγγράμματα τοῦ ὁποίου εἶχον μεταφρασθῇ εἰς τήν λατινικήν.

** Π. Μπελούση «Ὁ ρόλος τῆς Ἀλχημείας, Ἀστρολογίας, Μαγείας εἰς τήν ἀφύπνισιν τοῦ μεσαιωνικοῦ ἀνθρώπου» 1971.

Ὅπωςδὴποτε ὁμως ὁ χρησιμοποιοῦμενος ὅρος «Ἀλχημεία» σχετίζεται μέ τήν Ἑρμητικήν καλουμένην τέχνην, ἣτις ἀποτελεῖ κλάδον τῆς ἀποκρύφου ἐπιστήμης —τῆς ὁποίας ἡ καταγωγή χάνεται διά μέσου τῶν αἰώνων— ὡς καί ἐν γένει μέ ὅ,τι ἀφορᾷ τήν διά τῆς μελέτης τῶν φυσικῶν φαινομένων τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου ἐπιδίωξιν τοῦ καθορισμοῦ τῶν ἀναλογικῶν σχέσεων μεταξύ τῶν αἰτίων καί τῶν συνθηκῶν ἐκδηλώσεως τῶν αἰτιατῶν, πρὸς διαμόρφωσιν συστήματος ἐρεῦνης καί ἀνιχνεύσεως τῶν ἀπροσίτων εἰς τὰς αἰσθήσεις ὑπερβατικῶν δυνάμεων, ἵνα οὕτω ἀποκαλυφθῇ τό μυστήριον τοῦ ὑπεραισθητοῦ καί ἡ ἐνατένισις ἢ ἡ ἐποπτεία τῆς θείας Ἀληθείας.

Ὑπό τήν αὐτήν ἔποψιν ὀφείλομεν, κατά τήν ἀντίληψίν μου, νά προσεγγίσωμεν τό θέμα τῆς «Ἀλχημείας» ἐν σχέσει μέ τοὺς Ροδοσταύρους, τήν ὁποίαν ἐν προκειμένῳ δυνάμεθα μάλιστα ν' ἀποκαλέσωμεν ΑΠΟΚΡΥΦΟΝ ΑΛΧΗΜΕΙΑΝ.

Μέσω λοιπόν τῆς τέχνης αὐτῆς οἱ Ροδόσταυροι τοῦ Μεσαίω-νος οἱ ὁποῖοι ἐχρησιμοποιοῦν μέν τό πείραμα ὡς ἐργαλεῖον ἀλλά καί τόν ὀρθόν λόγον, ἐκαλύπτοντο διά νά ἐκφράσουν τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν, τῶν μελετῶν καί τῶν στοχασμῶν των καθὼς καί τὰ γενικά πνευματικά των συμπεράσματα.

Οὗτοι, ὅπως ἀναφέρει τό γνωστόν σύγγραμμα «Φούρμπα Φιλοσοφάρου» ἦσαν ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων «ἡ ράχης ἐκυρτοῦτο ἐπὶ τῶν βιβλίων» καί οἱ ὁποῖοι πιστοί εἰς τήν ἱεράν τέχνην των καί «μὴ ἀφιέμενοι εἰς ἀποκαλύψεις ματαίων σκέψεων ἀφωσιοῦντο εἰς τόν Θεόν διά νά ἀνεύρουν ἐν βασίλειον». (10).

Ἡ φιλοδοξία των συνεκεντροῦτο ὄχι τόσον εἰς τήν προσδοκίαν τῆς μετουσιώσεως τῶν μετάλλων (TRANSMUTATIO) ὅσον εἰς τήν ἀποκάλυψιν τοῦ μυστικοῦ τοῦ «Μεγάλου Ἔργου» (MAGNUS OPUS) καί τήν ἀπόκτησιν τῆς OCULTUM LAPIDEM, τ.ἔ. τοῦ «φιλοσοφικοῦ λίθου», τοῦ θαυματουργοῦ ἐκείνου μέσου, τό ὁποῖον ὡς εἶδος καταλύτου, θά ἠδύνατο νά παράσχη τό «ἐληξίριον τῆς ζωῆς», διά τήν θεραπείαν παντός σωματικοῦ, ψυχικοῦ καί πνευματικοῦ νοσήματος, καθὼς καί τόν ἐξαγνισμόν, μέ ἄλλους λόγους τήν «Πανάκειαν».

Ὁ «φιλοσοφικός λίθος» ἔλεγον εἶναι ἀπόκτημα ἐπενεργείας τοῦ ΠΥΡΟΣ. — Ἄς ἐνθυμηθῶμεν ἐν προκειμένῳ τόν ἀρχαῖον ἀφορισμόν:

IGNE NATURA RENOVATUR INTEGRΑ (ἡ φύσις ὁλόκληρος ἀναγεννᾶται διά τοῦ πυρός), ἀλλά καί τὰ ὅσα ὁ πλατωνίζων φιλόσοφος τοῦ 11ου αἰῶνος Μιχαήλ Ψελλός, εἰς πρόλογον ἐπιστολῆς του πρὸς τόν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Ξιφιλίνον ἔγραφε:

«Θέλεις νά σοῦ γνωρίσω τήν τέχνην ἣτις ἐδρεύει εἰς τό Πῦρ καί τάς καμίνους, καί ἡ ὁποία ἐκθέτει τά τῆς καταστροφῆς τῆς ὕλης καί τήν μεταμόρφωσιν τῆς φύσεως; Θέλεις νά γνωρίσης τό μυστικόν ὄχι διά νά σχηματίσης θησαυρούς, ἀλλά διά νά εἰσέλθης εἰς τά μυστήρια τῆς φύσεως, ὅπως οἱ ἀρχαῖοι φιλόσοφοι, ὧν ἡγεμὼν ὑπῆρξεν ὁ Πλάτων; Θά σοῦ ἀποκαλύψω ὅλην τήν σοφίαν τοῦ Δημοκρίτου ἐξ Ἀβδῆρων»*.

Ἐξ ἄλλου, ὁ Ροδόσταυρος ROBERT FLUDD (1574-1637) εἰς τό «Tractacus Apologeticus» ἔγραφε:

«Τό πᾶν εἰς τήν φύσιν ἐμψυχώνεται ἀπό τόν Θεόν ἢ τό Πνεῦμα. Τό φῶς παρέχει εἰς ὅλα τά ὄντα τάς ἰδιότητάς των· εἶναι τό κρυμμένον Πῦρ τῆς Ὑπάρξεως καί τῆς Ζωῆς τῶν πάντων» (2).

Εἶναι, θά ἔλεγον, τό «ΠΥΡ» τῶν Ροδοσταύρων, ἀλλά καί τό Πῦρ τῶν Βραχμάνων, τῶν Περσῶν, ἀλλά καί τῶν πρώτων Χριστιανῶν, τό ἀόρατον ἐκεῖνο Πῦρ τό ὑπερφυσικόν, τοῦ ὁποίου ἡ ἐνέργεια ἐξαγνίζει καί ἀνανεώνει τάς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐσωτερικάς δυνάμεις, νικῶσα τοὺς δράκοντας καί ἀποκαθαίρουσα τοὺς ρύπους καί τήν σκορίαν τῆς παχυλῆς ὕλης, ἐπιφέρουσα οὕτω τήν διανοητικήν, ψυχικήν καί πνευματικήν ἀναγέννησιν, ἣτις ἀτομικῶς ἐφαρμοζομένη παρέχει τήν «Πανάκειαν» (πᾶν-ἄκος, ἐκ τοῦ ἀκέομαι-θεραπεύω), μέ ἀποτέλεσμα νά ἐπέλθῃ ἡ κατά τό 3ον Ροδοσταυρικόν κείμενον ἀλχημική διαδικασία τῶν «Χημικῶν Γάμων τοῦ Χριστιανοῦ-Ροδοσταύρου».

Ἡ ἀπόκρυφος ἐνασχόλησις καί ἐρμητική ἐργασία τῶν Ἀλχημιστῶν-Ροδοσταύρων (θά ἔλεγον τῶν φιλοσόφων-ἀλχημιστῶν) πόρρω ἀπείχε τῆς κοινῆς ἀλχημικῆς τέχνης εἰς τήν ὁποίαν ἐπεδίδοντο πλεῖστοι ὅσοι ἐκ τῶν ἀσχολουμένων μέ τήν ἀποκλειστικήν, ὡς εἴπωμεν, προσδοκίαν τῆς μετουσίωσεως τῶν μετάλλων εἰς χρυσόν ἢ ἄργυρον, ἐκ τῶν πειραμάτων τῶν ὁποίων προέκυψεν, ἂν μὴ τί ἄλλο, ἡ σύγχρονος χημεία, ἡ ὁποία τελικά ἐξελίχθη εἰς βιομηχανικήν ἐκμετάλλευσιν τῶν προϊόντων τῆς φύσεως.

Ἐκ τῶν φιλοσόφων ὅμως Ἀλχημιστῶν-Ροδοσταύρων, οἱ ὁποῖοι ἐχρησιμοποιοῦν μέν τό πείραμα, ἀλλά διά νά φέρουν ἀποκλειστικῶς εἰς τό φῶς τά διάφορα μυστικά τῆς Φύσεως, τά ὁποῖα ἀξιολογοῦσαν καί κατέτασσον διά τοῦ ὀρθοῦ λόγου, κυρίως δέ τό ὑπέρτατον πάντων τῶν στοιχείων, τό ὑπερφυσικόν «θεῖον πῦρ» ἢ ἄλλως τό ἀλχημικῶς ὀνομαζόμενον ΑΖΩΘ, προῆλθε ὄχι μόνον ἡ

* Ἐκ τῆς πραγματείας τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Κ. Ζέγγελη «Εἶναι ἡ Χημεία Ἑλληνική Ἐπιστήμη».

έξελικτική πορεία τῶν ἐν γένει ἐπιστημῶν, ἀλλὰ καί ἡ τεραστία συμβολή των εἰς τὴν ἀφύπνισιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πνεύματος.

Ὡς πρὸς τὸ ΑΖΩΘ, ὡς σύμβολον τῆς πρώτης τῶν πάντων ἀρχῆς, ἦτο ὁ τύπος ὁ ὑπενθυμίζων εἰς τοὺς ἀσκοῦντας τὸ Μέγα Ἔργον ἀλχημιστὰς-Ροδοσταύρους, τὸν «συζυγικὸν ἀνδρόγυνον», μέ ἄλλους λόγους τὸν ἥλιον ὡς ἄρρενα φύσιν, τὴν σελήνην ὡς θηλείαν φύσιν καὶ ὅλα τὰ ἄλλα στοιχεῖα ἐν συμπακνώσει τοῦ ὑπερουσίου «κοσμικοῦ πνεύματος», τ.ἔ. τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος, τὸ Α καὶ τὸ Ω παντός πράγματος.

Τὴν βασικὴν ταύτην διαφορὰν, μεταξύ τῆς κοινῆς Ἀλχημείας καὶ τῆς Ἀποκρύφου τῶν ἀκραίων Ῥοδοσταύρων, δύναται τις νὰ περιγράψῃ παραστατικῶς ὡς τὸ ἐπιτυχές μπόλιασμα τῶν λεπτοφυῶν μὲν πλήν ὁμῶς ἐξελιγμένων τῆς ροδῆς μίσχων, ἐπὶ τῶν πλήρως ζωτικῶν δυνάμεων ἀνδρομερῶν κλώνων τῆς ἀγριοτριανταφυλλιάς, ἡ ὁποία τρόπον τινὰ μετουσιωμένη ἀνθίζει «βασιλικά ρόδα» πού εὐωδιάζουν.

Δικαίως λοιπόν ὁ Ἀδελφός Sédir χαρακτηρίζων τοὺς Ῥοδοσταύρους τοῦ Μεσαίωνος λέγει ὅτι «ὀφείλομεν νὰ τοὺς ἀναγνωρίσωμεν ὡς τοὺς φωτισμένους φύλακας τῆς ἐσωτερικῆς παραδόσεως ὡς ἐρμηνευτὰς τοῦ φωτός των Γραφῶν, ὡς ἱατροὺς ἀφοσιωμένους εἰς τὴν θεραπείαν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐν γένει τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνιχνευτὰς καὶ εὐαγγελιστὰς τοῦ Ἀγίου Πνεύματος». (2).

Εἶναι δὲ γνωστόν ὅτι οἱ ἀκραίονες Ῥοδόσταυροι τοῦ Μεσαίωνος, οἱ ὁποῖοι εἰς τὰς ἀλχημικὰς πειραματικὰς των ἐνασχολήσεις, περιοριζόμενοι εἰς τὴν ἔρευναν προϊόντων τῆς γῆς, ἐτήρουν πάντοτε τὴν παλαιὰν παραίνεσιν τοῦ Σμαραγδίνου Πίνακος VISITA INTERIORA TERRA RECTIFICANDO INVENIES OCULTUM LAPIDEN, (τὰ ἀρχικὰ γράμματα τῆς ὁποίας σχηματίζουν τὴν λέξιν VITRIOL τῶν Ἀλχημιστῶν Ῥοδοσταύρων) ἥτοι «ἐπισκέψου τὰ ἐσώτερα τῆς γῆς ὅπου δι' ἀνακαθάρσεων θὰ ἀνεύρης τὴν ἀπόκρυφον λίθον» — παραίνεσις ἥτις διὰ τοῦ «ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ» ὑπενθυμίζει συνεχῶς τὴν ἀνάγκην ἀναζητήσεως τοῦ ἐσωτέρου ἡμῶν ἑαυτοῦ διὰ τῆς καταδύσεως εἰς τὰ μύχεια τοῦ «εἶναι» μας, ἵνα δι' αὐτοσυγκεντρώσεως καὶ περισκέψεως ἐπιδιώμεθα εἰς τὴν ἔρευναν τῆς Ἀληθείας καὶ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ «ἀπολεσθέντος Λόγου».

Οἱ Ῥοδόσταυροι ἐτήρουν ἄλλωστε ἀπαρεγγλῆτως καὶ τὰς ὑπὸ τῆς Βίβλου τοῦ Ἑρμοῦ τοῦ Τρισεγίστου ὑποθήκας, ὡς καὶ ἐκείνας τῆς Ἀραβικῆς Τούρμπα, ἥτις ὠριζε: «Ὁ Ἥλιος καὶ ἡ Σελήνη εἶναι ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ σου, ὁ χρυσός καὶ ὁ ἄργυρος οἱ ἀρχέγονοι φορεῖς τῶν ζωοποιῶν πνευμάτων, τὸ θεῖον καὶ ὁ ὑδράργυρος αἱ

γονιμοποιῶσαι ὀντότητες τοῦ Μεγάλου "Εργου». Αἱ εὐρεΐαι δέ ἐλπίδες των ἐπεξετείνοντο καί εἰς ἐπιδιώξεις τοῦ μεγάλου ἐπιτεύγματος τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑδεμικήν του στᾶθμην.

Διὰ τὴν ἐχέμυθον μετὰ τῶν ὁμοτέχνων καὶ ὁμοϊδετῶν μυστικὴν ἐπικοινωνίαν καὶ ἀνταλλαγὴν τῶν γνώσεων ἐπενόησαν ὁλόκληρον συμβολικὴν ἀλληγορίαν ἀκαταλήπτων κατὰ τὸ πλεῖστον ἰδεογραφικῶν συμβόλων, πρὸς κρυπτογράφησιν τῶν συνταγολογιῶν των. Ἐχρησιμοποιοῦν ἀκόμη καὶ γράμματα μετ' ἀριθμῶν, ὡς καὶ μουσικούς φθόγγους, προσπαθοῦντες οὕτω νὰ συσχετίσουν τοὺς κραδασμούς τῶν ἤχων μέ τὰς ἀντιδράσεις τῆς ὕλης.

Τὰ ἀφορῶντα τὰ ἀλχημικὰ στοιχεῖα σύμβολα, τὰ ὁποῖα ἐχρησιμοποιοῦν συνήθως, ἦσαν ὅμοια πρὸς ἐκεῖνα τῶν σχετιζομένων μετ' αὐτῶν πλανητῶν. Ὑποστηρίζεται δέ, ὅτι ἡ παρομοίωσις τῶν ἑπτὰ μετάλλων τῶν ἀλχημιστῶν μέ τοὺς ἑπτὰ γνωστούς τότε πλανήτας ὡφείλετο εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀστρολογίας τῶν Βαβυλωνίων.

Ἀπὸ παπύρους μάλιστα τοῦ 3ου αἰῶνα μ.Χ. ἀνευρεθέντας εἰς Θήβας τῆς Αἰγύπτου (οἱ ὁποῖοι φυλάσσονται εἰς τὸ Λουγδούνειον μουσεῖον) προκύπτει ὅτι τὰ ἀστρονομικὰ σύμβολα τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης ἐχρησιμοποιοῦν οἱ Αἰγύπτιοι παραλλήλως διὰ τὸν χρυσόν καὶ τὸν ἄργυρον ἀντιστοίχως. Ἀπὸ δέ τὰ «Μετεωρολογικά» τοῦ Ὀλυμπίοδώρου προκύπτει ὅτι ὁ μόλυβδος ἦτο ἀφιερωμένος εἰς τὸν Κρόνον, ὁ χρυσός εἰς τὸν Ἥλιον, ὁ χαλκός εἰς τὴν Ἀφροδίτην, ὁ κασίτερος εἰς τὸν Ἑρμῆν καὶ ὁ σίδηρος εἰς τὸν Ἄρην.

Ὡς εἶναι δέ γνωστόν ὁ σίδηρος εἶναι τὸ μόνον στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν κλίμακα ἀπωλείας μάξης ἔχει βαθμὸν μηδέν. Μὲ ἄλλους λόγους ἀπὸ τὸν σίδηρον δέν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξαχθῇ ἐνέργεια οὔτε διὰ τῆς διασπάσεως οὔτε διὰ τῆς συντήξεως. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ἀλχημισταὶ ἔλεγον ὅτι ὁ σίδηρος «ἀποτελεῖ τὸν μοχλόν τοῦ σύμπαντος καὶ ὅτι εἶναι ὁ φορεὺς τοῦ μαγνητισμοῦ καὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ αἵματος» δηλαδή τῆς Ζωῆς. Σήμερον δέ γνωρίζομεν ὅτι ὁ σίδηρος εἶναι οὐσιῶδες στοιχεῖον τῆς αἰμοσφαιρίνης.

Ἐκ τῶν μετάλλων ὁ χρυσός καὶ ὁ ἄργυρος ἐθεωροῦντο τέλεια καὶ ἀδιάφθορα, τὰ δέ ὑπόλοιπα φθαρτά ὡς πρὸς τὸ εἶδος, ὅχι ὁμως ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν, ἥτις ἀλώβητος παρέμενε ἀκεραία διὰ μέσου τῶν μετουσιώσεων. Ἡ ἀντίληψις δέ αὕτη ἐβασίζετο ἐπὶ τοῦ ἐνιαίου τῆς ὕλης καὶ τῆς ἀρχῆς τὴν ὁποίαν οἱ θεράποντες τῆς «ἱερᾶς τέχνης» διετύπωνον διὰ τοῦ ἀξιώματος OMNIA IN UNUM — «πᾶν ἐν τῇ Μονάδι» — τὴν ἀπόλυτον δέ ἐνότητα τοῦ παντός ἐξε-

κόνιζον διά τοῦ «οὔροβόρου ὄφεως» ἐν σχήματι κλειστοῦ κύκλου μέ τήν ἐπιγραφὴν «ἐν τό πᾶν» ἐν τῷ μέσῳ, συμβολίζοντες οὕτω τήν περιβάλλουσαν ψυχὴν τοῦ παντός, ἀναρχον καί ἀτελεύτητον ὀντότητα, τήν πρώτην τοῦ παντός οὐσίαν.

Τρία ἦσαν τὰ βασικά συμβολικά στοιχεῖα τῆς Ἀποκρύφου Ἀλχημείας: τό ἅλας, τό θεῖον καί ὁ ὑδράργυρος (τό θεῖον ὕδωρ πάντων ἀρχῆς θεωρούμενον) ἀντιστοιχοῦντα εἰς τό σῶμα, τήν ψυχὴν καί τό πνεῦμα*. Μὲ τήν ἐνσυνείδητον дуήθησιν τῆς ψυχῆς (θεῖον) ὁ ἀκολουθῶν τήν ἀτραπὸν τῶν μυήσεων θέλει ἀναγεννήσει τό πνεῦμα (τόν ὑδράργυρον) ἵνα μεταβάλῃ τήν ἀτομικοποιημένην μορφήν εἰς περίλαμπρον σῶμα (τό καθαρὸν ἅλας)*.

Τοῦτο τό τελευταῖον (τό ἅλας) εὐρίσκεται ὑπὸ τό σημεῖον τοῦ Κρόνου (δηλ. τοῦ Χρόνου, ἐφ' ὅσον ὁ Κρόνος παραλλήλως ἐκπροσωπεῖ τόν «ἐκθρονισμένον πατέρα τῶν θεῶν» καί τόν «ἀρχέτυπον χρυσοῦν αἰῶνα» — ἐκεῖνο δέ τό ὁποῖον εὐρίσκεται κάτω (τό ἅλας) ἐγκλωβισμένον, εἶναι ὅμοιον ἐκείνου ὅπερ εὐρίσκεται ἄνω. (18).

Μέ αὐτά τὰ τρία βασικά στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα κατὰ τήν Ἀπόκρυφον Ἀλχημείαν συνιστοῦν τήν ὑπόστασιν τῆς ὑπάρξεως καί ζωῆς, οἱ Ροδόσταυροί-ἀλχημισταὶ ἀποφαίνονται ὡς πρὸς τήν «ὔλην», τήν «μορφὴν» καί τό «ὄν» ὡς ἐξῆς (20)

ἡ ΥΛΗ — ἐκδήλωσις ἐνεργείας μέσῳ τῶν ἀτόμων

(ἀναλογοῦσα πρὸς τό θεῖον)

τά ἠλεκτρόνια ἅτινα τήν συνθέτουν

(ἀναλογοῦντα πρὸς τό ἅλας)

καί ὁ ἐνδιάμεσος αἰθήρ

(ἀναλογῶν πρὸς τόν ὑδράργυρον)

Τό ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΝ

ἦτοι ἡ μορφή

(ἀναλογοῦσα πρὸς τό θεῖον)

ἡ ὕλη

(ἀναλογοῦσα πρὸς τό ἅλας)

ἡ μεταξύ των συνδετική ιδιότης

(ἀναλογοῦσα πρὸς τόν ὑδράργυρον)

τό ΟΝ

ὅπερ κατὰ νόησιν

(ἀναλογεῖ πρὸς τό θεῖον)

καί κατὰ φύσιν

(ἀναλογεῖ πρὸς τό ἅλας)

τά δύο ταῦτα ἡνωμένα εἰς ἐκδήλωσιν ζωῆς

(ἀναλογοῦντα πρὸς τόν ὑδράργυρον)

Οἱ Ἀλχημισταὶ διευκρίνιζον ἐν προκειμένῳ ὅτι ὁ ὑδράργυρος ἀποτελῶν τό βασικόν ὑγρὸν στοιχεῖον τῆς τέχνης των δέον νά

* Dictionaire Initiatique τοῦ Hervé Masson.

Θεωρεῖται ὡς «ἀρχή» ἣτις διαμορφώνει τὰς ἐνώσεις τῶν δύο ἄλλων στοιχείων.

Ἐν προκειμένῳ μάλιστα δεόν νά σημειωθῇ ὅτι, ἡ ἐρευνῶσα τὰ μυστήρια τοῦ Χριστιανισμοῦ Ἀπόκρυφος Ἀλχημία παρέβαλλε τήν μετουσίωσιν τῶν μετάλλων πρὸς τήν μετά θάνατον νέαν γέννησιν, τόν δέ «φιλοσοφικόν λίθον» πρὸς τόν Ἰησοῦν, τ.ἔ. τό ὕστατον ἀρχέτυπον τῆς ἀναστάσεως ἐκ τοῦ ἐρέβους τοῦ θανάτου. (10)

Κατά ταῦτα ἡ Ἀπόκρυφος Ἀλχημία, ἣτις καί «Ἑρμητική» ἐκαλεῖτο, παρουσιάζεται καί ὡς ἐπιστήμη κοσμολογικῆς τάξεως, ἐχουσα ταυτοχρόνως ἐφαρμογήν καί εἰς τήν ἀνθρωπίνην τάξιν λόγω τῆς ἀντιστοιχίας πού ὑπάρχει μεταξύ «μακροκόσμου» καί «μικροκόσμου». (16)

Ὡς πρὸς τόν «Λίθον», πρὶν ἀρχίσῃ ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἐργασία, οὗτος εἶναι ἀκάθαρτος διότι περιέχει τὰς καταστάσεις τῶν κοσμικῶν ὀφειλῶν καί συσσωρεύσεων τοῦ παρελθόντος. Οἱ ἐπιτελοῦντες δέ τό Μέγα Ἔργον ἐγνώριζον ὅτι ὁ Λίθος εἶναι ἀερῶδης, ἥτοι δέν εἶναι οὔτε μεταλλικός, οὔτε φυσικός, οὔτε ζωϊκός, ἀλλά κάτι περισσότερο παρὰ τὰ τρία ὁμοῦ. Καί ἀκόμη ὅτι δέν ἀποτελεῖ πραγματικόν στερεόν οὔτε πραγματικόν ὑγρόν, ἂν καί ἐμφανίζεται εἰς ἐκατέραν ἢ ἀμφοτέρας τὰς μορφάς ταύτας.

Εἶναι θά ἔλεγε τις μία ἀφηρημένη ἔννοια, ἡ ὁποία ὑπόκειται εἰς πραγματοποίησιν ἀλληγορουμένην ὡς «φιλοσοφικός λίθος», διά τόν ὁποῖον ὁ Sendinogius προειδοποιεῖ τοὺς ἀσχολουμένους μέ τό Μέγα Ἔργον λέγων: «ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἐντός του ἕνα ἀληθῆ λίθον, ὅμως δέν εἶναι ὁ λίθος τοῦ σοφοῦ· διά τοῦτο καί ὀφείλει νά γνωρίσῃ κατά πρῶτον τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα ἔχει ἐντός ἑαυτοῦ πρὶν ἐρευνήσῃ τὰ ἕτερα».

Ἐξ ἄλλου, εἰς τό βιβλίον του «Μυστικά Σύμβολα τοῦ Ροδοσταυρισμοῦ» ὁ Δρ. Franz Hartman, μνημονεύων παλαιόν Γερμανόν ἐρμητικόν φιλόσοφον, σημειώνει ὅτι οὗτος ἐφίστα τήν προσοχήν τῶν μεμνημένων ἐπὶ τοῦ ὅτι «ὑπάρχει μία μόνον οὐσία ἐκ τῆς ὁποίας γίνεται ὁ φιλοσοφικός λίθος, καί ὅτι ἡ οὐσία αὕτη εἶναι πνευματική καί ζῶσα, καί ἀκόμα ὅτι ὅλοι συμφωνοῦν ἐπὶ τοῦ ὅτι ἐάν προσπαθῇ τις νά ἐπιτελέσῃ τό Ἔργον μέ ἄλλην τινά οὐσίαν, μή περιέχουσαν πνεῦμα ἢ ζωήν, θά ἀποτύχῃ» — ἐπρόσθετε δέ καί τό ἐξῆς: «Ἡ φύσις ἱκανοποιεῖται μέ ἕν καί μόνον πρᾶγμα, καί ὅστις δέν τό γνωρίζει δέν δύναται νά κυβερνᾷ τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Ἡ οὐσία αὕτη εἶναι παγκοσμίως διανεμημένη καί εὐρίσκεται πανταχοῦ· πᾶς τις τήν αἰσθάνεται καί τήν βλέπει, ἐν τούτοις ὀλίγοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι τήν κατανοοῦν».

Ἀλλά καί ἀπό τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος καί διά μέσου τῶν

αίωνων μία ζωτική πίστις κυκλοφορεῖ ἀνά τόν κόσμον ὁλόκληρον, ὄχι μόνον μεταξύ τῶν ἱερῶν Γραφῶν, τῶν φιλοσοφιῶν ἀλλά καί τῶν ἐπιστημῶν. περὶ ἐνός εἵδους μαγικοῦ λίθου ἢ «Λυδίας Λίθου». Ἡ Βίβλος πολλάκις ἀναφέρει τόν «ἀποδεδοκιμασμένον λίθον», ὅστις τελικῶς καθίσταται «ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος», ἐνῶ ὁ Ἀπόστ. Πέτρος εἰς τήν Α΄ ἐπιστολήν του (β-3) λέγει: «καί σεῖς ὡς λίθοι ζῶντες ἀνοικοδομεῖσθε οἶκος πνευματικός, ἱεράτευμα ἅγιον διὰ νά προσφέρετε πνευματικές θυσίας εὐπροσδέκτους εἰς τόν Θεόν».

Πράγματι, αὐτό ἀκριβῶς ἐπραττον οἱ Ροδόσταυροι τοῦ Μεσαίωνος, διὰ τοὺς ὁποίους δύναται τις νά εἴπῃ ὅτι ἡ καρδιά των ἦτο ἡ «prima materia», τήν ὁποῖαν προσεπάθουν νά μετουσιώσουν εἰς καθαρὸν χρυσόν καί τοὺς ἑαυτοὺς των εἰς «φιλοσοφικόν λίθον».

Ἡ Ἀλχημεία ἦτο δι' αὐτοὺς τό «Πάρεργον» ἐνῶ κύριος στόχος των ἦτο τό «Μέγα Ἔργον», τό MAGNUS OPUS, μέ ἄλλους λόγους ἡ καθαγίασις τοῦ ἐσωτέρου των ἑαυτοῦ διὰ διαδικασίας ἀναλόγου πρὸς τήν τῆς μετουσιώσεως τῶν μετάλλων, δηλ. τῆς ἐπιτεύξεως τοῦ ἀλχημικοῦ χρυσοῦ τοῦ Ἡλίου τοῦ συμβολίζοντος τό Φῶς τῆς Σοφίας, τῆς ὁποίας σχετικὴν περιγραφὴν εὕρισκόμεν καί εἰς τό βιβλίον τῆς Π.Δ. «Ἄσμα Ἀσμάτων».

Τό ἐπιβεβαιώνει ἐξ ἄλλου ὁ Ροδόσταυρος Julianus de Campis, ὁ ὁποῖος τό 1616 ἔγραφε «ζητήσατε κατὰ πρῶτον τήν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν καί τήν θείαν Σοφίαν. Ἰδού τό κύριον ἔργον σας, καί ὅλα τά ἄλλα θέλουν χορηγηθῇ εἰς ὑμᾶς».

Ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τήν ἐπιτυχίαν τοῦ «Μεγάλου Ἔργου» ἦτο ἡ μελέτη τοῦ «Liber Mundi», τοῦ συμβολικοῦ βιβλίου τῆς Φύσεως, διὰ τήν ὁποῖαν Φύσιν ὁ FRED HOYLE, καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Καίμπριτζ, εἰς τό περίφημον βιβλίον του «Τά σύνορα τῆς Ἀστρολογίας» ἔγραφε ὅτι: «ἡ Φύσις καί ἡ Ὑλὴ εἶναι ὁ ἐκπληκτικώτερος καί πλεόν θαυματουργός τομεύς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δύναται νά ἀσκηθῇ ἡ τοῦ ἀνθρώπου σκέψις».

Ἀναμφιβόλως δέ διὰ τοὺς ἀκραιφνεῖς Ροδοσταύρους τοῦ Μεσαίωνος ἡ Ἀλχημεία ἦτο τό ἴζημα μιᾶς ἐσωτερικῆς ἐπιστήμης διὰ τήν ὁποῖαν ὁ ΝΕΥΤΩΝ εἰς μίαν ἐπιστολήν του τοῦ 1676, ἔλεγε ὅτι «πέραν τῆς μετουσιώσεως τῶν μετάλλων ὑπάρχουν πολλὰ μυστικά, τὰ ὁποῖα οἱ μεγάλοι διδάσκαλοι γνωρίζουν».

Ἐξ ἄλλου ὁ Παράκελσος (τοῦ ὁποίου τό πραγματικόν του ὄνομα ἦτο Bombart de Hohenheim) εἰς τό σύγγραμμά του «Paragranum», ἔχει περιγράψῃ τήν ἐν γένει ζωὴν τῆς ψυχῆς τοῦ κόσμου (τῆς ἀποκαλουμένης sens astral) ὡς οὐσίαν ἐκ τῆς ὁποίας τόσον ὁ μακρόκοσμος ὅσον καί ὁ μικρόκοσμος καί πάντα τά ὄντα τῶν οὐ-

ρανῶν καί τῆς γῆς ἀντλοῦν τήν ὑπαρξιν καί τήν δύναμιν τῆς ἀνελικτικῆς των πορείας. (2)

Καί ὁ Dr. F. Hartman εἰς τό βιβλίον του «Ὁ Παράκελσος ὡς μυστικιστής» - δημοσιευθέν τό 1894 ἐν Λειψία - λέγει ὅτι εἰς τά γραπτά τοῦ Παρακέλσου εὐρίσκομεν περιγραφὴν τοῦ χαρακτῆρος καί τῶν ιδιοτήτων τοῦ «Spiritus Vitae», τό ὁποῖον συνίσταται ἐξ ὅλων τῶν βασικῶν στοιχείων τοῦ Σύμπαντος καί τῶν ἐκ τούτων προκυπτουσῶν ἐπιρροῶν.

Ἡ ρύπανσις τοῦ «Spiritus Vitae» προκαλεῖ τὰς πάσης φύσεως σωματικὰς καί πνευματικὰς ἀσθενείας, ἐνῶ ἡ καθαρότης αὐτοῦ ἐπαναφέρει τήν ψυχικὴν, τήν πνευματικὴν καί τήν σωματικὴν ἀκόμην ὑγείαν.

Τέλος, εἰς τό σύγγραμμά του μέ τίτλον «Ὁ Πρόναος» ὁ Hartman ὑπογραμμίζει ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Σμαραγδίνου Πίνακος διασωθεῖσα ἀρχή «τὰ πάντα ἐξ ἐνός προέρχονται», ἦτο διὰ τοὺς Ἀλχημιστάς-Ροδοσταύρους βασικόν ἀξίωμα τοῦ ὁποῖου ἡ ἐφαρμογή, ὁμοῦ μέ τὰ ἐπόμενα παραγγέλματα ἐπεβάλετο ἀπαραιτήτως εἰς τό ἔργον τῆς προετοιμασίας τοῦ «φιλοσοφικοῦ λίθου».

Ταῦτα δέ συμβολικῶς ἐκφραζόμενα ἦσαν τὰ ἀκόλουθα: (2)

- 1ον ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀληθείας ὡς πρὸς τήν «prima materia» ἣτις εἶναι οὐσία ζῶσα
- 2ον ἡ χρησιμοποίησις τοῦ αἵματος τοῦ ἐρυθροῦ λέοντος καί τῆς λευκῆς καί ἀγνῆς γλουτίνης τοῦ ἀετοῦ, στοιχεῖα συμβολίζοντα τήν δύναμιν τῆς βουλήσεως καί τήν ἀγνότητα τῶν σκέψεων,
- 3ον ἡ προσαγωγή τοῦ ἱεροῦ πυρός, ὅπερ δέν εἶναι ἀνθρώπινον δημιούργημα,
- 4ον ὁ πολλαπλασιασμός καί ἡ μεγέθυνσις, διὰ τὰ ὁποῖα ἀπαιτεῖται ἡ χρησιμοποίησις τῆς πλάστιγγος τῆς δικαιοσύνης καί τῆς λογικῆς καί ἡ ἐπὶ τῶν μετάλλων ἐφαρμογή, ἀποκλειομένου παντός στερουμένου ἀκεραιότητος μέσου.

Ἐκ τῶν ὧσων ἐξετέθησαν δύναται τις νά συμπεράνη ὅτι, οἱ διακονοῦντες τήν τιμίαν Ἀπόκρυφον-Ἀλχημείαν ἀκραφνεῖς καί ὀτρηροὶ Ροδόσταυροι τοῦ Μεσαίωνος, ἦσαν οἱ ἀρμοδιώτεροι παντός βεβήλου διὰ τήν ἀπόκτησιν τῶν μυστικῶν τῆς Ἱερᾶς Τέχνης.

Δέν ἀπέλειπεν δέ αὐτοὺς ἡ φαντασία τῆς ἄνωθεν ἐκπορεύσεως καί ἐμπνεύσεως τῆς τεχνικῆς των, ἀλλὰ καί ἡ Πίστις ὅτι τό «Μέγα Ἔργον» των, ἔχον θεῖαν τήν προέλευσιν, ἀπέβλεπεν ὅπως «διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ Φωτός καί τῆς Ἐπιστήμης» ὁ ἀνθρώπινος λόγος τοῦ μεμυημένου ἀχθῇ εἰς τήν δύναμιν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἣτις καί μεταφέρει εἰς τὰ αἰθέρια ὕψη τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἀπ' ὅπου ἀναβλύζει κρυστάλλινος ὁ «ἀπολεσθεῖς Λόγος».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. 'Ιστορία Ροδοσταύρων (μετάφρ. Κ. Στεφανίδη) Fr. Wittemans
2. La Vérité sur les Rose-Croix d'hier et d'aujourd'hui Fr. Wittemans, 1975
3. Mystère et Mission des Rose-Croix Jacques Duchaussoy, 1981
4. La Rose-Croix dévoilée (Histoire, Mythes, Rituels) Christofer Mac Intosh
5. La Symbolique de la Rose-Croix Jean Pierre Bayard, 1976
6. Fragments de Sagesse Rosicrucienne Raymond Bernard, 1971
7. The Rosicrucian Enlightenment J. A. Yates
8. 'Η τῆς 'Αλχημείας Γέννεσις (μετ. Μιχ. Κ. Στεφανίδου 1906) Μ. Βερτελώ, 1884
9. 'Εγκυκλοπαίδεια 'Ελευθέρας Τεκτονικῆς Ν. Λάσκαρη
10. 'Επιστημονική 'Εγκυκλπ-. 'Αντ. Χαλᾶ 1961 "Άρθρον: 'Αλχημεία Λεωνίδ. Καλφοπούλου
11. 'Επιστημονική 'Εγκυκλοπαίδεια 'Αντ. Χαλᾶ 1961 "Άρθρον: 'Αποκρ. 'Αλχημεία Λεων. Πολυμεροπούλου
12. Αἱ πρῶται καί μόναι γραπταί καί αὐθεντικά διακηρύξεις τῆς 'Αδελφότητος Ροδοσταύρων (Κείμενα καί ἔσωτερ. ἀνάλυσις) Μηνᾶ Λογοθέτη, 1979
13. Le Symbolisme Hermétique dans ses rapports avec l'Alchimie et la Francmaçonnerie Oswald Wirth, 1969
14. Hermès Trismegiste (étude sur l'origine des livres hermétiques et traduction complète) Louis Ménard, 1979
15. Μυστικοί-Θεοσοφικοί Διάλογοι 'Ερμού Τρισμαγίστου 'Εκδόσεις Σφιγμός, 1966
16. 'Ο Πυθαγόρας καί ἡ μυστική διδασκαλία Π. Γράβιγγερ, 1982.
17. La Croix Universelle Christinger, Eracle, Solier, 1980
18. La Face cachée des Nombres Camille Creusot, 1977
19. Tohu Bohu (Des confins de la Science au Seuil de la connaissance) Dr. R. Hollier, 1972
20. Alchimie: du visible à l'invisible Marguerite de Surany
21. Mackeys revised encyclop. of F. Masonry Robert C. Gregg.

ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

‘Ο Νικ. Φλαμέλ καί ὁ ἀλχημιστικός χρυσός

‘Ο Νικ. Φλαμέλ ἐπέτυχε τήν μετουσίωσιν τῶν ἀγενῶν μετὰ τῶν εἰς χρυσόν. Ἀλλά ἐπέτυχε καί κάτι ἀνώτερον: Τήν μετουσίωσιν τῆς ψυχῆς του εἰς ὑψηλότερα ἐπίπεδα, πού ἀποτελεῖ σπανιώτερον καί θαυμασιώτερον κατόρθωμα.

‘Ολη αὐτή ἡ ἱστορία ἀρχισε μέ τό θαυμαστόν βιβλίον τοῦ Ἀβραάμ τοῦ Ἰουδαίου, τό ὁποῖον ἐξήγαγε τόν Νικ. Φλαμέλ ἀπό τήν ἀφάνειαν καί τόν κατέστησε τό κέντρον ἐνδιαφέροντος, ἀφ’ ἑνός μέν τῶν ἀνά τόν κόσμον χρυσοθηρῶν, ἀφ’ ἑτέρου δέ ὄλων τῶν ἐρμητικῶν φιλοσόφων καί ἀλχημιστῶν τῶν ἐπομένων αἰώνων.

Ἡ ζωή τοῦ Νικ. Φλαμέλ ἦτο μία ἡσυχῇ ζωή ἐνός βιβλιοπώλου, κατὰ τά μέσα τοῦ ΙΔ’ αἰῶνος, εἰς τό Παρίσι. Εἶχεν ἕνα μικρόν βιβλιοπωλεῖον, τοῦ ὁποῖου οἱ ἐργασίες ἐπήγαιναν πολύ καλά. Ἐνυμφεύθη μίαν φρόνιμον χήραν, μέ ὠραῖο παράστημα, τήν Περνέλλαν, ὀλίγον μεγαλυτέρα του, ἡ ὁποία εἶχε μιά μικρή περιουσία καί τό σπάνιον προτέρημα νά μπορῇ νά κρατήσῃ ἕνα μυστικόν καθ’ ὅλην τήν ζωήν της, χωρίς νά τό ἀποκα-

λύψῃ ἐμπιστευτικῶς εἰς ὅλον τόν κόσμον. Ἐζησαν καθ’ ὅλον τόν βίον των ἀρμονικά.

Ἡ ἱστορία τοῦ Φλαμέλ εἶναι ἡ ἱστορία ἐνός ἀποκρύφου βιβλίου. Ὁ Νικ. Φλαμέλ εἶχεν ἀποκτήσει μερικές γνώσεις τῆς ἐρμητικῆς τέχνης. Ἡ ἀρχαία ἀλχημία τῶν Αἰγυπτίων καί τῶν Ἑλλήνων εἶχεν εἰσδύσει διά τῶν Ἀράβων εἰς τās χριστιανικάς χώρας. Ὁ Φλαμέλ δέν ἐθεώρει τήν ἀλχημίαν ὡς τήν χυδαίαν ἀναζήτησιν τοῦ τρόπου κατασκευῆς χρυσοῦ. Ἀνεζήτην τήν φιλοσοφικὴν λίθον, τούτέστι τήν ἀνεύρεσιν τοῦ οὐσιώδους μυστικοῦ τῆς φύσεως, τῆς ἐνότητός της καί τῶν νόμων της, τήν ἀπόκτησιν τῆς τελείας σοφίας. Ἐσχημάτισε τήν γνώμην ὅτι τό μυστικόν τῆς φιλοσοφικῆς λίθου ἦτο καταγεγραμμένον ὑπό μορφῇ συμβόλων καί εὕρισκετο εἰς χεῖρας ἀγνώστων σοφῶν, οἱ ὅποιοι εὕρισκοντο ἀγνώστον πού.

Μίαν νύκτα ὁ Νικ. Φλαμέλ ὠνειρεύθη ὅτι ἕνας ἄγγελος, φωτεινός καί πτερωτός, στεκόταν πλησίον του καί κρατοῦσε ἕνα βιβλίον, λέγοντας: «Κύτταξε καλά αὐτό τό βιβλίον. Στήν ἀρχή

δέν θά έννοήσης τίποτε, οϋτε σύ, οϋτε πολλοί άλλοι. Ἀλλά μίαν ἡμέραν θά ἰδῆς ἐκεῖνο πού κανεῖς δέν μπορεῖ νά ἰδῇ μέσα σ' αὐτό». Ὁ Φλαμέλ ἄπλωσε τό χέρι νά λάβῃ τό βιβλίον, ἀλλά τό πᾶν ἐξηφανίσθη.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἐνῶ ὁ Φλαμέλ ἦτο ὁ μόνος εἰς τό Βιβλιοπλεῖον του, ἕνας ἄγνωστος παρουσιάσθη μέ ἕνα δεμένον χειρόγραφον πρός πώλησιν. Ὁ Φλαμέλ ἀνεγνώρισε τό βιβλίον τοῦ ἀγγέλου καί τό ἀγόρασε χωρίς νά παζαρεύσῃ. Τό βιβλίον εἶχεν ἕνα παμπάλαιον δέσιμον ἀπό κατεργασμένον χαλκόν, ἐπάνω στόν ὁποῖον εἶχον χαραχθῇ παράδοξα σχήματα καί γράμματα ἀκατανόητα. Τά φύλλα τοῦ βιβλίου ἦσαν χωρισμένα εἰς τρεῖς ὁμάδας ἀνά ἐπτά, χωρισμένες ἀπό ἕνα ἄγραφο φύλλο, ἐπάνω στό ὁποῖον ἦταν ζωγραφισμένη μία ἀκατανόητη εἰκόνα.

Εἰς τό πρῶτον φύλλον ἦτο γραμμένον ὅτι συγγραφεύς τοῦ χειρογράφου ἦτο ὁ Ἀβραάμ ὁ Ἰουδαῖος, πρίγκηψ, ἱερεύς, λευῖτης, ἀστρολόγος καί φιλόσοφος. Μεγάλαι κατάραι ἐκτοξεύοντο δι' ἐκεῖνον πού θά ἔρριπτε τοὺς ὀφθαλμούς του στό χειρόγραφον, ἐάν δέν ἦτο ἱεροθύτης ἢ γραμματεύς. Ἡ λέξις Μαρανάθα ἦτο γραμμένη συχνά εἰς τό κείμενον. Μεγίστην ἐντύπωσιν προξενούσεν ἡ ἱερά ἀρχαιότης πού ἀνεδύετο ἀπό τό βιβλίον.

Ὁ Νικ. Φλαμέλ ἔκρινεν ὅτι, ὡς γραμματεύς, ἡδύνατο νά ἀναγνώσῃ τό βιβλίον, χωρίς νά φοβῆται τίς κατάρεις. Ἀντελήφθη ὅτι τό μυστικόν τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου, τῆς ἐνόττητος τῆς φύσεως, τῶν καθηκόντων τοῦ σοφοῦ ἀνθρώπου, ἦτο κλεισμένον εἰς τά σύμβολα τῶν εἰκόνων καί τῶν γραμμάτων, ἀπό ἕνα ἀληθῆ Μύστην, πού εἶχε πεθάνει πρό πολλοῦ. Ἀναμφιβόλως θά ἐξεπορεύθῃ ἀπό τήν ψυχὴν του ἕνας ὕμνος εὐγνωμοσύνης διὰ τόν ἄγνωστον Ἀβραάμ τόν Ἰουδαῖον, τό ὄνομα τοῦ ὁποῖου οὐδέποτε ἄλλοτε εἶχεν ἀκούσει, ὁ ὁποῖος εἶχε διαλογισθῇ καί κοπιάσει κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας καί τοῦ ὁποῖου ἤδη κατέστη ὁ κληρονόμος.

Ὁ Νικ. Φλαμέλ εἶχε μελετήσει Ἀλχημίαν καί εὐρίσκετο εἰς σχέσεις μέ τοὺς σοφοὺς τῆς ἐποχῆς του. Χειρόγραφα Ἀλχημίας ἀπετέλουν μέρος τῆς προσωπικῆς του βιβλιοθήκης. Ἐγνώριζε τά σύμβολα τῶν ὁποίων ἔκαμνον χρῆσιν οἱ ἀλχημισταί. Ἀλλά ἐκεῖνος πού ἔβλεπε τώρα εἰς τό βιβλίον παρέμεναν ἄλαλα δι' αὐτόν. Εἰς μάτην ἀντέγραψε μερικά ἀπό τά σύμβολα καί τά ἐξέθεσεν εἰς τήν προθήκην τοῦ βιβλιοπλεῖου του, μέ τήν ἐλπίδα ὅτι κάποιος Καββαλιστής θά τά ἔβλεπε, θά ἤρχετο εἰς γνωριμίαν μαζί του καί θά τόν βοηθοῦσε νά λύσῃ τό πρόβλημα.

Ἐμελέτησεν εἴκοσιν ἕνα ἔτη διὰ τὴν κρυμμένην ἔννοιαν τοῦ βιβλίου. Εἶναι πολὺ ὀλίγα 21 ἔτη διαλογισμοῦ διὰ νὰ εὑρεθῇ τὸ μυστικόν τῆς ζωῆς.

Μετά 20 καὶ ἑνὸς ἔτη μελέτης ὁ Νικ. Φλαμέλ ἀπεφάσισε νὰ ταξιδεύσῃ εἰς Ἰσπανίαν, ὅπου εἰς τὴν Μαλάγαν καὶ τὴν Γρανάδαν, ὑπὸ τὴν φωτισμένη κυριαρχίαν τῶν Ἀράβων, ὑπῆρχον ἀκόμη εὐημεροῦσαι κοινότητες Ἰουδαίων καὶ ἐκεῖ νὰ ἀνεύρῃ κανένα πολυμαθῆ Καββαλιστὴν, ὅστις νὰ τοῦ μετέφραζε τὸ βιβλίον τοῦ Ἀβράμ, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο γραμμένον εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑβραϊκὴν. Τὰ ταξίδια ἦσαν δύσκολα καὶ ἐπικίνδυνα.

Ὁ Φλαμέλ εὐρῆκεν ὥς πρόσχημα ἕνα τάμα πού εἶχε κάμει στὸν Ἀγ. Ἰάκωβον τῆς Κομποστέλλας καὶ ἐξεκίνησεν ὥς προσκυνητῆς, διὰ νὰ ἀποκρύψῃ ἀπὸ τοὺς γείτονας καὶ φίλους τὸν ἀληθῆ σκοπὸν τοῦ ταξιδίου του. Μόνον ἡ πιστὴ Περνέλλα ἐγνώριζε τὰ σχέδιά του. Διὰ νὰ μὴ διακινδυνεύσῃ τὸ πολῦτιμον βιβλίον ἐπῆρε μαζὶ του μόνον ἀντίγραφα μερικῶν σελίδων. Διέτρεξε τὴν Ἰσπανίαν, προσπαθῶν νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν κατάλληλον ἄνθρωπον. Ἀλλὰ οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ ὁποῖοι τὰ τελευταῖα ἔτη εἶχον ἐκδιωχθῆ ἐκ Γαλλίας, ἦσαν δύσπιστοι ἀπέναντι τῶν Χριστιανῶν.

Ἀπογοητευμένος ἐπῆρε τὸν

δρόμον τῆς ἐπιστροφῆς. Διερχόμενος ἀπὸ τὴν ἰσπανικὴν πόλιν Λεόν, ἐσταμάτησεν εἰς ἕνα πανδοχεῖον καὶ ἐδέειπνε στὸ ἴδιο τραπέζι μὲ ἕνα γάλλον ἔμπορον, ὁ ὁποῖος τοῦ ἐνέπνευσεν ἐμπιστοσύνην. Ὁ Νικ. Φλαμέλ τοῦ ὁμίλησε διὰ τὴν ἐπιθυμίαν πού εἶχε νὰ γνωρίσῃ ἕνα σοφόν Ἰουδαῖον. Τί σύμπτωσις! Ὁ ἔμπορος εἶχε σχέσεις μὲ κάποιον Ἰουδαῖον Κάνς, ἡλικιωμένον σοφόν, πού ἔμενε στή Λεόν. Εὐχαρίστως νὰ τοὺς φέρῃ σέ ἐπαφή.

Ἄς φαντασθῶμεν τὴν συγκινητικότητα τῆς σκηρῆς, ὅταν ὁ ἔμπορος φεύγει ἀφήνοντας μόνους τὸν Φλαμέλ μὲ τὸν γέροντα Ἰουδαῖον Κάνς. Ὁ Φλαμέλ ὁμιλεῖ μὲ δισταγμούς. Λέγει ὅτι θαυμάζει τὴν ἐπιστήμην τῶν Ἰουδαίων. Ἀνέγνωσε λόγῳ τοῦ ἐπαγγέλματός του τόσα βιβλία. Τέλος ἀναφέρει μὲ δισταγμὸν τὸ ὄνομα τοῦ Ἀβραάμ τοῦ Ἰουδαίου, πρίγκηπος ἱερέως, Λευΐτου, ἀστρολόγου καὶ φιλοσόφου. Τὰ μάτια τοῦ γέροντος φωτίζονται μὲ ἕνα παράξενον φῶς. Ὁ Κάνς γνωρίζει τὴν ὑπαρξιν τοῦ Ἀβραάμ. Ἦτο ἕνας μέγας Διδάσκαλος, ὁ σεβασμιώτερος ἴσως ὅλων τῶν σοφῶν πού ἐμελέτησαν τὰ μυστήρια τῆς Καββάλας, ἕνας ἀνώτερος μεμνημένος. Ὑπῆρχεν ἕνα βιβλίον του, τὸ ὁποῖον ἐξηφανίσθη ἀπὸ αἰώνων καὶ ἡ παράδοσις λέγει ὅτι δέν κατεστράφη, ἀλλὰ μεταβιβάζεται ἐκάστοτε,

από χέρι εις χέρι, εις εκείνον πού εἶναι ἄξιος νά τό λάβῃ. Ὁ Διδάσκαλος Κάνς ὄνειροπολοῦσε καθ' ὅλην τήν ζωήν του νά τό ἀνακαλύψῃ. Τώρα εἶναι πολύ γέρων καί ἰδοῦ ἡ ἐλπίς ἀπό τήν ὁποίαν εἶχε παραιτηθῇ, εἶναι ἐγγύς νά πραγματοποιηθῇ. Ὁ Διδάσκαλος Κάνς μεταφράζει ἀπό τήν Ἑβραϊκή τῆς ἐποχῆς τοῦ Μωϋσέως, εις τήν ὁποίαν εἶναι γραμμένο τό βιβλίον. Ἑρμηνεύει τά σύμβολα, πού προέρχονται ἀπό τήν Χαλδαίαν.

Ἀλλά τά ἀντιγεγραμμένα φύλλα, πού ἔχει φέρει μαζί του ὁ Φλαμέλ, εἶναι ἀνεπαρκῆ διὰ τήν ἀποκάλυψιν τοῦ μυστικοῦ. Ὁ Διδάσκαλος Κάνς, παρ' ὅλα του τά γεράματα, εἶναι ἔτοιμος νά συνοδεύσῃ τόν Φλαμέλ στό Παρίσι. Οἱ Ἰουδαῖοι δέν εἶναι δεκτοί στή Γαλλία. Ὁ Κάνς εἶναι πρόθυμος νά ἀλλαξοπιστήσῃ. Ἀπό μακροῦ ἄλλωστε εὐρίσκεται ὑπεράνω πάσης θρησκείας. Οἱ δύο ἄνθρωποι, ἀρχίζουν τήν πορείαν τους πρός τήν Γαλλίαν.

Ἀλλά ὅσον ἐπλησίαζον εις τό Παρίσι, ἡ ὑγεία τοῦ γέροντος Κάνς ἐκλονίζετο. Στήν Ὁρλεάνη ἔπεσε στό κρεβάτι καί μετὰ ἐπτὰ ἡμέρες ἐξέπνευσεν. Ὁ Φλαμέλ τόν ἔθαψε μέ εὐλάβεια καί ἔκαμε λειτουργίας ὑπέρ αὐτοῦ, διὰ νά μή ὑποπτευθοῦν ὅτι ἔφερεν ἕναν Ἰουδαῖον στή Γαλλία.

Ἀκολούθως ἐξηκολούθησε τόν δρόμον του καί ἔφθασε

στό Παρίσι. Ἐπανεῦρε τήν Περνέλλαν, τό βιβλιοπωλεῖον του, τά χειρόγραφά του. Ἀλλά τά πάντα εἶχον ἀλλάξει. Δέν εἶπεν εις οὐδένα τίποτε, χάρις εις τήν φυσικήν σύνεσίν του. Ἐκεῖνα πού τοῦ εἶχε μάθει ὁ Διδάσκαλος Κάνς, ἀποκρυπτογραφῶν ὀλίγα φύλλα τοῦ βιβλίου τοῦ Ἀβραάμ τοῦ Ἰουδαίου, ἦσαν ἀρκετά διὰ νά τόν κάμουν νά ἐννοήσῃ ὁλόκληρον τό μυστικόν τῆς μετουσιώσεως. Ἐμελέτησεν ἐπί τρία ἀκόμη ἔτη, συμπληρῶν τās γνώσεις του, καί κατὰ τό τέλος τῶν 3 ἐτῶν ἡ μετουσίωσις εἶχε πραγματοποιηθῇ. Μετέβαλε ποσότητα ὑδραργύρου εις ἄργυρον καί κατόπιν εις καθαρόν χρυσόν. Παραλλήλως εἶχε πραγματοποιήσῃ τήν ἰδίαν μεταμόρφωσιν εις τήν ψυχὴν του.

Ἀπό ἐκείνην τήν στιγμήν ὁ μικρός βιβλιοπώλης ἐγίνε πλούσιος. Ἀποκτᾷ οἰκίας, ἐπιχορηγεῖ ἐκκλησίας, ἐκτελεῖ φιλανθρωπικά ἔργα. Δέν χρησιμοποιεῖ τόν πλοῦτον του διὰ νά βελτιώσῃ τήν προσωπικήν του εὐμάρειαν ἢ νά ἱκανοποιήσῃ τήν φιλαυτίαν του. Δέν ἀλλάζει τίποτε εις τήν πτωχικήν ζωήν του. Μέ τήν Περνέλλαν, πού τόν ἐβοήθησεν εις τήν ἀνεύρεσιν τῆς φιλοσοφικῆς λίθου καί πού ἐπραγματοποίησε μαζί του τό «Μέγα Ἔργον», ἀφιερώνει τήν ζωήν του εις τήν βοήθειαν τῶν ὁμοίων του. Οἱ δύο σύζυγοι παρέχουν ἀφειδῶς βοηθήματα

στούς πτωχούς, ιδρύουν νοσοκομεία, επισκευάζουν εκκλησίες.

Τοιουτοτρόπως, ενώ έμάνθανε τόν τρόπον νά κατασκευάζη χρυσόν, αποκτούσε καί τήν σοφίαν νά τόν περιφρονή. Χάρις εἰς τό βιβλίον τοῦ Ἀβραάμ τοῦ Ἰουδαίου εἶχεν ανέλθει ὑπεράνω τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν αἰσθήσεων καί τῶν ἀπαιτήσεων τῶν παθῶν. Ἐγνώρισεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος δέν ἀποκτᾷ τήν ἀθανασίαν, παρά μόνον διά τῆς νίκης τοῦ πνεύματος ἐπὶ τῆς ὕλης, διά τοῦ οὐσιαστικοῦ καθαρμοῦ, τῆς μετουσιώσεως παντός τοῦ ἀνθρώπου εἰς θεῖον.

Ἐξηκολούθησε τήν ἡσυχὴν ζωὴν του, μεταβαίνων ἀπό τό σπίτι του στό βιβλιοπωλεῖον, περιπατῶν κάθε βράδυ εἰς τό κοιμητήριον τῶν ἀθῶων πού εὐρίσκετο κοντά στήν κατοικία του. Ἐγνώριζεν ὅτι οἱ νεκροί πού ἀνεπαύοντο ἐκεῖ θά ἐπανήρχοντο ἐπὶ τῆς Γῆς, μέ ἄλλας μορφάς, διά νά ἀποθάνουν καί πάλιν. Δέν εἶχε τόν πειρασμόν νά ἀποκαλύψῃ τό μυστικόν πού τοῦ εἶχον ἐμπιστευθῇ μέ τό βιβλίον, διότι ἐγνώριζεν ὅτι ἐάν ἀπεκαλύπτετο τό μυστικόν εἰς μίαν ἀτελῆ ψυχὴν θά συνετέλει εἰς τήν αὐξησιν τῆς ἀτελείας τῆς.

Ὁ Νικ. Φλαμέλ, ἂν καί ἐγνώριζε τόν τρόπο κατασκευῆς χρυσοῦ, δέν κατεσκεύασε χρυσόν, παρά μόνον

τρεῖς φορές καθ' ὅλην τήν διάρκεια τῆς ζωῆς του καί ὄχι διά τόν ἑαυτόν του, διότι τίποτε δέν μετέβαλεν εἰς τόν τρόπον τῆς ζωῆς του. Ἡ ἀνθρωπίνη ἀνωτερότης καταφαίνεται ἀπό τήν περιφρόνησιν τοῦ πλοῦτου. Ὅσον μεγάλοι καί ἂν εἶναι αἱ ἀρεταί τῆς δράσεως καί ἡ δύναμις τῆς διανοίας, ἐάν συνοδεύωνται ἀπό τήν ἀγάπην τοῦ κέρδους, δυνάμεθα νά εἴμεθα βέβαιοι ὅτι εἶναι κηλιδωμένοι μέ κατωτερότητα. Μόνο ἡ ἀνιδιοτέλεια συντελεῖ εἰς τήν ἀνύψωσιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ γενναιοδωρία τοῦ Φλαμέλ, ἐκίνησε τήν περιέργειαν καί τήν ζηλοτυπίαν. Πῶς ἓνας πτωχός βιβλιοπώλης ἵδρυε ἄσυλα διά πτωχοῦς καί νοσοκομεία, ἔκτιζεν ἀκίνητα πού διέθετε μέ εὐθηνά ἐνοίκια, ἐκκλησίας καί κοιμητήρια; Διετάχθη σχετικὴ ἔρευνα, τῆς ὁποίας ὅμως τό ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν εὐμενές διά τόν Φλαμέλ, ὁ ὁποῖος ἐξηκολούθησε τήν ἡρεμον ζωὴν του, μέ τήν γαλήνην τῆς καθημερινῆς ἐργασίας καί μίαν εἰρηνικὴν στοργήν πρὸς ὅλους. Εἶχε κανονίσει μέ ἐπιμέλειαν τὰς ὑποθέσεις του καί τόν τρόπον τῆς ταφῆς του καί εἶχε προετοιμάσει τόν ἐπιτύμβιον λίθον πού θά ἐσκέπαζε τόν νεκρόν του, λαξεύσας ἐπὶ τοῦ λίθου ἓνα ἥλιον ἐπάνω ἀπὸ ἓνα κλειδί καί ἓνα κλειστό βιβλίον.

Ἐπειδὴ εἶναι χρήσιμον νά σημειώσωμεν ὄχι μόνον τά

προτερήματα τῶν ἀνθρώπων, ἀλλά καί τās ἀδυναμίας των, πρέπει νά ἀναφέρωμεν μίαν ἀδυναμίαν τοῦ Φλαμέλ.

Ἐνῷ δέν ἔδιδε σημασίαν εἰς τήν παροδικήν μορφήν τοῦ σώματος, ἀποβλέπων μόνον εἰς τό κάλλος τῆς ψυχῆς, γηράσκων ἀπέκτησε μίαν ἰδιοτροπίαν. Κάθε φοράν πού ἐκτιζεν ἡ ἐπεσκεύαζε μίαν ἐκκλησίαν, ἐζητοῦσεν ἀπό τόν γλύπτην νά τόν ἐμφανίζῃ εὐσεβῶς γονατισμένον σέ κάποιαν ἄκρην. Εἰς μίαν ἀψίδα τοῦ κοιμητηρίου τῶν Ἀθῶων λαξεύουν τό πρόσωπόν του, ἀφ' ἐνός ὅπως ἦτο κατὰ τήν νεότητά του καί ἀφ' ἑτέρου ὡς ἐξησθενισμένου γέροντος.

Μόλις ὁ Φλαμέλ ἀπέθανε καί ἐτάφη, διεδόθη εἰς τό Παρίσι, ἀλλά καί ἐκτός τῆς Γαλλίας, ἡ δύναμις του ὡς ἀλχημιστοῦ καί ὅτι κάπου εἶχε κρύψει μεγάλην ποσότητα χρυσοῦ. Ὅσοι ἀνεζήτουν τήν χρυσοποιόν κόνιν, ἥτις μεταβάλλει τὰ ἀγενῆ μέταλλα εἰς χρυσόν, ἤρχισαν νά περιτριγυρίζουν τὰ μέρη εἰς τὰ ὁποῖα εἶχε κατοικήσει, μέ τήν ἐλπίδα νά ἀνακαλύψουν κανένα μόριον ἀπό τήν πολύτιμον κόνιν. Ἐλέγετο ἐπίσης ὅτι αἱ συμβολικάί εἰκόνες πού εἶχον χαραχθῇ κατ' ἐντολήν του εἰς διάφορα μνημεῖα, παρῆσαν εἰς ὁσους ἐγνώριζον νά τās ἀποκρυπτογραφήσουν, τόν τύπον τῆς φιλοσοφικῆς λίθου.

Δέν ἔμεινεν ἀλχημιστής πού νά μήν ἦλθεν ὡς προσκυνητής,

νά μελετήσῃ τήν ἱεράν ἐπιστήμην εἰς τὰ κτίρια πού ἀνήγειρεν ὁ Φαρέλ. Ἔσπασαν τήν νύκτα γλυπτά καί ἐπιγραφάς, διὰ νά τās μεταφέρουν. Ἔσκαψαν τό ὑπόγειο τῆς οἰκίας του καί ἐτρύπησαν τοὺς τοίχους.

Ἀλλά τί εἶχεν ἀπογίνει τό βιβλίον τοῦ Ἀβραάμ τοῦ Ἰουδαίου; Ὁ Νικ. Φλαμέλ εἶχε κληροδοτήσῃ τὰ ἐγγραφα του καί τήν βιβλιοθήκην του εἰς ἕνα ἀνεψιόν του Περριέ, ὁ ὁποῖος κατεγίνετο εἰς τήν ἀλχημίαν. Δέν εἶναι τίποτε ἄλλο γνωστόν δι' αὐτόν τόν Περριέ. Ἐάν ἐπωφελήθη ἀπό τās διδασκαλίας τοῦ Θείου του, θά ἔζησε τήν ζωήν τοῦ σοφοῦ μέσα στήν ἀφάνεια, πού ἦτο τόσον προσφιλῆς στόν Φλαμέλ. Ἡ πολύτιμος κληρονομία τοῦ βιβλίου μεταβιβάζεται ἐπὶ δύο αἰῶνας ἀπό πατέρα εἰς υἱόν, χωρίς νά γίνῃ καθόλου δι' αὐτήν λόγος. Ἐπανευρίσκομεν τὰ ἴχνη μετά 2 αἰῶνας. Ἐνας ἀπόγονος τοῦ Φλαμέλ, ὀνόματι Ντυμπουᾶ, ἀφῆκε τήν συνετήν ἐπιφύλαξιν τῶν προγόνων του καί ἐχρησιμοποίησεν ἕνα ἀπόθεμα ἀπό χρυσοποιόν κόνιν, διὰ νά ἐκπλήξῃ τοὺς συγχρόνους του. Μετέβαλεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου ΙΓ', μέ τήν βοήθειαν αὐτῆς τῆς σκόνης, σφαίρας μολύβδου εἰς χρυσόν. Μετά τό πείραμα εἶχε συχνάς συνεντεύξεις μέ τόν καρδινάλιον Ρισελιέ, ὁ ὁποῖος ἐζήτησε νά μάθῃ τό μυστικό

του. Ὁ Ντυμπουά κατεῖχε τὴν κόνιν, ἀλλὰ δὲν ἦτο εἰς θέσιν νά ἐννοήσῃ τὰ χειρόγραφα τοῦ Φλαμέλ καί τὸ βιβλίον τοῦ Ἀβραάμ τοῦ Ἰουδαίου. Ὁ Ρισελιέ τὸν ἐφυλάκισε καί τὸν κατεδίκασεν εἰς θάνατον, δημεύσας τὰ ἀγαθὰ του καί λαβὼν εἰς τὴν κατοχὴν του τὸ βιβλίον.

Κατεσχέθηκαν τὰ ἀκίνητα πού ἀνῆκον ἄλλοτε εἰς τὸν Φλαμέλ καί ἀνεσκάφησαν ἐκ θεμελίων. Κλέπται εἰσέδυσαν κατὰ τὴν νύκτα, ἀνεσῆκωσαν τὸν ἐπιτύμβιον λίθον τοῦ Φλαμέλ καί ἔθραυσαν τὸ φέρετρό του. Λέγεται ὅτι τὸ φέρετρον εὐρέθη κενόν καί ὅτι οὐδέποτε εἶχε μέσα τὸν νεκρὸν τοῦ Φλαμέλ. Τότε διεδόθη ὅτι ὁ Φλαμέλ ἦτο ἀκόμη ζωντανός.

Ὁ Καρδινάλιος Ρισελιέ, κάτοχος τοῦ βιβλίου τοῦ Ἀβραάμ τοῦ Ἰουδαίου, ξεφυλλίζει τὰ χειρόγραφα, προσπαθῶν νά ἐρμηνεύσῃ τὰ ἱερογλυφικά καί νά πραγματοποιήσῃ τὸ «Μέγα Ἔργον». Ἀλλ' ἐκεῖνο πού ὁ Φλαμέλ δὲν κατόρθωσε νά ἐννοήσῃ μετὰ εἴκοσι καί ἓνα ἔτη διαλογισμοῦ, δὲν ἤμποροῦσε βέβαια νά εἶναι προσιτόν εἰς ἓνα πολιτικόν, ὡς ὁ Ρισελιέ. Ἡ ἐπιστήμη τῆς μετουσιώσεως, ἡ ἐπιστήμη τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου, εἶναι πλέον σύνθετος ἀπὸ τὴν τέχνην τῆς διοικήσεως ἐνός βασιλείου. Αἱ ἔρευναι τοῦ Ρισελιέ δὲν ἀπέδωσαν τίποτε.

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Ρισελιέ τὰ ἴχνη τοῦ βιβλίου χάνονται. Ἴσως ἀναπαύεται στή σκὶνὴ κάποιας βιβλιοθήκης. Ἴσως κάποια σοφὴ εἰμαρμένη νά τὸ στείλῃ, ὅταν θά πρέπει, εἰς ἐκεῖνον πού θά ἔχῃ ἀρκετὴν ὑπομονὴν διὰ νά ἐμβαθύνῃ εἰς αὐτό, ἀρκετάς γνώσεις διὰ νά ἐρμηνεύσῃ, ἀρκετὴν σοφίαν διὰ νά μὴ τὸ ἀποκαλύψῃ.

Κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα ἀπαντῶμεν μίαν ἀνανέωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Φλαμέλ.

Ὁ Λουδοβίκος 14ος ἀπέστειλεν εἰς τὴν ἀνατολὴν ἓνα ἀρχαιολόγον, ὀνόματι Παῦλον Λουκᾶν, διὰ νά μελετήσῃ τὰς ἀρχαιότητας καί ἐπιγραφάς, ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Ἐπιστήμης. Τὸ 1719 ἐδημοσίευσεν ἓνα βιβλίον «Ταξίδιον εἰς τὴν Τουρκίαν». Μεταξὺ ἄλλων γράφει ὅτι ἐγνώρισεν εἰς τὴν Προὔσσαν ἓνα φιλόσοφον, φέροντα Τουρκικὴν ἐνδυμασίαν, ὁ ὁποῖος ἐμυλοῦσεν ἀπταιστῶς πάσας τὰς γνωστάς γλῶσσας. Συνεδέθη στενά μαζί του καί ἔμαθεν ὅτι ὁ φιλόσοφος αὐτός ἀπετέλει μέλος ὁμάδος ἑπτὰ φιλοσόφων, πού δὲν εἶχον καμμίαν ἰδιαιτέραν πατρίδα καί ἐταξίδευον ἀνά τὸν κόσμον, διὰ τὴν ἀναζητήσιν τῆς Ἀληθείας καί τὴν τελειοποίησιν των. Συνηντῶντο κάθε 20 χρόνια καί δι' ἐκεῖνον τὸν χρόνον τὸ σημεῖον τῆς συναντήσεώς των ἦτο ἡ Προὔσσα. Ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ ἔπρεπε νά ἔχῃ

πολύ μεγαλυτέραν διάρκειαν από εκείνην πού γνωρίζομεν, φθάνουσαν τά χίλια ἔτη. Ἡμποροῦσε νά ζήσῃ κανεῖς χίλια χρόνια διὰ τῆς γνώσεως τῆς φιλοσοφικῆς λίθου, πού ἀπετέλει συγχρόνως τήν γνῶσιν τῆς μετουσιώσεως τῶν μετάλλων καί τοῦ ἐλιξηρίου τῆς μακροζωΐας. Οἱ σοφοί τήν κατεῖχον, ἀλλά δέν ὑπῆρχον εἰς τήν Δύσιν παρά ἐλάχιστοι. Ὁ Νικ. Φλαμέλ ἦτο ἓνας ἀπ' αὐτούς.

Ὁ Παῦλος Λουκάς ἐξεπλάγη βλέπων ὅτι ἓνας Τοῦρκος, τόν ὁποῖον συνήντησεν εἰς τήν Προῦσσαν, ἐγνώριζε τήν ἱστορίαν τοῦ Φλαμέλ. Ἀλλά τό ἐκπληκτικώτερον ἀπ' ὅλα ἦτο ἡ διαβεβαίωσις τοῦ Τοῦρκου τῆς Προῦσσης ὅτι ὁ Φλαμέλ ἔζη ἀκόμη, καθὼς καί ἡ σύζυγός του Περνέλλα. Ἀνακαλύψας τήν φιλοσοφικὴν λίθον, κατόρθωσε νά διατηρηθῇ εἰς τήν ζωὴν ὑπὸ τήν φυσικὴν μορφήν πού εἶχε κατὰ τήν ἐποχὴν τῆς ἀνακαλύψεώς της. Ἡ κηδεῖα του, ἡ κηδεῖα τῆς Περνέλλας, ἦσαν πλασταί. Εἶχεν ἀναχωρήσει εἰς Ἰνδίαν, τήν πατρίδα τῶν μεμυημένων, καί εὐρίσκετο ἐκεῖ.

Τό βιβλίον τοῦ Παύλου Λουκά ἔκαμε μεγάλην αἴσθησιν ὅταν ἐκυκλοφόρησε. Πολλοί τότε, ὅπως καί πάντοτε, ἐπίστευον ὅτι πᾶσα ἀλήθεια ἔρχεται ἀπὸ τήν Ἀνατολήν καί ὅτι ὑπῆρχον εἰς τήν Ἰνδίαν σοφοί Μύσται κατέχοντες ὑπερφυσι-

κὰς δυνάμεις. Ἄραγε ὁ Νικ. Φλαμέλ ἦτο ἓνας ἀπ' αὐτούς;

Καί ἄλλοι ἐπειτα ἀπὸ τὸν Φλαμέλ ὑπῆρξαν κάτοχοι τοῦ μυστικοῦ τῆς χρυσοποιΐας. Ἀλλ' ὅσοι ἐξ αὐτῶν ἔκαμον χρῆσιν δι' ἐγωϊστικούς σκοπούς ἀπέθανον ὅλοι κατὰ ἄθλιον τρόπον.

Κατὰ τά μέσα τοῦ 16ου αἰῶνος ἓνας ἄγγλος νομικός ὀνόματι Τάλμποτ, ἀποκτήσας κατὰ τύχην ἓνα βιβλίον πού εὐρίσκετο εἰς τόν τάφον ἐνός Καρδιναλίου, μέ μίαν ποσότητα ἀγνώστου κόνεως καί συνεργασθεῖς μετὰ τοῦ ἱατροῦ Ἰωάννου Ντέ, ὅστις κατεῖχεν ἀλχημιστικὰς γνώσεις, εἶδε κατάπληκτος, μέ μικράν ποσότητα τῆς μυστηριώδους κόνεως, νά κατασκευάζεται χρυσός. Ἐταξίδευσεν συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν ἱατρὸν Ἰω. Ντέ, εἰς τήν Γερμανίαν καί Βοημίαν καί ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκράτορος Μαξιμιλιανοῦ Β' ἐξέτελεσεν ἐπιτυχῶς τό πείραμα τῆς μετουσιώσεως εἰς χρυσόν.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐζήτησε τό μυστικόν τῆς χρυσοποιΐας καί ἐφυλάκισε τόν Τάλμποτ, ὅστις ἀπέθανεν εἰς τήν φυλακὴν.

Ὁ Ἀλέξανδρος Σέθον ὑπέστη τά πάνδεινα ἀπὸ τὸν Ἐκλέκτορα τῆς Σαξωνίας Χριστιανόν Β', διότι δέν ἀπεκάλυπτε τό μυστικόν τῆς χρυσοποιΐας, καί τέλος ἀπέθανεν εἰς τήν φυλακὴν, ὅπως πολλοί ἄλλοι.

Μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 18ου αἰῶνος ἀπηγχόνιζον τούς ἀλχη-

μιστάς, ἀφοῦ τοὺς ἐφόρου ἔνα ἐπιχρυσωμένον ἔνδυμα. Ἄλλοι ἐπέθαναν ἀπὸ τὴν πείνα εἰς τὴν φυλακὴν ἢ τοὺς ἔψηναν σέ σιγανῇ φωτιά, καὶ ἄλλων ἔσπαζαν τὰ κόκκαλα μὲ τὰ βασανιστήρια. Πολλοὶ ἐπλήρωσαν μὲ τὴν ζωὴν τοὺς τό γεγονός καὶ μόνον ὅτι ἐμελέτου τὴν ἀλλαγὴν μίαν.

Ἐάν πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἐρευνητάς εἶχον ὡς κίνητρον τὴν φιλοδοξίαν καὶ τὸν εὐκόλον πλουτισμόν, ἐάν μετὰ αὐτῶν ὑπῆρξαν πολλοὶ ἀγύρται καὶ ἀπατεῶνες, ὅμως ὑπῆρξαν καὶ πολλοὶ ποῦ ἐκαλλιέργουν ἓνα εἰλικρινές ἰδανικόν ἠθικῆς ἐξυψώσεως.

Διότι ἡ φιλοσοφικὴ λίθος εἰς α' βαθμὸν μετέτρεπε τὰ ἀγενῆ μέταλλα εἰς χρυσόν. Εἰς β' βαθμὸν ἐθεράπευε τὰς νόσους τοῦ σώματος. Ἦτο ἀπαραίτητος γι' αὐτό μία τελειότερα ἀνιδιοτέλεια καὶ πνευματικὴ ἀνύψωσις. Ὁ γ' βαθμὸς δὲν ἦτο προσιτός παρὰ εἰς ἓνα πολὺ μικρὸν ἀριθμὸν Μυστῶν. Ἐπρόκειτο περὶ μετουσίωσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου εἰς θεῖον πνεῦμα. Οἱ νόμοι τῆς φύσεως εἶναι οἱ ἴδιοι διὰ τὰ κάτω, ὅπως καὶ διὰ τὰ ἄνω. Ἕνας μοναδικὸς νόμος διέπει τὰς κινήσεις τῆς φύσεως. Τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ νόμου τούτου ἐπέδωκον οἱ ἀληχημισταί. Ἐάν ἓνας ἀριθμὸς τούτων ἐπέτυχε τὴν μετουσίωσιν εἰς τὰ μέταλλα, ἓνας μικρότερος ἀριθμὸς ἐπέτυχε τὴν μετουσίωσιν

τῶν φυσικῶν σωμάτων καὶ ἐλάχιστος ἀριθμὸς Μυστῶν ἐπέτυχε τὴν μετουσίωσιν τῶν ψυχῶν.

Ἐλάχιστα εἶναι γνωστά περὶ αὐτῶν. Περιεπλανῶντο ἀνά τὴν Εὐρώπην διὰ νὰ ἐκπαιδεύσουν ἐκείνους ποῦ ἔκριναν ἀξίους ἐκπαιδεύσεως. Συχνὰ παρεσκεύαζον χρυσόν, ἀλλὰ μόνον δι' ὠρισμένους σκοποὺς. Δὲν ἐπεζήτου τὴν δόξαν, ἀλλὰ τὴν ἀπέφευγον. Δὲν εἶχον μόνιμον διαμονήν. Εἶχον ἴσως ἐπιτύχει τὴν πλήρη ἀπογύμνωσιν ἀπὸ παντός ὑλικοῦ στοιχείου, εἶχον ἐπιτελέσει τὴν μετουσίωσιν τῆς ψυχῆς. Μετεῖχον ζῶντες τοῦ πνευματικοῦ κόσμου. Εἶχον ἀφιερωθῇ εἰς τὴν βοήθειαν τῶν ὁμοίων των κατὰ τὸν χρησιμότερον τρόπον, ποῦ δὲν συνίσταται στήν αὐξήσιν τῆς φυσικῆς εὐμαρείας ἢ τὴν θεραπείαν τῶν νόσων τοῦ σώματος. Ἦσκουν τὸ ὑψηλότερον ἀγαθόν. Ἐβοήθουν τὰ ἀνώτερα πνεύματα νὰ ἐπιτύχουν τὸν σκοπὸν τὸν ὁποῖον οἱ ἴδιοι εἶχον ἐπιτύχει, τὴν μετουσίωσιν τῆς ψυχῆς.

Ἐγγώριζον ὅτι μία λέξις, προφερομένη τὴν κατάλληλον στιγμὴν, εἰς μίαν ἐξελιγμένην ψυχὴν, ἐπραγματοποιεῖ μίαν πρόοδον χιλιάκις μεγαλυτέραν ἐκείνης ποῦ δύναται νὰ προκύψῃ ἀπὸ τὴν γνῶσιν τῆς σοφίας τῶν Βιβλιοθηκῶν, ἀπὸ τὴν κατοχήν τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης.

Πρέπει νά εἴμεθα εὐγνώμονες πρὸς τοὺς σὺμφρονες ἐκείνους Μύστας, οἱ ὅποιοι ἐτήρησαν μυστικόν τόν μαγικόν τύπον, ὁ ὁποῖος καθιστᾷ τόν ἄνθρωπον κύριον τοῦ κόσμου, ὅταν γνωρίζῃ νά τόν χρησιμοποῖ διὰ νά κατασκευάζῃ ὑλικόν χρυσόν. Ὁ πλοῦτος εἶναι ἐπικίνδυνος διὰ τήν ψυχήν. Ἀλλά εἶναι ἀκόμη περισσότερον ἐπικίνδυνος ἡ ἄνοδος τῆς κλίμακος τῆς γνώσεως, δι' ὅποιον

δέν ἀνέρχεται συγχρόνως τήν κλίμακα τῆς ἀγάπης. Ὁδηγεῖται εἰς τήν ἀλαζονείαν καί τόν ἐγωϊσμόν. Ἡ ὁδός τῆς γνώσεως εἶναι πλήρης παγίδων, αἱ ὁποῖαι ἐξουδετεροῦνται μόνον μέ τήν ἀνάπτυξιν τῆς ἀγάπης. Καί ὁ πραγματικῶς μεμυημένος δέν εἶναι ἐκεῖνος πού γνωρίζει, ἀκόμη ὀλιγώτερον ἐκεῖνος πού κατασκευάζει χρυσόν. Ὁ πραγματικός μεμυημένος εἶναι ἐκεῖνος πού ἀγαπᾷ.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗΣ

Η ξόβεργα

Σα φτάνει κάποτε ἡ νύχτα
κι ἐκεῖνος ετοιμάζεται νά κοιμηθεῖ
σιμά στο σιδερό κρεβάτι του
τραβά μιαν αδειανή καρέκλα ψάθινη
κι ἐπάνω τῆς μολύβι καὶ χαρτί ἀκουμπάει.
Καθεβραδὺς μέσα στον ὕπνο του
σα διαβατάρικα πουλιά
οἱ σκέψεις ἔρχονται καὶ φεύγουν.

Μπορεῖ, πού ξέρεις, κατιτίς νά γράψῃ.

Θ' ἀνασκωθεῖ στο 'να πλευρό
τῆ λάμπα πλάι του θ' ἀνάψῃ
θα πιάσῃ το μολύβι του
καὶ πάνω στο ἄγραφο χαρτί
-ξόβεργα γιὰ τὶς σκέψεις του-
κάποια ἀπ' ὅλ' αὐτά
τα διαβατάρικα πουλιά
στίχους θε νά τα κάμει...

ΠΑΝ. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕ ΛΕΞΕΙΣ

Κάποτε ο άνθρωπος στά βάθη της Ιστορίας του αισθάνθηκε την ανάγκη ν' αποτυπώνει τα συναισθήματά του και τις σκέψεις του μέ συμβολισμούς πάνω σ' όποιοδήποτε υλικό βρισκόταν μπροστά του από τη φύση. Έκείνοι, πού ασχολούνται μέ την έρευνα του παρελθόντος στόν πλανήτη μας, ανακαλύπτουνε συνέχεια τέτοιου είδους σημεία. Σύγχρονα αρχίζει σιγά-σιγά μέ την καλλιέργεια της γλωσσικής έκφρασης νά περιγράφει στόν συνάνθρωπό του σκέψεις και συναισθήματα. Σ' αυτό τό στάδιο οι λέξεις αποτελούν τις στοιχειώδεις προτάσεις στά σύμβολα περιγραφής. Και μέ τό γραπτό λόγο αποτυπώνονται οι εικόνες των λέξεων στό κάθε είδους υλικό, ανάλογα μέ την εποχή πού πραγματώνεται αυτή ή εργασία.

Άλλά γεννιέται ένα σημαντικό έρώτημα:

«Έχουν οι λέξεις τή δυνατότητα νά περιγράψουν ή νά δώσουν τήν εικόνα κάθε σκέψης και κάθε ένορατικής ιδέας;» Μ' άλλα λόγια ή γλώσσα μας μπορεί νά περιγράψει όλα από τό μηδέν μέχρι τό άπειρον; Οι διάφοροι έπιστημονικοί συμβολισμοί και πió περισσότερο οι

μαθηματικοί, αν έξεταστούν στό βάθος τους έχουν σκοπó νά περιγράψουν έννοιες, πού αδυνατεί ή γλώσσα μας νά τό κάμει. Οι λέξεις είναι αδύνατον νά δώσουν ολοκληρωτικά αυτά, πού δίνουν οι συμβολισμοί. Δεν μπορούν οι λέξεις νά δώσουν τήν περιγραφή κάποιου όράματος, πού πηγάζει από μία έκσταση, ένα διαλογισμό και μία ένóρση. Πολλοί μύστες της Τέχνης και Έπιστήμης δεν μπόρεσαν νά μς περιγράψουν αυτά πού αισθάνονται. Άλλά μς τά δώσανε μέσα από ποικίλους συμβολισμούς.

Σχετικά μ' αυτό τό θέμα της δυνατότητας, πού έχουν οι λέξεις για περιγραφή κάθε σκέψης θ' αναφέρω δύο μεγάλους διανοητές, ο ένας από τόν Μυστικισμό της Άνατολής ο Ντ. Τ. Σουζούκι κι' ο άλλος ο περίφημος της Δυτικής Έπιστήμης Β. Χάϊζεμπεργκ (δημιουργός της θεωρίας του άπροσδιορίστου στόν Μικρόκοσμο). Ο Σουζούκι λέει: «Οι αίνιγματικές αντιφάσεις του συνηθισμένου τρόπου σκέψης όφείλονται στό γεγονός πώς είμαστε ύποχρεωμένοι νά χρησιμοποιοϋμε τήν κοινή γλώσσα, για νά μεταδώσουμε αυτά, πού συμβαίνουν μέσα

μας. 'Αλλά οι έσωτερικές έμπειρίες ξεπερνούν κατά πολύ τις δυνατότητες της γλώσσας». Καί ο Χαϊζεμπεργκ: «Τό πρόβλημα της γλώσσας είναι πολύ σοβαρό. 'Αναζητούμε τρόπο νά εκφράσουμε καί νά περιγράψουμε τή δομή καί τή λειτουργία τών ατόμων. 'Αλλά στήν κοινή γλώσσα είναι αδύνατο νά μιλήσουμε γιά άτομα της ύλης».

Σ' αυτές τις δύο κριτικές γιά τις λέξεις, ή μία από τήν 'Ανατολική φιλοσοφία κι' ή άλλη από τή Δυτική, έχουμε κάποια ταύτιση. 'Ο μή όρθολογισμός

της 'Ανατολής καί ο όρθολογισμός της Δύσης συναντιώνται στό σημείο της αδυναμίας της γλώσσας γιά νά περιγράψει τις έσωτερικές έμπειρίες του ανθρώπου καί τήν εικόνα του Μικρόκοσμου, όπως μās τήν παρουσιάζει ή σημερινή 'Επιστήμη. 'Ο Σουζούκι καί ο Χαϊζεμπεργκ, εκπρόσωποι αὐτῶν τῶν δύο κόσμων, έχουνε φτάσει στά πιό ψηλά επίπεδα της διανόησης, πού άπ' εκεί βλέπουν έναν κόσμο μέ εικόνες άπερίγραφτες μέ λέξεις, αλλά μέ άκατανόητα σύμβολα.

SURENDRA NARAYAN

Theosophist, Μάρτιος 1983

Άπό τή Σκοπιά

Στό βιβλίο «Στά πόδια του διδασκάλου» μιά παράγραφος λέει: «Νά είσαι σταθερός σά βράχος σέ ό,τι άφορά στό δίκαιο ή τό άδικο, νά στηρίζεσαι στους άλλους μόνο όταν πρόκειται γι' άσήμαντα πράγματα.

Αὐτή είναι μία σπουδαία συμβουλή, πού χρειάζεται επισταμένη προσοχή στήν καθημερινή μας ζωή, σάν μέλη της οικογένειας, σά γείτονες, φίλοι καί συνάδελφοι.

Φυσικό είναι νά προκύψει ή έρώτηση γιά τό τί είναι δίκαιο

καί τί άδικο. Πρέπει νά τονισθῇ άμέσως ότι τό δίκαιο καί τό άδικο δέ μπορούν νά τοποθετηθουν σέ στεγανούς χώρους γιά όλο τό ανθρώπινο γένος καί δέν μπορούν νά καθορισθουν μέσα σέ αύστηρούς καί άπόλυτους όρους, ούτε θά μπορούσε ο καθένας νά επιβάλει στόν άλλον τί είναι δίκαιο καί τί είναι άδικο γι' αὐτόν. 'Ο καθένας μας πρέπει νά βρῇ τήν άπάντηση σ' αὐτή τήν έρώτηση γιά κάθε περίπτωση. Έχει είπωθῇ ότι «δίκαιο καί άδικο γιά έξελισσόμενα

πλάσµατα, δέν εἶναι ἀπόλυτα ἀλλά σχετικά, εἶναι πράγµατα πού ἐξαρτῶνται ἀπό τό στάδιο ἐξέλιξης, τίς σχέσεις μέ τόν ἐξω κόσµο καί τήν ἐξέλιξη τῆς θέλησης μέσα στόν ἴδιο τόν ἑαυτό σας».

Εἶναι ἐντούτοις, ἐνισχυτικό ν' ἀναφερθοῦµε σέ μερικά πειράµατα ἢ ὁρόσηµα πού θα µᾶς χρησιµεύσουν στό νά κατανοήσουµε τί εἶναι δίκαιο καί τί ἄδικο.

Τά ὅσα εἶπεν ὁ Βούδας πάνω σ' ἀληθινά καί τά ψεύτικα δόγµατα, µπορεῖ νά ἐφαρµοστοῦν σάν καθοριστικά τοῦ δίκαιου καί τοῦ ἀδικου.... Δόγµατα πού ὁδηγοῦν σέ πάθη καί ὄχι σέ καλωσύνη, σέ δουλεία καί ὄχι σέ ἀπελευθέρωση, σέ ἀπληστία γιά αὐξηση γήινων ἀγαθῶν καί ὄχι σέ ἱκανοποίηση, σέ νωχέλεια καί ὄχι ἐνεργητικότητα, πρέπει νά ἀποφεύγονται γιατί δέν εἶναι σωστά.

Ὁ Χριστός συνέστησε µιά πρακτική δοκιµασία, γιά νά κρίνουν τή δικαιοσύνη µιάς πράξης ὅταν παρατήρησε: «Γι' αὐτό ὅλα ὅσα θέλετε νά κάνη αὐτός γιά σᾶς, νά κάµετε καί σεῖς εἰς αὐτόν, γιατί αὐτός εἶναι ὁ Νόµος τῶν προφητῶν.»

«Ενας τρόπος γιά νά δοκιµάσης τό δίκαιο ἢ τό ἄδικο εἶναι νά σκέφτεσαι μέ ὅρους ὁλότητας καί ὄχι μοναδικότητας.

Κάθε τι πού συμβαδίζει µ' αὐτό καί ὅ,τι ἐναρµονίζεται μέ

τό ρυθµό τῆς Φύσης, εἶναι σωστό. Κάθε τι πού ἀντιτίθεται καί διαταράσσει αὐτό τό ρυθµό εἶναι ἄδικο. Συχνά ἡ φωνή τῆς συνειδήσεως µᾶς ψιθυρίζει εὐγενικά τί εἶναι σωστό καί τί λάθος. Κάποτε µιά ἐμπνευση µᾶς λέει σάν ἀστραπή τί εἶναι δίκαιο, ἀλλά ὅταν εἴμαστε ἀβέβαιοι καί ἀµφιβάλουµε, λέγεται ὅτι πρέπει, βαθειά, χωρίς πάθος, χωρίς ἐγωῖσμό, νά ἐξασκήσουµε τήν ἱκανότητα τῆς διακρίσεως καί κατόπι νά δράσουμε μέ ὅ,τι βγαίνει σάν ἀποτέλεσµα ἀπ' αὐτήτῃ βαθείᾳ σκέψῃ.

Ἐντούτοις τελικά, δίκαιο καί ἄδικο πρέπει ν' ἀποφασιστῇ ἀπό µᾶς τοὺς ἴδιους καί ὄχι ἀπό κάποιον ἄλλο. Νά καταφεύγετε στήν αὐτογνωσία εἶπεν ὁ Βούδας. Παίρνοντας µιά προσεχτική ἀπόφαση πρέπει νά εἴστε σκληροί σάν βράχος, γιατί μεταξύ δίκαιου καί ἀδικου, ὁ ἀποκρυφισµός δέ γνωρίζει συµβιβασµούς.

Ὁ ἀποκρυφισµός εἶναι ἕνας τρόπος ζωῆς εἶναι ἡ ἴδια ἡ ζωὴ καί δέ µπορεῖ νά περιορισθῇ σέ εἰδικά πλαίσια. Κανείς δέ µπορεῖ νά παίξῃ μέ τόν ἀποκρυφισµό. Τά θέλει ὅλα ἢ τίποτα.

Κανείς δέ µπορεῖ νά συµβιβάσῃ τίς ἀπόψεις του γιά χάρη δηµοτικότητας, νά εἶναι διφορούµενος, ν' ἀµφιταλαντεύεται ὅταν τά δόγµατά του κρίνονται, ὅσο καί ἂν εἶναι ἰσχυρή ἡ κοινὴ γνώµη. Εἶναι ὀλοφάνερο ὅτι τό

αδάμαστο θάρρος εἶναι μιά ἀναγκαία ιδιότητα γιά σταθερότητα στή σωστή σκέψη καί στή σωστή δράση. Στίς «χρυσές Σκάλες» ἡ Κα Μπλαβάτσκυ ἀναφέρεται σέ μιά «θαρραλέα δήλωση ἀρχῶν», ὡς ἐπίσης καί σέ «γενναία καρτερία στήν προσωπική ἀδίκια».

Ἄλλά τά πράγματα δέν εἶναι τόσο δύσκολα ὅσο συχνά τά φανταζόμαστε ἐξ αἰτίας τῆς μυωπικῆς μας ὄρασης. Προσπαθοῦμε νά παρουσιαστοῦμε ἄτυχοι καί πληγώνουμε τούς ἄλλους παίρνοντας τόν κάθε ἀνεμόμυλο σάν τέρας, στό ὁποῖο πρέπει νά ἐπιτεθοῦμε καί νά σκοτώσουμε. Συχνά παίρνουμε μικροπράγματα σά νά περιέχουν θέματα ἀρχῶν σχετικά μέ τό δίκαιο ἢ τό ἄδικο. Ἡ καταγωγή μας, ἡ θρησκεία, οἱ κοινωνικές μας συνήθειες καί τρόποι, οἱ προλήψεις πού βασίζονται πάνω σ' αὐτά, συχνά μᾶς κάνουν νά πιστεύουμε ὅτι ἡ κάθε μικρή παρέκλιση ἀπό τό δρόμο τῆς σκέψης μας — πού εἶναι χαραγμένη στό παρελθόν — περικλείει θέμα ἀρχῆς δίκαιο ἢ ἄδικο στό ὁποῖο πρέπει νά εἴμαστε «ἀκλόνητοι σά βράχοι» καί γιά τά ὁποῖα πρέπει νά κάνουμε ἀδιάκοπο πόλεμο. Τό περισσότερο ἀπό τό χάσμα πού χωρίζει τίς ἡλικίες τοῦ γήρατος καί τῆς νεότητας, ὀφείλεται σ' αὐτό τό μπέρδεμα ἀρχῶν καί μηδαμινοτήτων. Μεταξύ ἄλλων, σχετικά μέ τήν ἐργασία, ὅπως

καί νά γίνεται, ὑπάρχουν συχνά διαφορές καί παίρνονται σκληρές θέσεις γιά λεπτομέρειες ἀκόμα καί ὅταν δέν ὑπάρχει διαφωνία γιά τούς σκοπούς. Κοιτάζοντας τίς διαφορές βαθειά καί ἀνεπιφύλακτα βλέπουμε ὅτι πάντοτε ταυτίζονται στήν ἐγωπάθεια. Ἐκεῖνο τό ὁποῖο συνιστῶ, εἶναι, ὁ δίκαιος τρόπος τῆς ἐκτέλεσης μιᾶς πράξης, ἡ σωστή παρουσίασή της, καί ὁ σαφής λόγος μέ τόν ὁποῖο θά ἐκθέσουμε. Ἔτσι θά μπορέσουμε ν' ἀκολουθήσουμε τό οὐσιῶδες μέρος τῆς συμβουλῆς ἀφήνοντας στούς ἄλλους τ' ἀσήμαντα κι ἔτσι ν' ἀπορρίψουμε τήν ἐγωπάθεια. Δέν ὑπάρχουν οὔτε δύο ἄτομα ὅμοια καί ἡ ἀληθινή κατανόηση ἀπαιτεῖ τήν ἀναγνώριση τῶν φυσικῶν διαφορῶν τους. Περισσότερη συνεργασία εἶναι δυνατή, ἂν εἴμαστε προσεχτικοί καί διακρίνουμε τήν διαφορά μεταξύ πεποιθήσεων καί τῶν ἀσήμαντων θεμάτων. Καθώς κάποτε συμβούλεψε ἡ Κα. Μπλαβάτσου. Δέν ὑπάρχει μιά ἀδύνατη ὁμοψυχία σέ ὅλες τίς λεπτομέρειες τῆς ἐργασίας πού ἀπαιτεῖται, ἀλλά μιά ἐγκάρδια καί πρόθυμη ἀφοσίωση στήν ιδέα μας, πού θά ὁδηγήσει τόν καθένα νά βοηθήσει τόν ἀδελφό του νά διαθέσει τήν ὑπέρτατη δύναμή του, ἀνεξάρτητα ἂν συμφωνῇ μέ τήν ὀρθή μέθοδο τῆς διεκπεραίωσης τῆς ἐργασίας. Ὁ μόνος ἄνθρωπος πού ἔχει ἀδι-

κο στόν τρόπο του εἶναι ἐκεῖ-
νος πού δέν κάνει τίποτε. Ὁ
καθένας μπορεῖ νά συνεργαστῇ
μέ ὅλους καί μέ τόν καθένα, μέ

πνεῦμα συντροφικότητας γιά νά
προοδεύσῃ ἡ ἐργασία.

<Μετ. Σοφ. Χαλ.>

- ΕΑΝ Ο ΑΔΕΛΦΟΣ ΣΟΥ ΣΕ ΠΡΟΣΒΑΛΗ,
θά εἶναι χαρά γιά σένα νά λησμονήσῃς τήν προσβολή καί νά
αὐξήσῃς τήν ἀγάπη σου γι' αὐτόν.
- ΕΑΝ Ο ΑΔΕΛΦΟΣ ΣΟΥ ΣΕ ΠΟΤΙΣΗ ΧΟΛΗ,
ἐσύ νά δώσῃς νά πιῇ νέκταρ. Αὐτό θά τόν κάνῃ νά κατα-
λάβῃ ὅτι ἦταν λάθος του νά σέ ποτίσῃ χολή.
- ΜΗΝ ΑΦΙΣΗΣ ΤΟΝ ΗΛΙΟ ΝΑ ΒΑΣΙΛΕΥΗ ΠΡΙΝ ΣΥΜΦΙΛΙΩ-
ΘΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΔΕΛΦΟ ΣΟΥ, πρό πάντων μέ ἐκεῖνον πού
σέ ἀδίκησε.
- ΟΡΓΙΖΕΣΑΙ, ΚΑΘΕ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΟΡΓΙΖΕΤΑΙ,
ἐκτός ἀπό τόν ΜΥΣΤΗ, στόν ὁποῖον ἡ ὀργή μετατρέπεται σέ
ἀπέραντη ἀνεκτικότητα καί ἀγάπη.
- ΑΝ ΕΧΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟ μή ζητᾷς νά στοῦ ἀναγνωρίσουν.
Νά ἀρκεστῇς στήν ἡρεμία τῆς συνειδήσεώς σου, πού θά
σοῦ δώσῃ ἡ συναίσθηση ὅτι ἔχῃς δίκαιο.
Αὐτό θά σοῦ εἶναι ἀπόλυτα ἀρκετό.
- Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΕΙΠΕ
«ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΤΙΜΩΤΕΡΟ ΝΑ ΑΔΙΚΗΣΑΙ, ΠΑΡΑ ΝΑ ΑΔΙΚΗΣ»
- Ο ΙΗΣΟΥΣ ΕΙΠΕ
«ΕΑΝ ΤΙΣ ΣΕ ΡΑΠΙΣΗ ΕΠΙ ΤΗΝ ΔΕΞΙΑΝ ΣΙΑΓΩΝΑ, ΣΤΡΕΨΟΝ
ΑΥΤΩ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΛΛΗΝ». ΕΣΥ θά σταθῇς ἐπάνω ἀπό
τόν ΣΩΚΡΑΤΗ & ΤΟΝ ΙΗΣΟΥ;
- ΑΝΘΡΩΠΕ, ΕΙΣΑΙ ΘΝΗΤΟΣ
Τί ὠφελεῖ νά σέ ΔΙΚΑΙΩΣΟΥΝ ἢ νά σέ ΕΞΥΨΩΣΟΥΝ
στόν παροδικό αὐτό κόσμο;
ΜΗ δημιουργῇς μάταια προβλήματα.
ΜΗ δηλητηριάζῃς τήν ἀθάνατη ψυχή σου με πικρίες πού
ἀφοροῦν τά παροδικά.

Γιώργος Σιέττος

Το πλήρωμα του χρόνου

Έφαξα στα ντουλάπια του Χρόνου,
μα δε βρήκα καμιά μου καλωσύνη,
καμιά πράξη αντάξια του ελέους.
Και πώς θα χτυπήσω την πόρτα
του Οίκου σου, Κύριε,
όταν θα 'ρθει το πλήρωμα του χρόνου;

Φωνή

Ακούω τη φωνή Σου
στην απόμακρη ηχώ της θάλασσας,
στο κελάρισμα του ρυακιού,
στ' άπιαστο βούισμα τ' ανέμου.

Ακούω τη φωνή Σου
στο κλάμα του μωρού,
στο θρόϊσμα του πεύκου,
στην απόλυτη σιωπή της νύχτας.

Ακούω τη φωνή Σου
στο βάθος της συνείδησης,
κάθε φορά που με φωνάζεις, Κύριε,
«Αδάμ, Αδάμ, πού είσαι;»

Και συλλογιέμαι:

Ποια είναι η αλήθεια;

Εσύ είσαι «πανταχού παρών»

ή μήπως εγώ είμαι Σύ.

Για άναγγελία τής έκδόσεως να στέλνετε ένα αντίτυπο. Για βιβλιοκρισία, χωρίς να δεσμευεται τó περιοδικό, να στέλνετε δύο αντίτυπα

Αρχιμανδρίτου Εφραίμ: «Ο ΑΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΠΑΛΑΜΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΗΣ ΝΟΕΡΑΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

«Η παρουσία και η χάρις του Θεού μόνο διά μέσου της προσευχής μας γίνονται αισθητές και γνωστές».

Ο θεοκίνητος λόγος του μακαριστού καθηγουμένου της Ιεράς Μονής Ξηροποτάμου Εφραίμ, καταγράφει την κατ' εξοχή λειτουργία του Νου, την «κρείτονα και ιδιαιτάτην» ως ενέργεια δηλαδή της θεωρίας του Θεού, με την «νοερά προσευχή».

Κατά τόν άγιο Γρηγόριο Παλαμά η προσευχή είναι ανάβαση, συνάντηση με το Θεό και παράσταση ενώπιό του, με το Νου πρωτεργάτη της θείας επικοινωνίας: «Νους έστι και η ενεργούσα ταύτα δύναναι, ήτις και καρδιά καλείται παρά της Γραφής· καθ' ην κυριωτάτην ούσαν των εν ημίν δυνάμεων, λογική έστιν η εν ημίν ψυχή».

Εξωτερικά είναι μια πνευματική άθληση και μια ψυχοτεχνική άσκηση προσευχής που έχει κάποια ομοιότητα με τα αντίστοιχα γυμνάσματα αυτοσυγκεντρώσεως — διαλογισμού. Η διαφορά, όμως, είναι ουσιώδης γιατί «στην μεν νοερά προσευχή ο προσευχόμενος επαναλαμβάνει επικαλούμενος συνεχώς το παντοδύναμο όνομα του Κυρίου ημών ιησού Χριστού, ενώ στην «γιόγκα» ή στο «ζέν» ο ασκούμενος επαναλαμβάνει συνεχώς μια ακατανόητη γι' αυτόν λέξη, που αν όμως ερευνήση, θα βρει ότι είναι το όνομα κάποιας ειδωλολατρικής θεότητας, δηλαδή κάποιου πονηρού δαίμονος».

Η δοξασία ότι με την προσευχή επιτυγχάνεται η καθαρή και νοερή ενατένιση του Θεού στηρίζεται τόσο στην πρωταρχική ευαγγελική εντολή «συ όταν προσεύχη, είσελθε εις το ταμείον

σου» και στην ανθρώπινη συμμετοχή στη ζωή και τα μυστήρια της Εκκλησίας, όσο στη μέθοδο της «ειρήνης των λογισμών» με μονολόγιστη ψυχή εκφραζόμενη με «το κατά την αφήν άλγος».

Η «εσωτερική προσευχή» είναι μια νοερή άθληση καρδιονητική όπου με κυκλική κίνηση ο νους «επιστρέφει προς τον εαυτόν του και διά του εαυτού του προς το Θεό».

Ο ασίδιμος αγιορείτης καθηγούμενος διδάσκει με απλότητα τη σχετική μοναχιστική μέθοδο — ο πιστός να στρέφει το βλέμμα και την προσοχή προς το μέρος της καρδιάς με ένα ελαφρό κράτημα της αναπνοής — και διαβεβαιώνει ότι απ' τη νοερά προσευχή πηγάζει «ιερή ευφροσύνη» γιατί είναι παρούσα η «χάρις του Θεού». Άλλωστε ο Χριστός είναι «ο πατήρ των οικτιρμών και θεός πάσης παρακλήσεως, ο παρακαλών ημάς εν πάση θλίψει». Έτσι η χάρη αιχμαλωτίζει την ψυχή στην αγάπη του Θεού, με το έλεος του Οποίου η δυνατότητα θέωσης γίνεται πραγματικότητα.

Η Ιερή Μονή Ξηροποτάμου δημοσίευσε τη συνοπτική μαρτυρία του αειμακάριστου γέροντα Εφραίμ, γιατί η προσωπική του εμπειρία μεταβάλλει τον φωτεινό λογισμό σε θεία διδασκαλία, απαύγασμα της θεωθείσης υπάρξεώς του. Ο όσιος Εφραίμ υπήρξεν «υιός της παρακλήσεως» και ορθόδοξος πατέρας της αλήθειας, ο οποίος εξακολουθεί να στηρίζει τον κάθε πιστό, με λόγο ζωοποιό.

Δημ. Στεφ. Αναγνωστοπούλου: «ΚΥΑΝΟΥΣ ΤΕΚΤΟΝΙΣΜΟΣ»

Η αναζήτηση του Λόγου είναι αίτημα ζωής. Αφορά, κυρίως, την αποκατάσταση του ανθρώπου στη θεία του διάσταση. Τα «βαθυνότα» μηνύματα του είναι οικεία μόνο στις γρήγορες συνειδήσεις. Στον τελειοποιημένο επτασύνθετο άνθρωπο. Γι' αυτό «η ουσία, το πνεύμα του Τεκτονισμού, εύρηται ακριβώς εις την εσωτερικήν Μυσταγωγικήν έποψιν», της οποίας διδαχή αποκαλυπτική είναι η αδιαίρετη ενότητα Ανθρώπου και Φύσεως. Το μέγα Μυστήριο της υπάρξεως, κατά τη πειστική φωνή του Γαληνού: «Ακούσατε και πιστέψατέ με ότι η Μελέτη της Φύσεως είναι εν Μυστήριον ουχί μικροτέρας σπουδαιότητος εκείνης των Ελευσινίων. Η μελέτη της φύσεως είναι εν μυστήριον προσαρμοζόμενον απολύτως εις την εκδήλωσιν και αποκάλυψιν της Σοφίας και Δυνάμεως του Μεγάλου Δημιουργού». Αλήθεια αναντίρρητη αφού αποδεκτό είναι ότι η σοφία επινοεί, η ισχύς δημιουργεί και το κάλλος διακοσμεί, με στόχο αποκλειστικό τη μεταμόρφωση της ψυχής σε πνεύμα ώριμο. Με τη γνώση προσεγγίζει κανείς την προδιατυπωθείσα αλή-

Θεια και το κριτικό άδολο πνεύμα, δηλαδή με ότι αποκαλούμε Ορθό Λόγο. Πρέπει ιδιαίτερα να επισημανθεί ότι θεμέλιο της γνώσεως είναι η αγνότητα η οποία τροφοδοτεί το πνευματικό φως και γαλουχεί Κυανή την Αλήθεια. Και είναι κυανή γιατί είναι αιώνια.

Ευεξήγητη, συνεπώς, είναι η τιτλοφόρηση του έργου «Κυανούς Τεκτονισμός» ως εγχειρίδιο μυσταγωγικής αγωγής καθόσον ο Τεκτονισμός είναι σύστημα Πνευματόδοξο: «Ο Θεός εκδηλούται εν τη φύσει διά της φύσεως και ο Μύστης θα τον αποκαλύψη εν εαυτώ, αφυπνίζων και εξελίσσων το εν αυτώ θεϊόν».

Η τεκτονική ιδεολογία «είναι μυστηριακής καταγωγής, μυσταγωγική Επιστήμη προς άσκησιν ψυχουργίας». Αποτελεσματικά μάλιστα αφού ο Τεκτονισμός «κατέχει την Αλήθειαν εκφράζων αυτήν δια συμβόλων και αλληγοριών». Όχι, όμως, και προσπελάσιμη στους μη προικισμένους με εγκράτεια, γενναιότητα, φρόνηση και δικαιοσύνη. Αλλά και στους μη θρησκευόμενους: «η θρησκεία συμφιλιώνει την πίστιν με την λογικήν», κάτι που με παρρησία διακήρυτταν οι ιδρυτές του Τάγματος, οι οποίοι: «δεν ήσαν Εβραίοι, αλλ' αντιθέτως Χριστιανοί και δη ιερωμένοι κατέχοντες υψηλάς εις την ιεραρχίαν της Χριστιανικής Εκκλησίας θέσεις».

Ο Δημ. Σ. Αναγνωστόπουλος, θεωρητικός του Τεκτονισμού, δεν φιλοδόχησε την εκπόνηση μελέτης συγκριτικών συναφών δοξασιών ουδέ πονήματος θανάτου με την απόκρυφη έννοια του αφορισμού του Heidegger περί της εναλλαγής της ενεργείας «ο άνθρωπος είναι προς θάνατον», αλλά κάτι πιο ουσιαστικό: με μυστική γνώση και παρόρμηση άγγελου φωτός συνέγραψε μian Τεκτονική Μυσταγωγική στηριγμένη απόλυτα στην αλήθεια της Τεκτονικής Λειτουργικής. Ο προοδευτικός φιλόσοφος και κοινωνικός οραματιστής ερμηνεύει το τυπικό για να στηρίξει τους μυημένους στην άσκηση της αρετής. Η ορθή γνώση είναι πάντα προϋπόθεση για το «ευ πράττειν».

Jean Boyer: «ΟΙ ΧΕΙΡΟΤΕΡΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΤΩΝ ΛΑΩΝ»

«Ο εβραϊκός ιμπεριαλισμός της Ουάσιγκτων και του Λονδίνου διέδωσε τον εβραιοκομμουνισμό στον κόσμο». Πρόκειται για δοξασία παράλογη στηριγμένη στη μισαλλοδοξία. Κι όμως ο συγγραφέας-εκδότης κυκλοφόρησε σε δεύτερη έκδοση τους μύδρους του κατά της Μασονίας και κάθε ελεύθερης ιδέας: «Μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα ότι όλες οι επαναστάσεις εναντίον Ευρωπαϊκών Μοναρχιών, από τη Γαλλική Επανάσταση του 1789 και μετά, οφείλονται κυρίως στη Μασονία» ή «Το καθεστώς του

Σαλαζάρ στη Πορτογαλία και του Φράγκο στην Ισπανία διήρκεσαν 40 χρόνια, μέχρις ότου πέθαναν και διήρκεσαν τόσο πολύ, διότι εκτός από την κατάργησι των πολιτικών κομμάτων της ψευδοδημοκρατίας κατήργησαν και στα δύο έθνη τη Μασονία κι εκείνοι που ήσαν μέλη κάποιας στοάς τιμωρούνταν με θάνατο και δήμευση των υπάρχοντων τους». Με λίγα λόγια: οι τέκτονες συντρίβουν παντού τον απολυταρχισμό με τίμημα το θάνατο! Είναι όμως επαναστατικός και εναντίον τίνος ο τεκτονισμός; Αλλά κυρίως τί είναι ο τεκτονισμός; Την πληρέστερη απάντηση έδωσε ο αείμνηστος Χρίστος Α. Ριζόπουλος, στη συνοπτική απολογητική του: «Οι τίτλοι των Ελληνικών τεκτονικών στοών της Κύπρου»: «Τεκτονισμός είναι Ένωσις αδελφών που έχουν ως καθήκον το αμύνεσθαι υπέρ παντός αδικουμένου και έχουν ως αρχήν τον σεβασμόν της ελευθερίας, την αναγνώρισιν της ισότητος και την καλλιέργειαν της μεταξύ των ανθρώπων αδελφωσύνης. Εργάζονται προς προαγωγήν της Ειρήνης». Τίμημα, λοιπόν, ο θάνατος. Θάνατος άξιος για άξιους ανθρώπους. Ελεύθερους και υπερήφανους. Απροσκύνητους! Εναπομένει η ρετσινιά του εβραϊσμού και του μυστηρίου. Μπορούσε ποτέ μια φιλελεύθερη παγκόσμια ιδέα να εγκολπωθεί την πίστη του Eber Ha Esez: «Τί είναι πόρνη; Κάθε γυναίκα που δεν είναι εβραία» ή τη διδασκαλία δήθεν της Kabaala ότι «ο Θεός εμφανίστηκε στη γη στο πρόσωπο των εβραίων» όταν αποδεδειγμένα οι τέκτονες πρεσβεύουν σ' ένα απρόσωπο θεό και ιδιαίτερα τιμούν τη γυναίκα;

Μύθοι και αστήρικτες κατηγορίες συνθέτουν ένα ύποπτο πόνημα παραπληροφόρησης. Γιατί; Η απάντηση είναι απλή: να ανοίξει ο δρόμος του σκοταδισμού. Ο απολυταρχισμός έχει το αφιόνι του: τη δυπιστία στις αξίες. Και τον τρόπο: την αδίστακτη προπαγάνδα. Οι εύπιστοι πάντα γίνονται κερκόπορτες για πορθητές!...

Νανά Π. Κοντού: «ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ» Ποιήματα

Η πονεμένη ανάσα της ύπαρξής σου,
πικροθάλασσα από δάκρυ
στην καρδιά όλων...

Είναι πάντα πατριωτικός ο λόγος της ποιήτριας Νανάς Κοντού, η οποία με ξέχωρη συγκίνηση ανακαλεί στη μνήμη όσους έπεσαν σε πολυάθλη εθνική εποποιΐα.

Και στηρίζεται στα βασικά στοιχεία του ιστορικού δυναμισμού: τη μνήμη και την ευγνωμοσύνη για να σπαθίσει το σκοτάδι του ανατολίτη Ατίλλα και να ξεγυμνώσει τον άνεμο της παγωνιάς

με θερμουργό στοχασμό ελληνικό. Μάλιστα με συνείδηση γαλάνολευκη αντιπαλεύει την προκρούστεια τακτική του κατακτητή και με ακμαία μαχητικότητα καταπολεμά τον εφιαλτικό καλπασμό των θλιμμένων ωρών:

Τα θυμιατά και ο ψαλμός δεν φτάνουν
να γαληνέσουν τον οδυρμό των μανάδων.

Ο ελπιδοφόρος πατριωτικός στίχος πλέκει, πάντα, στεφάνια και ήχους με την ανάσα των θρύλων. Όπως η ξείδωρη ποιητική πνοή της Νανάς Κοντού σε γη ιερή.

Παναγιώτη Βλαχοπούλου: ΔΙΟΝ. ΣΟΛΩΜΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ»

«Επιστρέφων εις την Ζάκυνθον ευρίσκει κτισμένην μίαν φωλεάν μεγάλην και ευρύχωρον, όπου οι συμπολίται του, και οι εδώ πάροικοι συνάδελφοι καπεταναίοι ορκίζονται το μυστήριον της εθνεγερσίας. Εις αυτήν οδηγεί ο φιλόπατρις ιατρός Καλύβας. Εμβαίνει ο Σολωμός, βαπτίζεται εις την κολυμβήθραν των φιλικών, τον αναδέχεται από το βάπτισμα ο ενθουσιασμένος Φ. Καρβελάς. Εμπροσθά του τυφλού ιερέως Αργυροπούλου υψώνει την χείρα του, και ορκίζεται εις την εικόνα του Χριστού, την ιδίαν εκείνην, όπου ήγγιζαν ο Κολοκοτρώνης, ο Τουρκοφάγος Νικήτας, ο Πετιμεζάς, ο Κολιόπουλος, ο Βιλαέτης, ο Χρυσοσπάθης, ο Βλαχόπουλος, ο Πέτας, και ενδυναμώθησαν αι χείρες των, και εσώζετο η Ελλάς».

Είναι ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα από το κείμενο του ιστορικού της Ζακύνθου Παναγιώτη Χιώτη: «Λόγος περί του αποθανόντος Διονυσίου Σολομού, Ζακυνθίου Ποιητού», το οποίο τυπώθηκε σε φυλλάδιο το 1857.

Ο Παναγιώτης Βλαχόπουλος τεκμηριώνει την ιστορική αναφορά με λόγο πειστικό. Η ορθή κρίση του δικαιώνει την πεποίθησή του ότι ο εθνικός μας ποιητής υπήρξε Φιλικός.

Τὸ περιοδικὸ ἐλευθέρας σκέψεως

“ΙΛΙΣΟΣ”

Χαρ. Τρικούπη 26, α΄ ὄροφος, Κωδ. 106 79 Τηλ. 362.0702

Ὑπαι 9,30-12,30 πλὴν Σαββάτου

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὸ ἔτος 1956

Διευθυντὴς Κωστῆς Μελισσαρόπουλος

Οἱ τόμοι 1956 - 1970 ἔχουν ἐξαντληθεῖ.

Ἔχουν ὅμως ἐκδοθῇ ἐπιλογαὶ Περιεχ. τόμων, ὡς ἐξῆς:

Α΄ Τόμος ἐπιλογῆς περιεχομένων τόμων τριετίας 1956 - 1958

Β΄ Τόμος ἐπιλογῆς περιεχομένων τόμων τριετίας 1959 - 1961

Γ΄ Τόμος ἐπιλογῆς περιεχομένων τόμων τριετίας 1962 - 1965

Ἐκαστος τόμος ἐπιλογῆς, δεμένος δρχ. 400

Δ΄ Τόμος ἐπιλογῆς πενταετίας 1966 - 1970 δεμένος δρχ. 500

» » » » » χαρτόδετος δρχ. 400

*Συνιστῶμεν εἰς ὅσους ἀγαποῦν τὸ ἔργον τοῦ ΙΛΙΣΟΥ νὰ ἀγορά-
σουν τοὺς τόμους τῶν Ἐπιλογῶν, εἴτε ἔχουν εἴτε δὲν ἔχουν τοὺς
τόμους τοῦ ΙΛΙΣΟΥ, διότι μὲ τὶς ἐπιλογὰς θὰ ἔχουν εὐχρηστέρα καὶ
συγκεντρωμένη πολύτιμη πνευματικὴ τροφή.*

Οἱ χαρτόδετοι τόμοι 1971, 1973, 1974, 1976, 1981, 1982 χορηγοῦνται ἀντὶ **ΜΟΝΟΝ** δρχ. 200 ἕκαστος, σχεδὸν ὅσον τιμᾶται ἡ χαρτοδέτησίς των.

Εἶναι εὐκαιρία.

Πρός τό Περιοδικό «ΙΛΙΣΟΣ»

Χαρ. Τρικούπη 26

Ἀθήνας 106 79

Παρακαλῶ, ἀποστείλατε τά σημειούμενα βιβλία ἀξίας:

α) κάτω δρχ. 1000 μέ ἀπλοῦν δέμα, διά τά ὅποια ἀποστέλλω
τό ἀντίτιμον ἐκ δρχ.

β) ἄνω δρχ. 1000 μέ δέμα ἐπὶ ἀντικαταβολῇ ἐκ δρχ.
(ὑπογραφή)

Ὄνοματεπώνυμον

Διεύθυνσις

Βιβλία		Δρχ.
H.P. Blavatsky	Τό Κλειδί τῆς Θεοσοφίας	350
»	Ἡ φωνή τῆς σιγῆς	150
Besant-Leadbeater	Ἡ Ἀτραπός τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ	350
Irv. Cooper	Ἡ Μετενσάρκωσις	150
A. Besant	Ἡ ἀπόκρυφη ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου	150
»	Ὁ Ἐσωτερικός Χριστιανισμός	350
Vivekananda	Κάρμα - Γιόγκα	150
Βενετοῦ-Ἰλαρίωνος	Φῶς στήν Ἀτραπό	100
Krishnamurti	Στά πόδια τοῦ Διδασκάλου	100
Κ. Μελισσαροπούλου	Ὁ Ἰησοῦς	150
»	Ἐκλογαί ἀπό τόν Κρισηναμοῦρτι	250
»	Ὁ Κρισηναμοῦρτι διά Διαλογισμό	100
»	Ἀποκρυφισμός-Μυστικισμός	150
»	» » δेम.	250
»	Μελετήματα δेम.	500
»	Εἰσαγωγή στή Θεοσοφία	400
»	ΜΗΤΙΣ (βιβλίον σοφίας) δेम.	500
»	Τά βήματα τῆς Φιλοσοφίας Α' δेम.	350
»	Τά βήματα τῆς Φιλοσοφίας Β'	200
»	Μεγάλες Πράξεις καί ἐγκλήματα στήν Ἱστορία τῶν Ἑλλήνων	350
»	Ἀρχαιοελληνικά	350
ΙΛΙΣΟΣ, Ἐπιλογὴ ἐτῶν 1956-57-58		400
ΙΛΙΣΟΣ, Ἐπιλογὴ ἐτῶν 1959-60-61		400
ΙΛΙΣΟΣ, Ἐπιλογὴ ἐτῶν 1962-65		400
ΙΛΙΣΟΣ, Ἐπιλογὴ ἐτῶν 1966-70		500

Σύνολον

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τα Γραφεία του «Ιλισού», Χαρ. Τρικούπη 26, α' όροφος Κωδ. 106 79, είναι ανοικτά καθημερινώς πλην Σαββάτου 9,30 - 12,30

Τηλ. Γραφείων 3620.702

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλούμεν, αποστέλλετε με ταχυδρομικήν ή τραπεζικήν έπιταγήν εις την διεύθυνσιν: «Κωστήν Μελισσαρόπουλον, Χαρ. Τρικούπη 26, α' όροφος Κωδ. 106 79, Αθήνας». Αποστολαί με τραπεζικός έντολός μās δυσκολεύουν πολύ.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη αποσταλέντα στούς κατωτέρω συνδρομητάς μās, έπεστράφησαν από τό Ταχυδρομείον με την σημείωσιν: «μετώκησε» ή «άγνωστος». Παρακαλούνται όσοι τούς γνωρίζουν να τούς ειδοποιήσουν ή να μās δώσουν τās διευθύνσεις των:

ΑΘΗΝΩΝ

Ίω. Καρανίκας, Περιστέρι

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Άθαν. Κατσαούνης, Καβάλα
Mrs C. Gyalistas, Suisse
Ίω. Κονισώνας, Δράμα
Ήλ. Τηράκης, Χανιά

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΟΝ ΓΗΙΝΟΝ ΒΙΟΝ

Ίω. Παπαευσταθίου, Αθήναι

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

(Με τή σειρά λήψεως)

Άνδρέας Γ.Τ. Λασκαράτος: Τόποι - Είκονες - Ίδέες - Σκέψεις, Αθήνα 1985.

Νέλλη Θεοδώρου: Απόκρυφη Δημιουργία. Έκδ. Κονιδάρη, Αθήνα 1985.

Φιλολογική Κύπρος 1984. Βραβείον Ακαδημίας Αθηνών.

Γιάννης Κουτσοχέρας: Ό Σαρωνικός (Ποίηση), Αθήνα 1984.

Δημοσθένης Ζαδές: Πάνω άπ' τον ξένο μόχθο. Αθήνα 1985.

Σαράντος Παυλέας: Συνειδησιακό Υπόγειο (Ποίηση γραμμένη σέ θήκες ιατρικών γαντιών). Θεσσαλονίκη 1985.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ήπειρωτική Έστία. Διευθ. Δ. Κόκκινος (Όκτ.-Δεκ.)

Πνευματική Κύπρος. Υπεύθ. Κύπρος Χρυσάνθης (Γεν.-Άπρ.)

Χρονικά. Υπεύθ. Ίωσ. Λόβιγγερ (Άπρ.-Μάιος, Ιούν.)

Ισραηλινά Νέα. Έκδ. Δ. Νικολαΐδης (Άπρ.-Μάιος, Ιούν.)

Προσανατολισμοί. Διευθ. Γιάννης Τζαυετάκος (Άπρ. Μάης)

Βορειοελλαδικά. Διευθ. Φ. Τριάρχης (Άπρ.)

Ευφοριών. Διευθυντής Ν. Νικολαΐδης (Άπρ.)

Σύγχρονη Σκέψη. Άρχισ. Γ. Χαλατσάς (Άπρ., Μάιος, Ιούν.)

Γιόγκα, Σατυαναντασάραμ (Άπρ.)

Τό κουτί τής Πανδώρας. Διευθ. Κατε-

«ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΛΙΣΟΣ»

τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας
ἐν Ἑλλάδι

Χαρ. Τρικούπη 26- Ἀθῆναι 106 79

Ἐκδότης Διευθυντής:

Κωστής Ν. Μελισσαρόπουλος

Πλατ. Ἐθνικῆς Τραπεζῆς 3, Φιλο-
θέη 152 37

Τιμὴ τεύχους Δρχ. 100

Ἰούλιος-Αὐγουστος 1985

Ζάκυνθος: Ἴππ. Καλογερόπουλος

Ἡράκλειον: Βασ. βασιλείου

Ἰωάννινα: Μιχ. Πραπίδης

Καβάλα: Πέτρος Φραγκίδης

Κέρκυρα: Ἄλεξ. Λοῦβρος

Κομοτινή: Ἰω. Σαμουρκασιδης

Λαμία: Κ. Φαλίδας

Λάρισα: Ἄρ. Σοφίτης

Μυτιλήνη: Δ. Ροδάκης

Ξάνθη: Μάριος Κουτσοιρίδης

Πάτρα: Ἀθ. Κοντοσακίς

Ρέθυμνο: Ἀντ. Βιστάκης

Ρόδος: Σταῦρος Βαφεΐδης

Σέρραι: Ἀνέστης Σάββας

Σῦρος: Π. Ζαραφωνίτης

Χαλκίδα: Γ. Λάμπρου

Χανιά: Ἐμμ. Νοδaráκης

Ἀμμόχωστος: Ἀνδρ. Τσόκκος

Λεμεσός: Ἀνδρος Σωτηρίου

Λευκωσία: Θεοφ. Παναγιώτου, 2

Ὁθωνος, Τ.Τ. 102, τηλ. 74815

Πάφος: Κ. Καθητζιώτης

Ἰσταμπούλ: Γ. Βακαλόπουλος

ρίνα Τσαλίκη-Κατσιώρη (Μᾶης,

Ἰούνης)

Δαυλός, Διευθ. Δημ. Λάμπρου (Μαΐος-

Ἰούν.)

Ὁ Φυσιολάτρης (Ἰούλ.-Αὐγ.)

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ

ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ»

Βόλος: Γ. Κουκουβίνος

Δράμα: Φιλ. Τζάλλας

ΑΠΟΣΤΕΙΛΑΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ Δρχ. 600

Βιβλία Κρισμαμούρτι

Στά πόδια του Διδασκάλου (ξκδ. 1966)	100
Έκλογαί από τόν Κρισμαμούρτι (Κ. Μελισσαροπούλου)	250
Ό Κρισμαμούρτι γιά τόν Διαλογισμό (Κ. Μελισσαροπούλου)	100
Έκπαίδευσι καί σημασία ζωής	— 1953 250
Έλευθερία, ή άρχή καί τó τέλος	— 1954 500
Στοχασμοί πάνω στή ζωή (Α΄ σειρά)	— 1956 500
Στοχασμοί πάνω στή ζωή (Β΄ σειρά)	— 1958 500
Στοχασμοί πάνω στή ζωή (Γ΄ σειρά)	— 1960 500
Όμιλίες στήν Εύρώπη	— 1967 400
Στή σιγή του Νοϋ	— 1970 300
Ό αναγκαιότητα τής αλλαγής	— 1970 300
Τό πέταγμα του άετου	— 1971 300
Τά πρώτα βήματα τής μάθησης	— 1975 500

Έγγράψετε νέους συνδρομητάς

Συνδρομή 1985 δρχ. 600

Έξωτερικού \$ 10, άεροπορικώς \$ 15

«Έπιλογαί» ΙΛΙΣΟΥ

Α΄ Τριετίας 1956—1957—1958

Β΄ Τριετίας 1959—1960—1961

Γ΄ Τετραετίας 1962—1965

έκάστη δεμένη πρòς δρχ. 400

Δ΄ Πενταετίας 1966—1970

Χαρτόδετη δρχ. 400, δεμένη δρχ. 500

Αί συνδρομαί ή αντίτιμον βιβλίων νά αποστέλλωνται μέ ταχυδρομικήν ή τραπεζικήν έπιταγήν -όχι μέ έντολήν- έπ' όνόματι Κωστή Μελισσαροπούλου
Χαρ. Τρικούπη 26, α΄ όροφος Κωδ. 106 79. Τηλ. 3620-702

ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Βασικές πληροφορίες περί Τεκτονισμού
καί τó «περιβόλι» του Άντιτεκτονισμού στό βιβλίο
ΟΙ ΤΙΤΛΟΙ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΣΤΟΩΝ Δρχ. 200

Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ ΓΙΝΕΤΑΙ

ΣΤΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ «ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ» Α.Β.Ε.Ε.

Τηλ. 9217513 - 9214820

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

	σελ.
Σαράντος Παυλέας: Βακτηρία τοῦ βίου μὲ τὴν ἀγία Σου Κοίμη- ση γίνε γιὰ μᾶς Θεοτόκε	217
Σπυρ. Νάγος: Περὶ Ὁρφέως καὶ Ὁρφικῶν δοξασιῶν	221
Ἡ πιὸ σκληρὴ δουλειά στὸν κόσμον	228
Κατίνα Χατζηδημητρίου: Τὸ πνεῦμα τοῦ ἀρχαίου θεάτρου	231
Ἄννα Μπουρατζῆ-Θῶδα: Τὸ βλέμμα	240
Διασωθεῖσαι ἀρχαῖαι Τραγωδίαί	241
Αἰμ. Ἰβου: Ὡ Ἐλευθερία	242
Ρωμύλος Βαμβακόπουλος: Ἀλχημεία καὶ Ροδοσταυρισμός	243
Κωστῆς Μελισσαρόπουλος: Ὁ Νικ. Φλαμέλ καὶ ὁ ἀλχημιστικὸς χρυσός	255
Χρῆστος Κατσιγιάννης: Ἡ ξόβεργα	264
Παν. Βλαχόπουλος: Περιγραφή μὲ λέξεις	265
Surendra Narayan: Ἀπὸ τῆ Σκοπιά	266
Γιώργος Σιέπτος: Τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, Φωνή	270
Νίκ. Τέντας: Τὰ Νέα Βιβλία	271

Στά προσεχῇ τεύχη

Θωμ. Κιουστελίδης: Κάθαρση - Ἀρετὴ - Ἠθικὴ
Παν. Ἀναγνώστου: Διὰ τῆς Ἀναγεννήσεως ἡ Ἐξέλιξις
Δημ. Κυριάκης: Περὶ Pierre Teilhard.
Ν. Κροντηρᾶς: Ὁ σκοπὸς καὶ ἡ μορφή τῆς τέχνης
Dennis Balson: Ἡ πνευματικὴ διάστασις
Νίκος Τέντας: Τὰ Νέα Βιβλία.